

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU

DATGANIAD O GYFRIFON

2021/2022

Tabl Cynnwys

ADRODDIAD NARATIF	3
DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU	10
DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN FIS MAWRTH 2022	11
ADRODDIAD YR ARCHWILYDD.....	37
DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR.....	42
DATGANIAD SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD.....	43
MANTOLEN.....	45
DATGANIAD LLIF ARIAN PAROD	46
POLISIÂU CYFRIFYDDU	47
NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL	56
Nodyn 1 – DYFARNIADAU CRITIGOL WRTH GYMHWYSO POLISIÂU CYFRIFYDDU ..	56
Nodyn 2 – RHAGDYBIAETHAU SYDD WEDI EU GWNEUD AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU AMCANGYFRIF MAWR ERAILL.....	56
Nodyn 3 – ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFYDDU A SAIL ARIANNU O DAN Y RHEOLIADAU	57
Nodyn 4 – DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID.....	59
Nodyn 5 – DADANSODDIAD O WARIANT AC INCWM YN ÔL EU NATUR	61
Nodyn 6 – GWARIANT AC INCWM GWEITHREDU ARALL.....	62
Nodyn 7 – INCWM A GWARIANT CYLLIDO A BUDDSODDI	62
Nodyn 8 – TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL	62
Nodyn 9 – PEIRIANNAU, EIDDO, CYFARPAR	63
Nodyn 10 – OFFERYNNAU ARIANNOL	65
Nodyn 11 – GWERTH TEG ASED AU A RHWYMEDIGAETHAU A GAIFF EU CARIO YMLAEN AR GOST WEDI'I HAMORTEIDDIO.....	67
Nodyn 12 – BUDDSODDIADAU TYMOR BYR	67
Nodyn 13 – DYLEDWYR	68
Nodyn 14 – ARIAN PAROD A SYMIAU SY'N CYFATEB I ARIAN PAROD.....	68
Nodyn 15 – CREDYDWYR	68
Nodyn 16 – DARPARIAETHAU	68
Nodyn 17 – CRONFEYDD Y GELLIR EU DEFNYDDIO	69
Nodyn 18 – CRONFEYDD NA ELLIR EU DEFNYDDIO.....	70
Nodyn 19 – CRONFA AILBRISIO	70
Nodyn 20 – CYFRIF ADDASIADAU CYFALAF.....	71
Nodyn 21 – CRONFA BENSIYNAU	72
Nodyn 22 – CYFRIF ABSENOLDEBAU CRONNUS.....	73
Nodyn 23 – DATGANIAD LLIF ARIAN PAROD – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU .	74
Nodyn 24 – LLIF ARIAN PAROD – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI A CHYLLIDO....	75
Nodyn 25 – LWFANSAU AELODAU.....	75
Nodyn 26 – TALIADAU CYDNABYDDIAETH SWYDDOGION.....	76
Nodyn 27 – COSTAU ARCHWILIO ALLANOL.....	78
Nodyn 28 – GRANTIAU	78
Nodyn 29 – PARTÏON PERTHYNOL	79
Nodyn 30 – GWARIANT CYFALAF A CHYLLID CYFALAF	82
Nodyn 31 – CYLLIDO GWARIANT CYFALAF	82
Nodyn 32 – YMRWYMIADAU CYFALAF	82
Nodyn 33 – MENTER CYLLID PREIFAT (PFI)	83
Nodyn 34 – PENSIYNAU (SAFON CYFRIFYDDU RYNGWLADOL 19).....	84
Nodyn 35 – RHWYMEDIGAETHAU DIGWYDDIADOL	92
Nodyn 36 – NATUR A GRADDAU'R RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL	93
CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN.....	95
NODIADAU I GYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN	95

ADRODDIAD NARATIF

Diben y naratif hwn yw egluro strwythur y cyfrifon, disgrifio'n gryno weithgareddau a strwythur Awdurdod Tân ac Achub De Cymru (yr Awdurdod), ac ystyried sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod yn y cyd-destun economaidd cyfredol.

Mae Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol o dan y gyfraith; ei brif bwrpas yw rhoi gwybodaeth glir ynghylch safle ariannol, perfformiad ariannol ac atebolrwydd am adnoddau'r Awdurdod ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Mae cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 2021/2022 yn cynnwys y canlynol:

Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon

Mae hwn yn amlinellu cyfrifoldebau perthnasol yr Awdurdod a'i swyddogion am baratoi a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Mae'r datganiad hwn yn darparu adolygiad parhaus o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Awdurdod, gan gynnwys systemau rheoli a rheoli risg mewnol, er mwyn cynnig sicrwydd ar ei effeithiolrwydd a chynhyrchu cynllun gweithredu rheolaethol i fynd i'r afael â gwendidau a nodwyd.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – Mae'r datganiad hwn yn dangos cost cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm a gyllidir gan drethiant. Mae awdurdodau lleol yn codi trethi i dalu am wariant yn unol â'r rheoliadau, a all fod yn wahanol i'r gost cyfrifyddu. Er nad yw'r Awdurdod hwn yn codi incwm sy'n gysylltiedig â threth, mae rheoliadau cyfrifyddu awdurdodau lleol yn mynnu y paratoir y cyfrifon hyn yn unol â'r un egwyddorion.

Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd – Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd a gedwir gan yr Awdurdod, wedi'u dadansoddi'n 'gronfeydd y gellir eu defnyddio' (h.y. y rheiny y gellir eu defnyddio i gyllido gwariant) a chronfeydd eraill, na ellir eu defnyddio. Mae llinell y Datganiad Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, ac mae rhagor o fanylion yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hyn yn wahanol i'r symiau statudol y mae angen eu codi ar y Gronfa Gyffredinol, ac mae'r llinell cynnydd/gostyngiad cyn trosglwyddiadau i gronfeydd a glustnodwyd yn dangos y Gronfa Gyffredinol statudol cyn gwneud unrhyw drosglwyddiadau yn ôl disgresiwn.

Mantolen – Mae'r fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau roedd yr Awdurdod yn eu cydnabod ar ddyddiad y fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau heb y rhwymedigaethau) yn cael eu paru â'r cronfeydd a gedwir gan yr Awdurdod. Adroddir am gronfeydd mewn dau gategori. Mae'r categori cyntaf o gronfeydd yn gronfeydd y gellir eu defnyddio, h.y. y cronfeydd hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (er

enghraifft, y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf, y gellir ei defnyddio i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled yn unig). Mae'r ail gategori o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion a cholledion nad ydynt wedi cael eu gwireddu (e.e. y Gronfa Ailbrisio), lle na fyddai symiau'n dod ar gael i ddarparu gwasanaethau oni y gwerthir asedau, a chronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru a ddangosir yn llinell y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd fel 'addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cyllido o dan y rheoliadau'.

Datganiad Llif Arian Parod – Mae'r Datganiad Llif Arian Parod yn dangos y newid mewn arian parod a chyfatebolion arian parod yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod trwy ddosbarthu llifoedd arian parod fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi a chyllido. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredol yn ddangosydd allweddol o'r graddau y cyllidir gweithredoedd yr Awdurdod trwy incwm grant neu gan dderbynyddion gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi'n cynrychioli'r graddau y mae all-lifoedd arian parod wedi cael eu gwneud ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at ddarparu gwasanaethau'r Awdurdod yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau cyllido yn ddefnyddiol wrth ddarogan hawliadau ar lifoedd arian parod yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthycu) i'r Awdurdod.

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân – Mae hwn yn dangos sefyllfa ariannol Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes arian yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru neu iddi er mwyn mantoli'r cyfrif, ynghyd â manylion ei asedau net. Mae'r cyfrif yn cyfuno Cynlluniau Cronfa Bensiwn Addasedig Wrth Gefn y Diffoddwyr Tân 1992, 2006 a 2015.

Nodiadau i'r datganiadau cyfrifyddu – Mae'r nodiadau yn rhoi gwybodaeth am y sail ar gyfer paratoi'r datganiadau ariannol a'r polisiâu cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn rhoi gwybodaeth nas cyflwynir mewn manau eraill yn y datganiadau ariannol ond sy'n berthnasol er mwyn eu deall.

Adrodd, Archwilio a Pherthnasedd

Cynhyrchir y cyfrifon hyn ar ffurf ddrafft i gwrdd â'r dyddiad cau cychwynnol ar gyfer cyflwyno adroddiadau ariannol, sef 31 Mai, ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth bob blwyddyn. O 1 Mehefin, bydd y cyfrifon yn cael eu harchwilio i benderfynu a ydynt yn rhoi darlun cywir a theg o berfformiad ariannol a sefyllfa'r Awdurdod. Y dyddiad cau ar gyfer adrodd a chymeradwyo'r cyfrifon archwiliedig gan yr Awdurdod Tân ac Achub yw 31 Gorffennaf.

Mae'r broses archwilio yn bwysig o ran darparu barn wrthrychol ac arbenigol ar gyflwr y cyfrifon ac, wrth wneud hynny, mae archwilwyr yn defnyddio'r cysyniad o berthnasedd wrth adrodd am unrhyw wyriadau oddi wrth egwyddorion cyfrifyddu a dderbynnir a'r rheoliadau. Mae'r cysyniad o berthnasedd yn golygu bod gwybodaeth ariannol yn berthnasol i'r datganiadau ariannol pe bai'n newid barn neu safbwynt y darlennydd.

Awdurdod Tân ac Achub De Cymru

Mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru (yr Awdurdod) yn gyfrifol am ddarparu gwasanaeth tân ac achub effeithlon ac effeithiol i gymunedau De Cymru. Mae'r

Awdurdod yn cwmpasu deg ardal awdurdod unedol ac yn cynnwys 24 aelod etholedig a dynnwyd o'r awdurdodau hynny yn gymesur â nifer yr etholwyr cofrestredig.

Mae'r Awdurdod yn gwario arian refeniw ar eitemau, a ddefnyddir fel rheol cyn pen y flwyddyn, a chyllidir hyn yn bennaf gan gyfraniadau'r deg awdurdod lleol cyfansoddol. Ar gyfer 2021/22, roedd y canrannau fel a ganlyn:

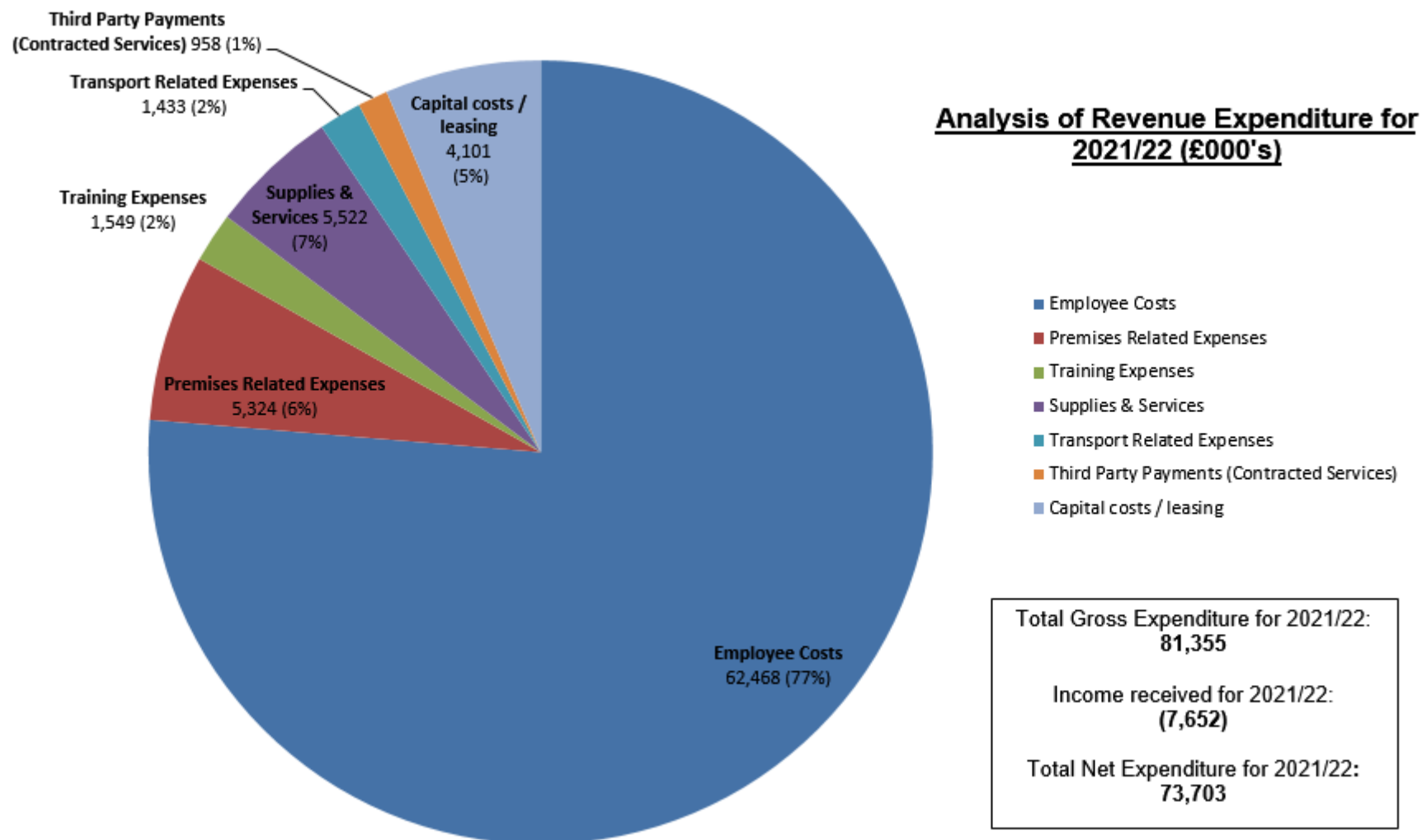
	Gwerthoedd £000	%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent	3,482	4
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	7,364	9
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	9,099	12
Cyngor Dinas a Sir Caerdydd	18,374	24
Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful	3,040	4
Cyngor Sir Fynwy	4,760	6
Cyngor Dinas Casnewydd	7,855	10
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf	12,117	16
Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen	4,696	6
Cyngor Bro Morgannwg	6,743	9
Cyfanswm (nodyn 29)	77,530	100

Perfformiad Ariannol yn 2021/22

Mae'r perfformiad ariannol wedi'i nodi isod. Mae'r sefyllfa o ran refeniw a chyfalaf wedi'i chraffu gan y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad a'r Grŵp Craffu ar Reoli Cyllid ac Asedau drwy gydol y flwyddyn.

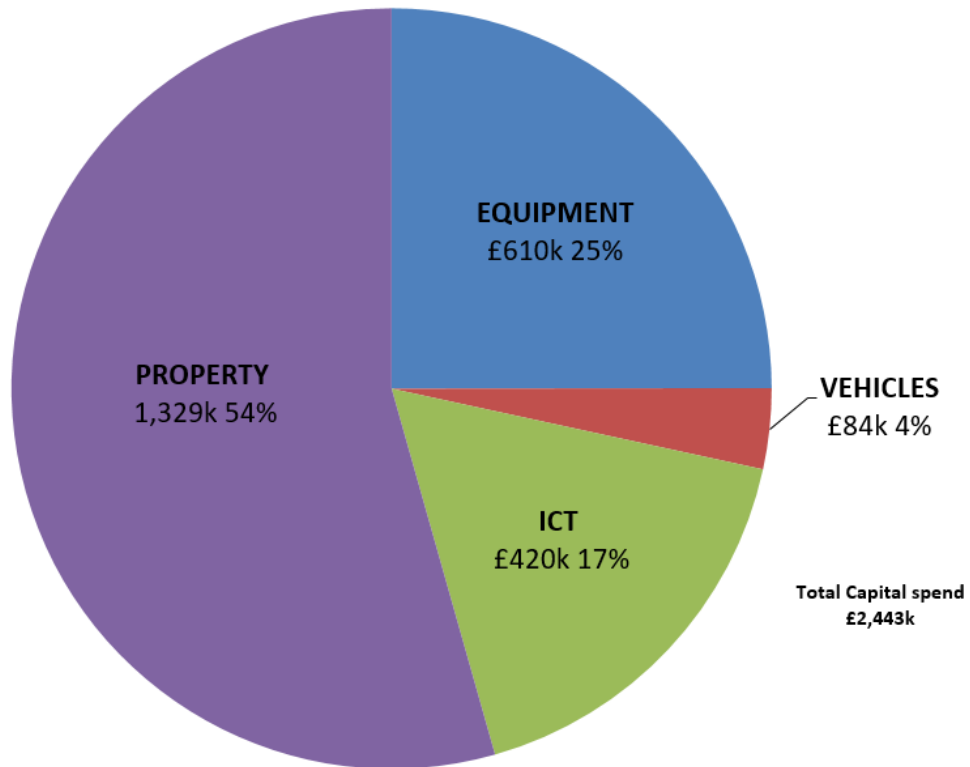
Alldro'r gyllideb	Cyllideb £000	Gwirioneddol £000	Amrywiant £000
Refeniw			
Gwariant (nodyn 5)	81,612	81,355	(257)
Incwm (nodyn 5)	(4,082)	(7,652)	(3,570)
Gwariant net (nodyn 5)	77,530	73,703	(3,827)
Awdurdod unedol (nodyn 29)	77,530	77,530	0
(Gwarged) / diffyg	0	(3,827)	(3,827)
Cyfalaf (gan gynnwys llithriant)			
Gwariant cyfalaf (nodyn 30)	8,323	2,443	(5,880)

Gwariant fesul math 2021/22

Cyfanswm y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn oedd £2.4 miliwn.

**Analysis of Capital Expenditure
for 2021/22**
(£000's)

Benthyca

Mae'r Cod Materion Ariannol yn caniatáu i'r Awdurdod bennu ei derfynau benthyca ei hun ar yr amod fod y Swyddog Ariannol Cyfrifol yn credu eu bod yn ddoeth, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy. Mae'r benthyciadau heb eu talu yn cynnwys y rhai a ddarparwyd gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a Salix Finance Ltd. Yn unol â'r Strategaeth Rheoli Trysorlys sydd ganddo, mae'r Awdurdod wedi parhau i ddefnyddio balansau arian parod i gyllido'r rhaglen gyfalaf, felly ni chafwyd unrhyw fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus eleni.

Taliadau ar gyfer Defnyddio Asedau Cyfalaf

Y tâl a godwyd ar gyfrifon refeniwr gwasanaeth i adlewyrchu cost asedau sefydlog a ddefnyddiwyd wrth ddarparu gwasanaethau oedd £4.4 miliwn. Tâl tybiannol yw hwn am ddibrisiant ac amhariadau; gwneir addasiad i falans diwedd y flwyddyn i ddirymu'r effaith ar falans y gronfa gyffredinol.

Perfformiad Anariannol yn 2021/22

Yn 2021/22, llwyddodd yr Awdurdod i ddarparu cydbwysedd rhwng gwasanaethau atal, amddiffyn ac ymateb brys, gyda'r amcanion gwella ar gyfer y flwyddyn yn parhau i gael eu hanelu at leihau cynnau tân bwriadol a gwella a sicrhau cynaliadwyedd y gwasanaeth at y dyfodol.

Roedd y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar berfformiad a dangosyddion y gwasanaeth, yn ogystal â chraffu ar y cardiau adrodd ar gynnydd yn erbyn pob un o'r amcanion strategol.

Mae'r ddolen ganlynol yn tynnu sylw at rai o'r gweithgareddau a wnaed wrth wneud De Cymru'n lleoliad mwy diogel dros y deuddeg mis diwethaf – [Ystadegau Perfformiad – Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru](#).

Cynlluniau Ariannol ar gyfer y Dyfodol

Gan edrych yn y tymor hwy, rhagwelir pwysau ariannu pellach. Bu i'r gyllideb refeniw a gafodd ei chymeradwyo gan yr Awdurdod Tân ac Achub ar gyfer 2022/23 roi cynnydd o 2.29%, gan godi'r gyllideb ar gyfer y flwyddyn i £79.3 miliwn. Mae hwn yn setliad heriol o ystyried y duedd ar i fyny mewn chwyddiant yn yr economi ac mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i ddefnyddio tanwariant o 2021/22 er budd awdurdodau cyfansoddol yn 2022/23.

Mae'r strategaeth ariannol tymor canolig yn rhagdybio rhagor o bwysau ariannu, gan wneud yr her o gynhyrchu cyllideb gytbwys yn fwyfwy anodd wrth wynebu pwysau o ran chwyddiant a'r buddsoddi sy'n ofynnol i gynnal effeithiolrwydd gweithredol.

Mae'r rhaglen gyfalaf yn parhau i fuddsoddi yn ein portffolio asedau, yn benodol ailwampio gorsafoedd tân a disodli cerbydau. Mae buddsoddi hefyd yn parhau mewn offer gweithredol mawr, cyfarpar diogelu personol a TGCh, gan sicrhau bod gan ein personél yr offer gorau sydd ar gael.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Yn 2021/22, roedd 38 o ymddeoliadau system ar ddyletswydd amser llawn, saith o ymddeoliadau gan aelodau o staff wrth gefn, a phump o ymddeoliadau a ohiriwyd.

O dan Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19 (Buddion Cyflogeion), mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddarparu manylion yr asedau a'r rhwymedigaethau ar gyfer pensiynau sy'n daladwy yn y dyfodol i weithwyr – rhai cyfredol a rhai'r gorffennol. Amlinellir hyn mewn mwy o fanylder yn y datgeliadau i'r cyfrifon (nodyn 34).

Darpariaethau, Hapddigwyddiadau a Dileadau

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer taliadau sy'n ddyledus i ddifforddwyr tân ar alwad o ganlyniad i setliad amodau gweithwyr rhan amser yn parhau i fod mewn grym.

Cyfrifyddu Wrth Gefn

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, mae'r Datganiad o Gyfrifon yn dangos cronfeydd ariannol a ddygwyd ymlaen i 2022/23. Mae hyn yn gyson â thriniaeth gyfrifyddu'r blynnyddoedd blaenorol, gyda chynnal a defnyddio cronfeydd yn ffurfio conglfaen ar gyfer sefydlogrwydd ariannol corfforaethol a chynllunio gwasanaeth gweithredol yn y tymor byr a'r tymor canolig.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd Gyfredol

Unwaith eto, mae effaith barhaus pandemig Covid-19 a'r bygythiad o amrywion newydd wedi gofyn am ddull hyblyg o weithio gartref a gweithio mewn swyddfa ar gyfer staff corfforaethol mewn ymgais i gefnogi'r ddarpariaeth rheng flaen. Mae heriau cadwyn gyflenwi o ganlyniad i'r pandemig wedi lleddfu, er eu bod wedi parhau i raddau ar gyfer rhai contractau oherwydd ffactorau eraill yn yr economi fyd-eang.

Mae dadansoddiad rheolaidd o effaith y gadwyn gyflenwi wedi parhau oherwydd y rhyfel yn Wcráin, er na fu effaith andwyol ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer 2021/22. Effeithiau posibl y rhyfel yn y dyfodol yw prinder deunyddiau crai ar draws nifer o sectorau, h.y. diwydiannol, nwyddau defnyddwyr, gwyddorau bywyd, llafur, TG a logisteg. Darparodd y gwasanaeth gefnogaeth i elusennau cenedlaethol, h.y. Fire Aid ac IFRA, sydd yn eu tro yn darparu cefnogaeth i'n cymheiriaid ymladd tân yn Wcráin gyda rhoddion o gyfarpar diogelu personol diwedd oes ac offer gweithredol a chyfathrebu i enwi ond ychydig.

Gwybodaeth Ychwanegol

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan y Pennaeth Cyllid, Caffael ac Eiddo. Hefyd, mae gan aelodau'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn y

cwblheir yr archwiliad. Hysbysebir argaeledd y cyfrifon i'w harchwilio ar wefan yr Awdurdod (www.decymru-tan.gov.uk).

Cydnabyddiaethau

Yn olaf, hoffwn ddiolch i holl staff yr Adran Cyllid, a'u cydweithwyr ar draws yr Awdurdod, a weithiodd i baratoi'r datganiadau hyn. Yn ogystal, hoffwn ddiolch i'r Prif Swyddog Tân a'r cyfarwyddwyr corfforaethol am eu cymorth a'u cydweithrediad trwy gydol y broses hon.

Chris Barton
Trysorydd

Dyddiedig: __/__/2022

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei fusnes ariannol mewn modd priodol a sicrhau bod gan un o'i swyddogion gyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y swyddog hwnnw yw'r Trysorydd.
- rheoli ei fusnes i sicrhau y defnyddir adnoddau mewn modd darbodus, effeithlon ac effeithiol a diogelu ei asedau.
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Trysorydd

Mae'r Trysorydd yn gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, gan gynnwys cyfrifon y Gronfa Bensiwn, yn unol â'r arferion priodol fel y'u hamlinellir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021/22 ('y Cod').

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon hwn, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol ac yn ddarbodus;
- cydymffurfio â'r Cod ar gyfer Awdurdodau Lleol.

Yn ogystal, mae'r Trysorydd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfredol;
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll a mathau eraill o afreoleidd-dra.

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD A CHADEIRYDD YR AWDURDOD TÂN AC ACHUB

Tystiaf fod y cyfrifon yn rhoi argraff wir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod fel yr oedd ar 31 Mawrth 2022 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw.

Llofnod: Trysorydd

Dyddiad: __/__/2022

Cadarnhaf y cymeradwywyd y cyfrifon hyn gan yr Awdurdod Tân ac Achub.

Llofnod: Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub

Dyddiad: __/__/2022

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN FIS MAWRTH 2022

Paratowyd y datganiad hwn yn unol â'r cyfarwyddyd a gynhyrchwyd gan Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a Chymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE), sef 'Fframwaith Cyflawni Llywodraethu Da'. Mae'r Datganiad Llywodraethu Blyneddol hwn yn egluro sut mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r fframwaith a'i saith egwyddor graidd ar gyfer llywodraethu da i sicrhau y cyfarwyddir adnoddau yn unol â pholisïau a blaenoriaethau cytunedig.

1. Cwmpas Cyfrifoldeb

Mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru ('yr Awdurdod') yn gyfrifol am sicrhau y cynhelir ei fusnes yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, y diogelir arian cyhoeddus ac y cyfrifir amdano'n briodol, ac y caiff ei ddefnyddio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol. Yn ogystal, mae gan yr Awdurdod ddyletswydd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn y modd y cyflawnir ei swyddogaethau, gan roi ystyriaeth i gyfuniad o ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, mae'r Awdurdod yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith ar gyfer rheoli ei fusnes a hwyluso'r gwaith o gyflawni ei swyddogaethau mewn modd effeithiol, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Mae'r datganiad hwn yn egluro sut mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r Fframwaith Llywodraethu.

2. Diben y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn cynnwys y systemau a'r prosesau, a'r diwylliant a'r gwerthoedd, y caiff yr Awdurdod ei arwain a'i reoli ganddynt, a'r gweithgareddau y mae'n atebol i'r gymuned, yn ymgysylltu â'r gymuned, ac yn arwain y gymuned trwyddynt. Mae hyn yn galluogi'r Awdurdod i fonitro'r gwaith o gyflawni ei amcanion strategol ac i ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau priodol a chost-effeithiol.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan sylweddol o'r fframwaith hwnnw ac fe'i cynlluniwyd i reoli risg i lefel resymol. Ni all ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion ac felly gall ddarparu sicrwydd rhesymol yn unig ac nid sicrwydd absoliwt o ran effeithiolrwydd. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion yr Awdurdod, i werthuso pa mor debygol ydyw y gwiredir y risgiau hynny, a'r effaith os ydynt yn cael eu gwireddu, ac i'w rheoli mewn modd effeithlon, effeithiol a darbodus.

Mae'r datganiad hwn yn rhoi sicrwydd bod y fframwaith llywodraethu wedi bod ar waith yn yr awdurdod ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2022 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn disgrifio elfennau allweddol o'r systemau a'r prosesau sy'n ffurfio trefniadau llywodraethu'r Awdurdod ac maent fel a ganlyn:

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am sicrhau bod Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru'n effeithiol, yn effeithlon, ac yn atebol i'r cyhoedd.

Mae'r aelodaeth yn cynnwys aelodau o'r deg awdurdod unedol a gwmpesir gan ardal wasanaeth y Gwasanaeth Tân ac Achub yn unol â diffiniad Gorchymyn Gwasanaethau Tân De Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995.

Caiff yr Awdurdod ei drefnu'n bwyllgorau a grŵp craffu sy'n cael eu penodi yn y cyfarfod blynyddol. Mae gan bob pwyllgor a grŵp craffu gylch gorchwyl cynhwysfawr. Caiff gweithgorau eu pennu'n ad hoc pan fydd angen.

Mae'r Tîm Arwain Gweithredol, sy'n cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Cyfarwyddwyr Corfforaethol a'r Trysorydd, yn gyfrifol am arweinyddiaeth strategol, rhyngwyneb gwleidyddol a her gorfforaethol. Mae'r tîm uwch-reolwyr yn cynnwys yr un swyddogion a phenaethiaid gwasanaeth, iwnifform a chorfforaethol, ac yn darparu arweinyddiaeth sefydliadol, her swyddogaethol a darpariaeth gwasanaeth.

Mae'r Trysorydd yn gyfrifol am weinyddu materion ariannol yr Awdurdod mewn modd priodol, fel sy'n ofynnol gan adran 112 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988, ac asesir trefniadau rheoli ariannol yr Awdurdod yn erbyn y gofynion llywodraethu a amlinellir o fewn Datganiad Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth ar Rôl y Prif Swyddog Cyllid mewn Sefydliadau Cyhoeddus (2009).

Dogfennau cyfansoddiadol – mae gan yr Awdurdod gyfres o ddogfennau cyfansoddiadol y gellir eu gweld ar ei [wefan](#). Mae'r rhain yn cynnwys Rheolau Sefydlog Cyffredinol, Rheolau Sefydlog Gweithdrefnol, Rheolau Sefydlog Contractau, Cynllun Dirprwyo a Rheoliadau Ariannol. Caiff y dogfennau hyn eu hadolygu'n rheolaidd gan y Swyddog Monitro a'r Trysorydd, a chaiff unrhyw newidiadau a nodir eu gwneud dan awdurdod dirprwyedig neu'n cael eu hadrodd i'r Awdurdod er mwyn eu cymeradwyo.

Er mwyn darparu dull ymarferol o reolaeth weithredol ac ariannol ar draws y sefydliad, rhoddwyd rhai pwerau arbennig i swyddogion gan yr Awdurdod ar ffurf dirprwyo swyddogion. O dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, rhaid cynnal rhestr o'r pwerau hyn a gwneir hyn gan y Swyddog Monitro, sy'n adolygu eu heffeithiolrwydd yn rheolaidd. Mae unrhyw newidiadau a nodir sydd eu hangen yn cael eu cyflawni o dan awdurdod dirprwyedig neu'n cael eu hadrodd i'r Awdurdod i'w cymeradwyo. Mae'r pwerau hyn yn ffurfio rhan annatod o'r trefniadau llywodraethu ac fe'u hadolygwyd ddiwethaf ym mis Mawrth 2019.

Mae'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig bresennol yn cwmpasu'r cyfnod 2021/22–2026/27 ac mae'n ffurfio congraen y gwaith manwl o lunio cyllideb bob blwyddyn. Mae'n rhoi golwg ar gyllid posib yn genedlaethol ac yn lleol. Adroddwyd ar y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig i'r Awdurdod ar 21 Medi 2021 ac yn y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad ym mis Medi a gellir ei darllen ar dudalen 33 drwy'r ddolen [hon](#).

Mae'r strategaeth yn ystyried:

- Asesiad o setliadau grant posib sydd heb eu neilltuo ac arenillion treth lleol ar gyfer cynghorau cyfansoddol yn seiliedig ar y ffigyrau gorau a gwaethaf a'r rhai a ragwelir.
- Gwybodaeth o'r alldro ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol a chyllideb refeniw'r flwyddyn gyfredol fel gwaelodlin.
- Safbwynt ar fynegeion perthnasol i'w cymhwyso i'r waelodlin.
- Cipolwg ar brosiectau trawsnewidiol a nodir ar hyn o bryd o fewn cyfnod y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.
- Dull wedi'i gynllunio ar gyfer cronfeydd o ganlyniad i ragamcaniadau'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a'r Strategaeth Cronfeydd Wrth Gefn.
- Safbwynt ar fylchau cyllido posib a dulliau wedi'u cynllunio ar gyfer y rhain dros y cyfnod o dan sylw.

[Cynllun Strategol](#) – Mae'r diweddariad tair blynedd ar y cynllun yn amlinellu'r cyfeiriad mae'r sefydliad yn symud ynddo a sut yr ydym yn bwriadu ymdrin â'r heriau dros y cyfnod 2020-2030 er mwyn parhau i ddarparu gwasanaethau uchel eu hansawdd sy'n diwallu anghenion ein cymunedau.

Mae perfformiad yr Awdurdod yn erbyn y Cynllun Strategol a'r dangosyddion statudol yn cael ei adrodd yn rheolaidd i'r Awdurdod a'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad ynghyd ag adroddiad cyffredinol sy'n cael ei adrodd yn flynyddol i'r Awdurdod ac ar ein gwefan trwy'r ddogfen [Cynllun Gwella Blynnyddol: Beth wnaethom yn 2020-21 a beth rydym yn cynllunio gwneud yn 2022-23](#).

Fframwaith Cynllunio Strategol – Ein gweledigaeth yw gwneud De Cymru'n ddiogelach trwy leihau risg. Rydym yn cydnabod mai dim ond trwy herio a gwella'r ffordd yr ydym yn gweithio, drwy weithlu diogel a chymwys, a thrwy reoli ein hadnoddau'n effeithiol, y gellir cyflawni cymunedau diogelach. Felly, gwnaethom osod cyfeiriad strategol ar gyfer y sefydliad trwy ein [Cynllun Strategol](#), sydd bellach yn cwmpasu cyfnod o ddeng mlynedd ac sy'n mynd i'r afael â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ynghyd â gofynion Dogfen Fframwaith Cenedlaethol Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru 2016, a gynhyrchwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae pob cyfarwyddiaeth ac adran yn ffurfio'i chynlluniau ei hun er mwyn ategu'r amcanion strategol, a adroddir yn chwarterol.

Polisi Rheoli Risg – mae'r polisi yn amlinellu'r broses rydym yn ei defnyddio i nodi a rheoli'r ansicrwydd rydym yn ei wynebu, a all effeithio ar y gwaith o gyflawni ein hamcanion neu ein gweithgareddau. Mae uwch-reolwyr yn nodi, yn adolygu ac yn sgorio'r risgiau strategol drwy eu hasesu mewn perthynas â thebygolrwydd ac effaith, gan nodi unrhyw gamau gweithredu sydd ar waith ac unrhyw gamau eraill sydd eu hangen i atal y tebygolrwydd y bydd y risg yn codi eto neu i liniaru'r effaith

os yw'n codi. Mae'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn cofnodi'r risgiau hyn a chânt eu monitro ac adroddir amdanynt yn rheolaidd. Caiff risgiau strategol eu hadrodd i Bwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yr Awdurdod.

Mae'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yn ystyried effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg yr Awdurdod a gwaith yr archwilydd mewnol ac allanol. Yn 2021/2022, gwnaeth Grŵp Craffu'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad hefyd ystyried risgiau adrannol ar 7 Chwefror 2022.

Mae trefniadau sefydlog ar waith ar gyfer rheoli arian yn effeithiol trwy weithdrefnau cyfrifyddu'r Awdurdod, systemau ariannol allweddol a'r Rheoliadau Ariannol. Mae'r rhain yn cynnwys gweithdrefnau cynllunio cyllidebau sefydlog ac adrodd rheolaidd i aelodau'r Awdurdod, a chymharu gwariant refeniw a chyfalaf gwirioneddol â chyllidebau blynyddol. Mae trefniadau rheoli trysorlys yr Awdurdod yn dilyn arferion proffesiynol ac maent yn ddarostyngedig i adolygiad blynyddol gan aelodau. Adolygir rheolaethau ariannol allweddol yn flynyddol fel rhan o'r cynllun archwilio mewnol blynyddol. Yn ogystal, mae mabwysiadu cod y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) yn gwella cadernid y rheolaethau hyn ymhellach.

Mae'r gwasanaeth wedi ymrwymo i Strategaeth Gaffael Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru, sy'n manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i wneud arbedion effeithlonrwydd a gwelliannau eraill wrth gaffael nwyddau a gwasanaethau a dyfarnu contractau ar draws y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru.

Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol yw'r Swyddog Monitro dynodedig yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, ac mae'n sicrhau cydymffurfedd â pholisïau, gweithdrefnau, deddfau a rheoliadau sefydlog.

Mae gan yr Awdurdod drefniadau gwrth-dwyll ar waith a threfniadau chwythu'r chwiban, sy'n cael eu hadolygu'n rheolaidd gan swyddogion. Mae gweithdrefnau cytunedig i fodloni gofynion Deddf Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio 2000, y cytunwyd arnynt gan Swyddfa'r Comisiynwyr Arwyllo, ac mae staff allweddol wedi derbyn hyfforddiant ar gymhwyso'r rheoliadau hyn yn ddiweddar.

Mae sefydliad allanol yn y sector preifat yn cael ei contractio i gynnal archwilio mewnol, sef TIAA Limited, sy'n gweithio i lefel Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, sy'n berthnasol i holl ddarparwyr archwilio mewnol yng Nghymru. Cytunir ar y Cynllun Archwilio Mewnol blynyddol gan y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad, sy'n derbyn adroddiadau rheolaidd ar yr archwiliadau a gynhaliwyd ynghyd ag adroddiad blynyddol gan TIAA.

Archwilydd Cyffredinol Cymru yw archwilydd statudol yr Awdurdod, gyda'r archwiliad yn cael ei ddarparu gan Archwilio Cymru. Mae'n darparu her o dan Fesur Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, Deddf Llywodraeth Leol 1999 a'r Cod Ymarfer Archwilio. Mae'n cyhoeddi adroddiadau neu ddatganiadau blynyddol ar berfformiad yr Awdurdod er mwyn gwneud y canlynol:

- Archwilio ac ardystio a yw'r datganiadau ariannol yn wir ac yn deg
- Asesu a wnaed trefniadau cywir i sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac

effeithiolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau

- Archwilio ac asesu a yw dyletswyddau a gofynion y Mesur wedi cael eu bodloni
- Ymgymryd ag astudiaethau i alluogi argymhellion ystyrlon ar gyfer gwella darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd neu ar gyfer gwella trefniadau ariannol neu drefniadau rheoli eraill

Mae'r Archwilydd Cyffredinol ac Archwilio Cymru'n cyflwyno eu cynllun archwilio i aelodau'n flynyddol ac yn adrodd ar gynnydd a chanlyniadau iddynt yn rheolaidd. Cyhoeddir pob adroddiad ar wefan Archwilio Cymru (www.archwilio.cymru).

Mae'r Datganiad Polisi Cyflogau blynyddol yn cael ei gymeradwyo gan yr Awdurdod a'i gyhoeddi yn unol â Deddf Lleoliaeth 2011. Adolygwyd hyn yn y cyfarfod AD a Chydraddoldeb ar 24 Ionawr 2022 a gellir ei ddarllen ar dudalen 7 o'r ddolen [hon](#) ac fe'i cymeradwywyd gan yr Awdurdod yn y cyfarfod ar 14 Chwefror 2022.

Telir lwfansau aelodau yn unol ag argymhellion y Panel Annibynnol ar Daliadau Cydnabyddiaeth a chânt eu cyhoeddi yn unol â'i ofynion.

O dan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017 (Rheoliadau'r Sector Cyhoeddus), mae'n ofynnol i bob awdurdod cyhoeddus gyhoeddi gwybodaeth am y bwlch cyflog rhwng y rhywiau trwy adrodd am y gwahaniaethau canrannol mewn cyflog rhwng ei gyflogaion gwrywaidd a benywaidd. Rhaid i awdurdodau cyhoeddus gyhoeddi'r wybodaeth sydd ei hangen yn seiliedig ar y cipolwg ar ddata a gasglwyd ar 31 Mawrth 2021 o fewn 12 mis. Yn unol â hyn, cyhoeddodd yr Awdurdod yr wybodaeth hon cyn y dyddiad cau. Gellir gweld Adroddiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2021 yr Awdurdod [yma](#).

Mae holl ddefnyddwyr offer TGCh yr Awdurdod yn defnyddio offeryn derbyn ar-lein y mae'n rhaid i unigolion fynd trwyddo cyn defnyddio cyfleusterau'r rhyngrwyd, gan gytuno i bolisiâu TGCh y sefydliad.

Mae datganiadau partion cysylltiedig yn cael eu cwblhau a'u llofnodi gan aelodau ac uwch-swyddogion yr Awdurdod yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU. Mae'r datganiadau hyn yn helpu i ganfod trafodion a balansau fel sy'n ofynnol gan y safon gyfrifyddu berthnasol (Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 24, Datgeliadau Partion Cysylltiedig) ac yn helpu i nodi gwrthdaro buddiannau gwirioneddol, posibl neu ganfyddedig.

4. Adolygiad o Effeithiolrwydd

Mae gan yr Awdurdod gyfrifoldeb i gynnal adolygiad o effeithiolrwydd ei Fframwaith Llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol, o leiaf unwaith y flwyddyn. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd yn cael ei lywio gan waith y Tîm Arwain Gweithredol o fewn y gwasanaeth, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu, a gwaith ac adroddiadau archwilwyr mewnol ac allanol. Ystyrir gwaith aseswyr cymheiriaid hefyd.

Mae'r prosesau rheolaidd a pharhaus a gynhwyswyd i gynnal, adolygu a gwella effeithiolrwydd y Fframwaith Llywodraethu yn cynnwys:

- Adolygu polisïau a gweithdrefnau'n rheolaidd gan y swyddog sy'n gyfrifol a chan dîm uwch-reolwyr y gwasanaeth.
- Adolygiadau cyfnodol o ddogfennau cyfansoddiadol a threfniadau llywodraethu moesegol gan y Swyddog Monitro a'r Trysorydd, a ddiweddarwyd ddiwethaf ym mis Mawrth 2019.
- Mae'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yn craffu ar referniw a gwariant cyfalaf yn rheolaidd yn erbyn y gyllideb ddyranedig ynghyd â chraffu'n rheolaidd ar berfformiad y gwasanaeth yn erbyn y Cynllun Strategol.
- Mae uwch-swyddogion yn adolygu risgiau sefydliadol yn rheolaidd ac yn cyflwyno adroddiadau rheolaidd i aelodau drwy'r Awdurdod a'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad.
- Mae'r Awdurdod yn derbyn adroddiadau blynyddol gan bob un o'i bwyllgorau a'r Grŵp Craffu yn amlinellu'r gwaith a wnaed yn ystod y flwyddyn, gan roi cyfle i'r aelodau herio a chraffu ar unrhyw faes sydd angen sylw yn eu tyb nhw.
- Mae'r archwilydd mewnol penodedig, TIAA Limited, yn darparu barn i'r Awdurdod, drwy ei Bwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad, ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu, rheoli risg a rheoli'r sefydliad. Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi cadarnhau'r canlynol yn ei adroddiad blynyddol:

Barn y Pennaeth Archwilio Mewnol

“Mae TIAA yn fodlon, ar gyfer y meysydd a adolygwyd yn ystod y flwyddyn, fod gan Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru brosesau rhesymol ac effeithiol ar waith mewn perthynas â rheoli risg, rheolaeth a llywodraethu.

Mae'r farn hon yn seiliedig ar y materion a ddaeth i sylw TIAA yn ystod adolygiadau archwilio mewnol a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn yn unig, ac nid yw'n farn ar yr holl elfennau o'r prosesau rheoli risg, rheolaeth a llywodraethu na'r hyfywedd ariannol parhaus na'ch gallu i fodloni rhwymedigaethau ariannol, y mae'n rhaid i Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru eu cael trwy ei wahanol ffynonellau sicrwydd.”

Gellir gweld hyn ar dudalen 91 o bapurau'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad a gyflwynwyd yn y cyfarfod ar 11 Ebrill 2022, sydd ar gael trwy'r [ddolen](#) hon.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn rhoi sicrwydd i'r Awdurdod drwy ei Hysbysiad o Ardystio Cwblhau'r Archwiliad. Adroddwyd ar hyn i Bwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yr Awdurdod ar 20 Medi a gellir ei weld ar dudalen 119 o'r [ddolen](#) hon. Yn Hysbysiad Ardystio Cwblhau Archwiliad Awdurdod Tân ac Achub De Cymru 2020/2021, dyddiedig 3 Awst 2021, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn datgan:

“Rwy'n falch o allu eich hysbysu bod yr archwiliad o gyfrifon eich Awdurdod ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i gwblhau. Nid wyf wedi gorfod cyhoeddi adroddiad er budd y cyhoedd o

dan adran 22 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.”

Adroddwyd ar Adroddiad Archwilio Cyfrifon Archwilio Cymru – Awdurdod Tân ac Achub De Cymru, a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2021, i'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad ar 26 Gorffennaf a gellir ei weld ar dudalen 149 o'r ddogfen [hon](#). Dywedodd:

“Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi argraff wir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub De Cymru fel yr oedd ar 31 Mawrth 2021 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac***
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2020-21.”***

Hefyd, mae'r Crynodeb Archwilio a adroddwyd i gyfarfod yr Awdurdod Tân ym mis Mawrth, ac sydd i'w weld ar dudalen 41 o'r [ddolen](#) hon, yn nodi:

Ar gyfer 2020-21:

- rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn wir a theg ddiamod ar ddatganiadau ariannol yr Awdurdod ar 28 Gorffennaf 2021, dri diwrnod cyn y terfyn amser statudol.***
- paratowyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif yr Awdurdod yn unol â Chod y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a'r canllawiau perthnasol. Roeddent yn gyson â'r datganiadau ariannol a baratowyd gan yr Awdurdod ac â'n gwybodaeth am yr Awdurdod.***
- roedd ansawdd y datganiadau drafft a gyflwynwyd i'w harchwilio ar 1 Mehefin 2021 yn dda.***
- gwnaed nifer fach o newidiadau i ddatganiadau ariannol yr Awdurdod yn deillio o'n gwaith archwilio, a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio yn ein Hadroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol ym mis Gorffennaf 2021.***
- cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol y dystysgrif yn cadarnhau bod yr archwiliad o gyfrifon ar gyfer 2020-21 wedi'i gwblhau.***

5. Sut y Gwnaethom Ymdrin â Phroblemau a Heriau Llywodraethu Sylweddol ar gyfer 2021/2022

Parhaodd y gwasanaeth â'i ymateb i bandemig Covid-19 gyda pharhad y Tîm Digwyddiad Critigol i gael mynediad at gyngor diweddaraf Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU ac ymateb iddo, gan sicrhau ein bod yn cynnal gweithrediadau ac yn cefnogi mewn amgylcheddau sy'n cydymffurfio â rheolau ynghylch Covid.

Parhaodd y gwasanaeth hefyd i gefnogi asiantaethau partner, gan ymateb i alwadau am gefnogaeth yn ôl yr angen. Parhaodd a datblygodd gweithgareddau adfer wrth i ni symud trwy ddatblygiad y pandemig. Gweithiodd y gwasanaeth yn agos gyda phartneriaid i ddarparu cymorth yn ystod y pandemig. Roedd trefniadau gweithio agos yn cael eu cynnal i gefnogi Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru, gyda gwirfoddolwyr ar draws y gwasanaeth yn darparu cymorth gyrru. Ymatebodd y

gwasanaeth i nifer o geisiadau am gefnogaeth gan asiantaethau partner a chyflwynwyd 'tacsis brechlyn' i fynd â phobl fregus ein cymunedau i'w hapwyntiadau brechu. Roedd canolfannau brechu hefyd yn cael cymorth gweinyddol a chymhwysodd sawl aelod o'n staff i fod yn frechwyr.

Parhawyd i fonitro risg strategol COVID-19 a thasgau rheoli cysylltiedig a theilwra'r ymateb i sefyllfaoedd oedd yn dod i'r amlwg. Sicrhaodd y camau a gymerwyd ein bod yn parhau i liniaru effeithiau'r pandemig ar y gwasanaeth a'i waith yn ein cymunedau ehangach. Cafodd y gwasanaeth ei newid o ymateb i Covid i weithredu mewn amgylchedd Covid. Parhaodd y Tîm Arwain Gweithredol â'r arfer o ddarparu sesiynau briffio Covid rheolaidd i aelodau. Parhaodd y gwasanaeth i gyflwyno adroddiadau gwariant ac arbedion Covid i Lywodraeth Cymru yn rheolaidd er mwyn tynnu cyllid cymwys i lawr i gefnogi gwariant.

Ni chafodd pandemig parhaus COVID-19 unrhyw effaith ar drefniadau llywodraethu'r pwyllgor yn 2021/2022. Gan ddefnyddio'r pwerau sydd wedi'u cynnwys yn Neddf Coronafeirws 2020, cynhaliwyd y broses i ganiatáu i'n haelodau barhau i gynnal cyfarfodydd yr Awdurdod o bell yn 2021/2022. Cynhaliwyd cyfarfodydd yr Awdurdod yn rhithiol gan ddefnyddio meddalwedd fideo-gynadledda a chawsant eu recordio i'w cyhoeddi ar wefan y gwasanaeth a gellir eu gweld drwy'r [ddolen](#) hon.

Gwnaeth Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020 ddarpariaeth frys i Awdurdodau Tân ac Achub gyfarfod o bell yn ystod pandemig COVID-19. Daeth yn amlwg bod gweithio o bell yn ffordd ymarferol, gost-effeithiol a chynaliadwy o weithredu, ac mae wedi'i gwneud yn agored yn barhaol i gyrff cyhoeddus pa beth bynnag yw statws y pandemig. Roedd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ei gwneud yn bosibl i'r Awdurdod Tân ac Achub gynnal presenoldeb o bell yn barhaol yng nghyfarfodydd yr Awdurdod, a rhoddwyd caniatâd iddo gyhoeddi dogfennau cyfarfodydd penodol yn electronig. Cadarnhaodd y gwasanaeth ei fod yn gallu parhau i weithredu'r holl swyddogaethau llywodraethu o bell.

Rheolodd y Tîm Digwyddiad Critigol ymateb y gwasanaeth i ddatblygiadau parhaus y pandemig er mwyn sicrhau cydymffurfedd â mesurau a chyfyngiadau Llywodraeth Cymru. Addaswyd amledd cyfarfodydd y Tîm Digwyddiad Critigol drwy gydol y flwyddyn, gan gyfarfod yn amlach pan oedd lefelau rhybudd yn cynyddu, er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth yn cyfateb i gyflymder y pandemig er mwyn gallu gwerthuso'r holl wybodaeth sy'n cael ei hanfon ymlaen gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU a'r sefydliadau ieuchyd cyhoeddus cysylltiedig, gan gyflwyno darpariaethau i wasanaethu cymunedau De Cymru yn ddiogel a chefnogi sefydliadau partner. Mae'r gwasanaeth hefyd wedi datblygu a chynnal amserlen dyngedfennol o wneud penderfyniadau, gan ddogfennu a chofnodi'r newidiadau yn rheoliadau a chanllawiau'r llywodraeth. Gwnaeth y penderfyniadau dilynol a wnaed o fewn y gwasanaeth i sicrhau cofnod cywir o weithgarwch alluogi dysgu hirdymor strwythuredig. Bydd hyn hefyd yn darparu sylfaen dystiolaeth sylweddol i gefnogi'r ymchwiliad cyhoeddus sydd ar y gweill.

Mae gan y gwasanaeth dri grŵp gwahanol o weithwyr: staff gweithredol (ymhladdwyr tân), staff rheoli tân ar y cyd a staff corfforaethol, y mae pob un ohonynt wedi'u nodi fel gweithwyr allweddol. Er mwyn parhau i gyflawni gwasanaethau i'r cymunedau

rydym yn eu gwasanaethu, gwnaeth y gwasanaeth gynnal asesiadau risg cadarn, gan weithredu camau gweithredu i alluogi staff i gadw pellter cymdeithasol, sicrhau hylendid da, a gweithio'n ddiogel yn ystod digwyddiadau gweithredol ac yn y gweithle yn gyffredinol. Gweithredwyd prosesau cadarn ac effeithiol hefyd er mwyn caniatáu staff swyddfa i weithio gartref.

Parhaodd yr ymateb gweithredol i weithredu fel arfer. Er mwyn sicrhau bod gan gymunedau ddigon o amddiffyniad rhag tân, parhaodd y gwasanaeth i ddarparu hyfforddiant risg-gritigol yng Nghanolfan Hyfforddi Porth Caerdydd drwy gydol y pandemig. Parhaodd y gwasanaeth hefyd i gynnal y proffiliau recriwtio gofynnol drwy recriwtio ymladdwyr tân amser llawn ac ar alwad i ymuno â'r gwasanaeth a'u hyfforddi'n llwyddiannus. Unwaith eto, prynodd y gwasanaeth y cyfarpar diogelu personol gofynnol (yn seiliedig ar ganllawiau Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân) i sicrhau bod diffoddwyr tân a oedd yn mynychu digwyddiadau gweithredol yn cael eu hamddiffyn. Roedd gweithio o bell yn galluogi staff mewn rhai rolau i weithio gartref. Cefnogwyd staff i wneud hynny wrth sicrhau bod pob tîm yn cael ei gynrychioli'n effeithiol yn y gweithle.

Cynhaliwyd gweithgareddau megis gweithio gyda phobl ifanc, ymweld ag ysgolion, cynnal ymweliadau Diogel ac Iach ac Archwiliadau Diogelwch Tân gan ddefnyddio ffyrdd mwy diogel ac arloesol o ddarparu'r gwasanaethau hynny. Gwnaethom barhau i sicrhau bod y rheiny yn y perygl mwyaf mor ddiogel â phosib, gan hefyd gyflwyno ffyrdd arloesol o gyflawni'n hymyriadau. Bydd y gwaith hwn yn parhau yn 2022/2023.

Gwnaeth y gwasanaeth adolygu'r prosesau parhad busnes, sydd bellach yn gynlluniau parhad busnes mwy cadarn ac integredig ac sy'n parhau i gael eu harfer ar sail hirdymor. Cynhaliwyd risg COVID-19 strategol benodol a pharhawyd i roi tasgau rheoli cysylltiedig ar waith. Mae'r camau gweithredu a gymerwyd wedi sicrhau bod effeithiau'r pandemig wedi cael eu lliniaru lle bynnag y bo'n bosib.

Parhaodd y buddsoddiad sylweddol a wnaed ym mhob lleoliad y gwasanaeth i alluogi gweithio o bell a hwyluso gwell ymgysylltiad â gorsafoedd a phartneriaid trwy ddefnyddio offer fideogynadledda i fod yn effeithiol. Mae'r buddsoddiad sylweddol hwn a gefnogir yn rhannol gyda chyllid Llywodraeth Cymru yn parhau i gyflawni gwelliannau a datblygiad y gwasanaeth.

Cyflawnodd y gwasanaeth fuddsoddiad sylweddol mewn pecynnau diffodd tanau mewn adeileddau newydd ledled Cymru gyfan, a datblygwyd hwn mewn ymgynghoriad agos â diffoddwyr tân gweithredol. Roedd rheolaeth gadarn ar gontractau a chyswllt agos â chyflenwyr yn galluogi'r gwasanaeth i darfu cyn lleied â phosibl ar y gadwyn gyflenwi.

Bu i Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ddisodli Deddf yr Iaith Gymraeg 1993, ac fel rhan o'r ddeddfwriaeth newydd, yng Nghymru mae gan y Gymraeg statws cydraddol â'r Saesneg ac ni ddylid ei thrin yn llai ffafriol. Bellach nid oes angen i gyrff cyhoeddus ddatblygu a gweithredu cynlluniau iaith Gymraeg ond, yn hytrach, mae'n rhaid iddynt bellach gydymffurfio â set o safonau Gymraeg cenedlaethol.

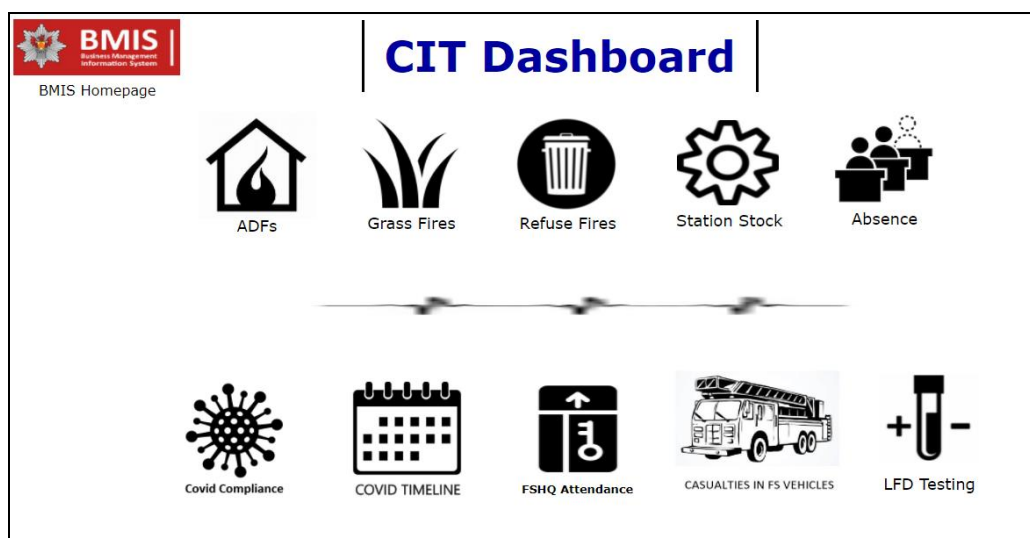
Gwnaeth Comisiynydd y Gymraeg nodi'r "safonau sy'n ymwneud â'r Awdurdod <<https://www.southwales-fire.gov.uk/app/uploads/2018/04/Hysbysiad-Cydymffurfio-Awdurdod-T%C3%A2n-ac-Achub-De-Cymru.pdf>> ym mis Medi 2016, ynghyd ag unrhyw eithriadau a'u dyddiadau gweithredu. Cafodd yr Awdurdod yr adroddiad blynyddol mewnol ar gydymffurfedd yn erbyn y safonau yn y Pwyllgor Adnoddau Dynol a Chydraddoldeb ar 28 Chwefror 2022 - gellir gweld yr adroddiad ar dudalen 39 o'r [ddogfen](https://www.southwales-fire.gov.uk/app/uploads/2019/03/HR-and-Equalities-Committee-Monday-28-February-2022-Rolling-Document.pdf) <<https://www.southwales-fire.gov.uk/app/uploads/2019/03/HR-and-Equalities-Committee-Monday-28-February-2022-Rolling-Document.pdf>> hon.

Yn ei lythyr dyddiedig 21 Hydref 2021, dywedodd Comisiynydd y Gymraeg ynghylch canlyniadau gwiriadau dilysu Comisiynydd y Gymraeg:

“...rydych chi wedi perfformio'n dda iawn fel sefydliad a dylech fod yn falch o'r canlyniadau. Daw'r canlyniadau yn sgil eich gwaith caled ac ymrwymiad a buddsoddiad y sefydliad i gydymffurfio â'r safonau.”

Parhaodd y gwasanaeth i ddatblygu'r System Gwybodaeth Rheoli Busnes, sy'n galluogi'r gwasanaeth i gysylltu ac arddangos perfformiad cyffredinol i helpu i hysbysu'r gwasanaeth o'i gynnydd ac ysgogi penderfyniadau. Dros y 12 mis diwethaf, datblygwyd swyddogaethau pellach y system i sefydlu sicrwydd mewnol ychwanegol. Cyflwynwyd y system i orsafoedd er mwyn caniatáu mwy o ryngweithio a defnydd helaethach o'r system, yn enwedig y mesurau data ystadegol ychwanegol. Datblygwyd cyfres o ddangosfyrddau Tîm Digwyddiad Critigol ymhellach, ac mae hon yn darparu'r wybodaeth ddiweddaraf sy'n llywio ymateb a phenderfyniadau Covid-19 y gwasanaeth, gan gynnwys dangosfyrddau ar gyfer rhestrau cyfarpar diogelu personol yn yr orsaf, lefelau absenoldeb oherwydd salwch ar gyfer pob grŵp staff, a chydymffurfedd â rheolau Covid yn y cyfleuster.

Mae'r ddelwedd isod yn sgrinlun o'r Dangosfwrdd Cydymffurfedd Covid.

Parhaodd y system i gyflawni ein Cynlluniau Busnes a Chynlluniau Rheoli Risg Gymunedol y gorsafoedd, yn ogystal â data perfformiad ystadegol (gan gynnwys ystadegau ar ddigwyddiadau).

Llwyddodd system adnoddau dynol a chyflogres graidd integredig y gwasanaeth i gynnal y modiwl digidol recriwtio ar-lein, gan alluogi darpar weithwyr i wneud cais am swyddi ymladdwyr tân amser llawn yn electronig, wrth barhau i alluogi darpar weithwyr i ymgeisio mewn dulliau mwy traddodiadol. Mae'r tîm adnoddau dynol hefyd yn symud o ddefnyddio cynnyrch swyddfa gefn HR Core i ddefnyddio cynnyrch porth HR Core. Yn ogystal, cafodd y broses adolygiad personol ei threialu a'i phrofi gydag ymgysylltiad ar raddfa eang cyn ei lansio ar draws y gwasanaeth gan ddefnyddio'r modiwl talent o fewn HR Core.

Ymgorfforodd y gwasanaeth lwyddiannau Buddsoddwyr mewn Pobl 2020/2021, lle enillodd wobwr aur yn y categori pobl a'r wobwr arian yn y categori lles. Mae camau gweithredu o'r adolygiad 12 mis wedi'u cyflawni drwy brosesau cynllunio busnes arferol ac wedi'u cofnodi yn y system BMIS a ddefnyddir gan y gwasanaeth. Mae Grŵp Llywio Lles y gwasanaeth yn weithgar wrth hyrwyddo a sicrhau gwelliannau lles ar gyfer pob grŵp staffio.

Nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Cyhoeddir datganiad lles y gwasanaeth yn niweddariad blwyddyn tri o [Gynllun Strategol 2020/2030](#).

Gwnaethom hefyd barhau i weithio gyda byrddau iechyd lleol i rannu gwybodaeth i nodi nifer yr anafiadau o ganlyniad i danau nas adroddwyd amdanynt, er mwyn nodi pobl y mae'n bosibl eu bod yn agored i niwed, neu nodi adeiladau risg uchel.

Fel un o'r partneriaid statudol ar bum Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, gwnaethom barhau i gefnogi'r Cynlluniau Llesiant Lleol, ac wedi dangos sut mae'r nodau'n cael eu cyflawni drwy adolygiad blynyddol i'r Awdurdod ar 28 Mawrth 2022, y gellir ei weld ar dudalen 195 o'r [ddolen](#) hon. Rydym wedi sicrhau ein bod yn gallu cyflawni yn erbyn anghenion a disgwyliadau amcanion pob Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus heb amharu ar waith y sefydliad o ddarparu gwasanaeth o ddydd i ddydd.

Cynhaliodd y gwasanaeth ei brosiectau cydleoli mewn nifer o leoliadau. Mae gwaith adeiladu sylweddol wedi parhau eleni. Oherwydd COVID-19, roedd angen adolygu'r amserlenni gwaith oherwydd problemau dros dro i gael gafael ar ddeunyddiau ac er mwyn parchu arferion gwaith sy'n cydymffurfio â rheolau COVID-19 a phroses adrodd ar y safle. Cafodd y gwaith o adnewyddu Gorsaf Dân Pontypridd ei wella ymhellach pan gwblhawyd tŵr ymarfer arddull newydd cyn mis Rhagfyr 2021. Cwblhawyd y gwaith adnewyddu ar Orsaf Tonypany. Ymhlith y prosiectau arwyddocaol ychwanegol roedd parhau gyda'r gwaith o reoli cyfleuster Hyfforddiant Ymddygiad Tân Adrannol yng Nghanolfan Hyfforddi Porth Caerdydd a Cham 2 y gwaith seilwaith gwefru cerbydau trydan ar un ar ddeg o orsafoedd a nodwyd yn strategol cyn diwedd mis Mawrth 2022, ynghyd â Cham 3 gwefryddion ym Mhorth Caerdydd sy'n cynnal y cerbydau trydan newydd yn y fflyd.

Mae strategaeth pum mlynedd ar gyfer ailosod ac adnewyddu tyrau ymarfer gorsafoedd wedi'i chynllunio a'i dechrau. Mae'r gwasanaeth hefyd wedi cynnal adolygiad sylweddol o'r ystâd ar alwad ac wedi datblygu rhaglen fesul cam i wella effeithlonrwydd ynni, ystafelloedd sychu, a storfeydd cyfarpar diogelu personol, ymhlith pethau eraill, i sicrhau bod y gorsafoedd ar alwad yn briodol ar gyfer

swyddogaeth diffoddwyr tân modern. Mae'r gwaith o ddatblygu cyfleuster gwytnwch cenedlaethol ar waith o fewn ôl troed ystadau mewn cydweithrediad â chyllid Llywodraeth Cymru.

Parhaodd y gwasanaeth i gydymffurfio â'r Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub wrth barhau i ymgysylltu â Phapur Gwyn Llywodraeth Cymru ar Ddiwygio Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru.

Bu'r gwasanaeth yn datblygu'r prosiect Gwerthuso Swyddi yn sgil gweithredu'r strwythur diwygiedig ar gyfer staff Llyfr Gwyrdd. Datblygwyd y gwaith o ddadansoddi a modelu cyflog. Cafodd canlyniadau'r strwythur tâl newydd eu datblygu a'u cyfleu i'r staff a chefnogwyd y broses apelio.

Parhaodd newidiadau i ddeddfwriaeth pensiynau a threth i gyflwyno heriau i'r sefydliad. Cafodd diweddariadau rheolaidd ar gynnydd a materion sy'n dod i'r amlwg eu hadrodd i'r Bwrdd Pensiwn Lleol a'r Awdurdod Tân ac Achub a'u monitro.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018 yn gosod y gofyniad i gymeradwyo a chyhoeddi'r cyfrifon erbyn 31 Mai a 31 Gorffennaf yn y drefn honno. Roedd cau'r cyfrifon yn fewnol ar ddiwedd y flwyddyn yn llwyddiannus am y drydedd flwyddyn yn olynol a chyflawnwyd y terfyn amser o 31 Mai; cyhoeddwyd y cyfrifon archwiliedig cyn 31 Gorffennaf 2021. Cafodd y cyhoedd gyfle i arfer ei hawl i archwilio'r cyfrifon o ddydd Llun 2 Mehefin i ddydd Gwener 2 Gorffennaf yn gynwysedig. Ddydd Llun 5 Gorffennaf, gallai'r cyhoedd arfer ei hawl i holi'r Archwilydd Cyffredinol hyd nes bo'r archwiliad wedi'i gwblhau.

Gwnaed gwaith cychwynnol yn 2020/2021 i asesu i ba raddau y mae'r gwasanaeth yn bodloni'r gofynion a nodir yng Nghod Rheolaeth Ariannol Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) 2019. Ategwyd hyn gyda hunanasesiad llawn a gwblhawyd yn ystod blwyddyn ariannol 2021/2022 a gyflwynwyd i'r tîm uwch-reolwyr ac yna i Grŵp Craffu'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yn y cyfarfod ar 6 Rhagfyr. Mabwysiadwyd y cod yn ffurfiol gan y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yn y cyfarfod ym mis Mawrth 2022 a gellir ei weld ar dudalen 17 o'r [ddogfen](#) hon.

Pasiwyd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 gan y Senedd ar 18 Tachwedd 2020 a chafodd Gydsyniad Brenhinol ar 20 Ionawr 2021. Ar ôl monitro cynnydd y Bil ers ei gyhoeddi ym mis Tachwedd 2019 ac ar ôl ymgysylltu'n frwd â'r ymgynghoriadau cyhoeddus ar y rheoliadau i sefydlu cydbwyllgorau corfforaethol, mae'r gwasanaeth bellach yn adolygu'r gofynion a osodwyd arno gan y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau.

O ganlyniad, bydd y gwasanaeth yn rhoi mesurau ar waith i alluogi'r Pwyllgor Safonau i lunio adroddiad blynyddol i'r Awdurdod ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol, yn weithredol o 5 Mai 2022. Ar ôl hynny, bydd yr Awdurdod yn ystyried yr adroddiad ac unrhyw argymhellion a wneir gan ei Bwyllgor Safonau o fewn tri mis o'u derbyn. Adolygwyd adroddiad cyntaf y Pwyllgor Safonau gan yr Awdurdod Tân yn y cyfarfod ym mis Mawrth 2022 a gellir gweld y ddogfen ar dudalen 183 o'r [ddogfen](#) hon.

Er bod y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau yn datgymhwyso'r Mesur Llywodraeth Leol ('Mesur 2009') ar gyfer prif gynghorau, nid yw hyn wedi'i gychwyn eto mewn perthynas ag Awdurdodau Tân ac Achub. Er mwyn datgymhwyso Mesur 2009, bydd angen datblygu trefniadau rheoli perfformiad newydd o dan adran 167 o'r Ddeddf, sydd yn ei dro yn dibynnu ar ddatblygu fframwaith cenedlaethol newydd ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub o dan adran 21 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004. Cafodd trafodaethau a gwaith i greu fframwaith cenedlaethol newydd a threfniadau perfformiad eu gohirio eto oherwydd pwysau cynyddol o ganlyniad i bandemig Covid-19, ac mae'r Awdurdod yn aros i'r rhain gael eu hailddechrau. Hyd nes y bydd fframwaith cenedlaethol newydd a threfniadau diwygiedig wedi'u cyflwyno, bydd Mesur 2009 yn parhau i fod yn berthnasol i Awdurdodau Tân ac Achub Cymru. Felly mae'n ofynnol o hyd i Awdurdodau Tân ac Achub barhau i osod amcanion gwella ar gyfer 2022/2023 o dan Fesur 2009. Mae angen cyhoeddi adroddiad yn asesu perfformiad yn erbyn amcanion gwella 2021/2022 erbyn 31 Hydref 2022.

Parhaodd yr Awdurdod i ddilyn cynnydd y trafodaethau cenedlaethol ar dâl ac ehangu rôl diffoddwyr tân a pharhawyd i asesu unrhyw effeithiau ar yr Awdurdod o'u herwydd. Gellir gweld y datganiad ysgrifenedig gan y Dirprwy Weinidog Tai a Llywodraeth Leol [yma](#). Cyflwynwyd adroddiad i'r Awdurdod ym mis Chwefror 2022 a gellir ei weld ar dudalen 163 o'r [ddolen](#) hon.

Cyhoeddodd y gwasanaeth y cynllun lleihau carbon ar ei wefan, sydd ar gael drwy'r [ddolen](#) hon. Cafodd yr Awdurdod hefyd y cynllun gweithredu bioamrywiaeth ym mis Rhagfyr 2019 a gellir ei weld ar dudalen 85 o'r [ddogfen](#) hon. Cwblhaodd Archwilio Cymru Adroddiad Lleihau Allyriadau Carbon ac fe'i hanfonwyd i'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad ym mis Ebrill 2022, a gellir ei weld ar dudalen 41 o'r [ddolen](#) hon. Penderfynodd yr adolygiad fod yr Awdurdod Tân ac Achub yn creu'r seilwaith cywir i ddod yn garbon niwtral erbyn 2030 ond mae angen iddo gyflawni ei dargedau uchelgeisiol a mynd i'r afael â rhai risgiau mawr.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn adlewyrchiad o weithrediad y gwasanaeth yn ystod blwyddyn ariannol gyfan 2021/2022 a hyd at ddyddiad cymeradwyo cyhoeddi'r Datganiad o Gyfrifon.

Cymeradwyodd yr Awdurdod Adroddiad Blynyddol Iechyd, Diogelwch a Lles 2020/2021 ar 27 Medi 2021 (y gellir ei weld ar dudalen 35 o'r [ddolen](#) hon). Roedd yr adroddiad yn rhoi crynodeb o'r gweithgareddau allweddol a gyflawnwyd, a pherfformiad Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru ym maes iechyd, diogelwch a lles, a oedd yn dangos tystiolaeth o ddarparu amgylchedd a oedd yn gefnogol i iechyd, diogelwch a lles staff, yn enwedig yn ystod y pandemig presennol.

Cyflwynwyd Adroddiad Cynnydd Adolygiad Thematig Ymchwiliad Tŵr Grenfell i'r Awdurdod ar 14 Chwefror 2022 (y gellir ei weld ar dudalen 97 o'r [ddolen](#) hon). Roedd yr adroddiad hwn yn rhoi diweddariad ar y cynnydd a wnaed yn erbyn camau gofynnol yr Adolygiad Thematig i'r graddau yr oedd Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru wedi cymryd camau i fynd i'r afael ag argymhellion Ymchwiliad Tŵr Grenfell.

6. Problemau a Heriau Llywodraethu Sylweddol ar gyfer 2022/2023

Bydd y gwasanaeth yn parhau i weithredu mewn dull amgylchedd Covid, gan barhau â threfn y Tîm Digwyddiad Critigol o ran cael mynediad i gyngor diweddaraf Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU ac ymateb iddo, gan sicrhau ein bod yn cynnal gweithrediadau a chefnogaeth mewn amgylcheddau sy'n ddiogel rhag Covid. Bydd y gwasanaeth hefyd yn parhau â'i gynnig cymorth ehangach i asiantaethau partner ac yn parhau i ymateb i alwadau am gymorth yn ôl yr angen. Bydd y gwasanaeth yn parhau i ddarparu gweithgareddau yn unol â deddfwriaeth a chanllawiau'r llywodraeth wrth i'r genedl symud o bandemig i glefyd sy'n endemig ([dolen i'r ddogfen](#)).

Bydd Risg Strategol Covid-19 a'r tasgau rheoli cysylltiedig yn parhau i gael eu monitro a bydd yr ymateb i sefyllfaoedd sy'n dod i'r amlwg yn cael ei deilwra. Bydd y camau a gymerir yn sicrhau ein bod yn parhau i liniaru effeithiau'r pandemig ar y gwasanaeth a'i waith yn ein cymunedau ehangach. Fodd bynnag, wrth i'r clefyd endemig barhau i 2022/2023, mae'r effeithiau llawn a pharhaol i'w gweld o hyd.

Gan ddefnyddio'r pwerau yn Neddf Coronafeirws 2020, bydd cyfarfodydd yr Awdurdod yn parhau i gael eu cynnal yn rhithwir, gan ddefnyddio meddalwedd fideogynadledda a'u recordio er mwyn eu cyhoeddi ar-lein. Bydd y gwasanaeth yn gweithio tuag at ymgorffori darpariaethau llawn y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau, gan gynnwys darlledu a chynnig mynediad at recordiadau o gyfarfodydd yr Awdurdod.

Bydd yr Awdurdod yn parhau i ddarparu gwasanaethau'n ddiogel i'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu trwy ddefnyddio'r asesiadau risg cadarn, cynnal y gweithdrefnau ar gyfer systemau gwaith diogel, cynnal hylendid da, a gweithio'n ddiogel o fewn digwyddiadau gweithredol ac yn y gweithle cyffredinol. Bydd staff swyddfa yn parhau i fod yn gallu gweithio gartref.

Bydd yr ymateb gweithredol yn parhau i weithredu yn ôl yr arfer gan ddefnyddio cyfarpar diogelu personol angenrheidiol (yn seiliedig ar ganllawiau Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân) i sicrhau bod diffoddwyr tân sy'n mynychu digwyddiadau gweithredol yn cael eu diogelu. Galluogir staff sy'n gallu gweithio gartref i wneud hynny o hyd, gan sicrhau bod yr holl dimau'n cael eu cynrychioli'n effeithiol yn y gweithle. (Mae'r gwasanaeth yn mabwysiadu dull hyblyg o gydnabod y bydd gan unigolion weithle dynodedig.) Bydd y ffyrdd mwy diogel a mwy arloesol o ddarparu gwasanaethau a ddatblygwyd yn cael eu cynnal a byddwn yn adeiladu arnynt yn ystod 2022/2023.

Dros y 12 mis nesaf, bydd y gwasanaeth yn parhau i ddatblygu System Gwybodaeth Rheoli'r Busnes i gefnogi'r ymateb i Covid-19 a chefnogi busnes fel arfer.

Caiff system Core HR a chyflogres integredig y gwasanaeth ei datblygu ymhellach, gan ystyried cyflwyno porth Core HR a fydd yn gwella effeithlonrwydd a phrosesau mewnol ymhellach. Bydd y cymhwysiad digidol a dreialwyd ar gyfer rolau ymladdwyr tân amser llawn yn cael ei ddatblygu ymhellach ar draws y gwasanaeth. Bydd y broses adolygiad personol newydd yn cael ei gwreiddio yn y gwasanaeth

gan ddefnyddio'r modiwl talent o fewn system Core HR. Bydd y gwasanaeth hefyd yn lansio'r system rheoli dysgu newydd sy'n galluogi staff i gael mynediad at weithgarwch datblygu a'i gofnodi.

Yn dilyn llwyddiant adolygiad Buddsoddwyr mewn Pobl yn 2020/2021, pan enillodd y gwasanaeth wobwr aur yn y categori pobl a gwobr arian yn y categori lles, bydd y gwasanaeth yn ceisio ymgorffori'r llwyddiannau hyn ac adeiladu arnynt ar gyfer adolygiadau yn y dyfodol. Bydd camau gweithredu o adolygiad 12 mis Buddsoddwyr mewn Pobl yn parhau drwy brosesau cynllunio busnes arferol a chofnodi yn System Gwybodaeth Rheoli'r Busnes. Mae Grŵp Cyflenwi Lles y gwasanaeth yn parhau i hyrwyddo a sicrhau gwelliannau lles ar gyfer pob grŵp o staff. Bydd y gwasanaeth hefyd yn adolygu ac yn adnewyddu gweithgarwch cydraddoldeb, cynhwysiant ac amrywiaeth, gan sefydlu llinell sylfaen a nodi strategaeth ar gyfer y dyfodol. Bydd meysydd lles gorsafoedd yn parhau i gael eu datblygu ar draws y gwasanaeth o ganlyniad i'r prosiect iechyd meddwl llwyddiannus a'r cynllun gweithredu bioamrywiaeth, a fydd yn parhau i fod yn ffocws i'r sefydliad yn y dyfodol.

Bydd y gwasanaeth yn cwblhau Cam 2 y Prosiect Gwerthuso Swyddi, a fydd yn cynnwys adolygu teitlau swyddi a lwfansau ar gyfer staff llyfr gwyrdd ar alwad / y tu allan i oriau.

Bydd newidiadau i ddeddfwriaeth pensiynau a threth yn parhau i beri heriau i'r sefydliad, ac mae'r gallu i ymdrin â'r problemau cymhleth â'r adnoddau cyfredol yn parhau i beri pryder, ac mae amryw opsiynau'n cael eu harchwilio.

Mae ariannu'r sector cyhoeddus yn parhau i fod yn her. Mae effaith y galw cynyddol ar wasanaethau'r sector cyhoeddus a'r gostyngiadau o ran gwariant yn y sector cyhoeddus yn fater allweddol ar gyfer yr Awdurdod ac mae'r setliadau y mae awdurdodau lleol yn eu hwynebu'n cael eu hystyried bob amser pan fo'r Awdurdod yn gosod ei gyllideb flynyddol. Mae'r ffactorau hyn bob amser yn cael eu hystyried yn ofalus wrth bennu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018 yn gosod y gofyniad i gymeradwyo a chyhoeddi'r cyfrifon erbyn 31 Mai a 31 Gorffennaf, er gwaethaf cynlluniau pandemig Covid-19 a'r paratodau ar gyfer cynnal yr amserlen fyrrach yn 2022/2023 am y bedwaredd flwyddyn yn olynol, ac mae'n troi'n fusnes fel arfer, gan ddefnyddio gwersi pellach a ddysgwyd ac yn ymgorffori ffyrdd newydd o weithio gydag Archwilio Cymru wrth gwblhau'r gwaith maes archwilio o bell.

Eir ar drywydd y cynllun gweithredu sy'n deillio o'r hunanasesiad, i werthuso i ba raddau y mae'r gwasanaeth yn bodloni'r gofynion a nodir yng Nghod Rheolaeth Ariannol Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth 2019, a'r camau gweithredu a'r argymhellion dilynol a gafwyd gan y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad ym mis Mawrth 2021.

Bydd yr Awdurdod yn cymryd y camau angenrheidiol i sicrhau bod yr holl ofynion a osodir arno gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a'r holl ddarpariaethau, yn cael eu gweithredu.

Bydd yr Awdurdod yn parhau i ddilyn cynnydd y trafodaethau cenedlaethol ar dâl ac ehangu rôl diffoddwyr tân ac asesu unrhyw effeithiau ar yr Awdurdod o'u herwydd.

Gan edrych ar welliannau a datblygiadau tymor hwy, bydd y gwasanaeth yn parhau i symud ymlaen gyda'r cynlluniau bioamrywiaeth a lleihau carbon. Yng ngoleuni adroddiad Archwilio Cymru, sydd i'w weld ar dudalen 41 o'r [ddolen](#) hon, bydd yr Awdurdod yn adolygu'r camau gweithredu sydd wedi'u cynnwys yn y cynlluniau perthnasol ac yn sicrhau bod y gwaith o gasglu data a monitro cynnydd yn erbyn y targedau yn cael ei wella. Bydd ymgysylltu â staff yn allweddol i sicrhau cyfranogiad a pherchnogaeth os yw'r Awdurdod am lwyddo yng nghanlyniadau'r amrywiol brosiectau a fydd yn helpu i gyflawni'r targedau heriol o ran leihau carbon.

Mae'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol wedi'i gwreiddio wrth wraidd y broses o wneud penderfyniadau a darparu gwasanaethau. Fel corff cyhoeddus sy'n destun y ddyletswydd, rydym yn ystyried sut y gall ein penderfyniadau strategol wella anghydraddoldeb canlyniadau i bobl sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae datganiad ar sut rydym yn ystyried ac yn gweithredu ar y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol i'w weld ar dudalen 42 o ddiweddariad blwyddyn 3 ein Cynllun Strategol, y gellir ei weld [yma](#).

Mae trefniadau presennol y Grŵp Craffu o fewn yr Awdurdod yn parhau i gael eu hadolygu. Rhagwelir y bydd y Grŵp Craffu newydd yn ymdrin â meysydd craffu ac adolygiadau thematig ehangach o fewn yr Awdurdod. Mae effaith y diwygiadau arfaethedig hyn ar y Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad a'r Pwyllgor Adnoddau Dynol a Chydraddoldeb, a'r newidiadau cysylltiedig i'r cylch gorchwyl y cytunwyd arno, yn parhau i gael eu hystyried.

Mae'r gwasanaeth yn parhau i fod yn gyfranogwr gweithredol yn y Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys ac, ynghyd ag asiantaethau partner eraill, bydd yn parhau i gydweithio i wella'r gwasanaethau a ddarperir i'n cymunedau a'r canlyniadau iddynt. Bydd yr argymhellion o adroddiad Archwilio Cymru, 'Cydweithio rhwng Gwasanaethau Brys', a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2022 ac y gellir ei weld trwy'r [ddolen](#) hon, yn cael eu hystyried gan y Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys a'u gweithredu fel y bo'n briodol. Bydd y trefniadau llywodraethu sy'n ymwneud â'r argymhellion hyn yn cael eu hadrodd drwy'r Bwrdd Cydweithio Strategol i'r Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys.

Bydd materion cadwyn gyflenwi ar gyfer contractau strategol allweddol yn parhau i gael eu monitro'n agos i gyfyngu ar y risgiau a'r effeithiau i'r gwasanaeth trwy ddefnyddio dulliau rheoli contract cryf i leihau'r effaith ar y gwasanaeth, naill ai oherwydd prinder byd-eang, effeithiau Covid neu wrthdaro byd-eang.

7. Cynlluniau Gweithredu Llywodraethu

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2021/2022				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Dyddiad cwblhau	Cynnydd
Diwygio Awdurdodau Tân ac Achub Cymru Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Ymateb i'r gofynion a osodir ar y sefydliad.	Bydd y gwasanaeth yn cydymffurfio â gofynion Llywodraeth Cymru ac yn gallu dangos tystiolaeth gadarn o lywodraethu, trefniadau ariannol a rheoli perfformiad.	I'w benderfynu'n dilyn ymateb Llywodraeth Cymru i'r Papur Gwyn.	Mae'r gwasanaeth yn parhau i ymgysylltu'n rhagweithiol â Llywodraeth Cymru, sydd wedi datgan nad dyma'r cyfeiriad i Awdurdodau Tân ac Achub Cymru weithio iddo bellach.
Dogfennau cyfansoddiadol Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Adolygu a diweddarau dogfennau cyfansoddiadol y gwasanaeth.	Caiff y dogfennau cyfansoddiadol eu diweddarau i adlewyrchu canlyniadau: Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) – cymryd y camau gweithredu dilynol angenrheidiol	14 Mehefin 2021	Mae'r Cyfansoddiad Enghreifftiol yn dal i gael ei ddatblygu gan weithio gyda'r Grŵp Swyddogion Monitro. Datblygu capasiti ar gyfer cyfarfodydd hybrid a phrosiectau a buddsoddiad sylweddol – yn dibynnu ar gwblhau prosiectau galluogi sylweddol eraill yn gyntaf.

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2021/2022				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Dyddiad cwblhau	Cynnydd
Brexit Swyddog Arweiniol: Dirprwy Brif Swyddog Tân – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Technegol	Darparu cynllunio a gwydnwch boddhaol drwy gydol proses Brexit.	Bydd y gwasanaeth yn parhau i gyflawni'r holl swyddogaethau yn ystod y broses Brexit a'r tu hwnt.	Medi 2021. CWBLHAWYD	Sicrhodd paratodau mewnol sylweddol yn ogystal â gwaith partneriaeth agos gyda Fforymau Lleol Cymru Gydnerth a Chyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân ymagwedd gyson. Roedd rheolaeth agos a monitro materion parhaus megis heriau cadwyn gyflenwi ar ôl ymadael â'r UE yn effeithiol o ran lleihau'r effaith ar y gwasanaeth.
Apeliadau pensiynau Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Pobl	Gweithredu penderfyniadau'r apeliadau pensiynau cenedlaethol yn unol â'r canllawiau cenedlaethol pan y'u cyhoeddir.	Penderfynu ar apeliadau.	Yn unol â'r canllawiau cenedlaethol.	Mae cynnydd o ran apeliadau mewnol ac apeliadau allanol wedi'u monitro'n rheolaidd a thrafodwyd effeithiau posibl gyda'r Awdurdod. Mae'r bwrdd pensiynau lleol wedi bod yn weithgar wrth gefnogi a darparu mewnbwn i'r broses hon.

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2021/2022				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Dyddiad cwblhau	Cynnydd
Gwerthuso swyddi Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Pobl	Bydd y 227 o swyddi corfforaethol (Llyfr Gwyrdd) yn y gwasanaeth yn cael eu hadolygu i sicrhau bod ein pobl yn derbyn cyflog teg yn unol â'u rolau a'u cyfrifoldebau cyfredol.	Nodi cyflog priodol ar gyfer rolau unigol. Gall cwblhau'r broses gynnwys prosesu apeliadau'n briodol a datblygu strwythur tâl newydd.	Ch2 2021	Mae'r gwaith o ddadansoddi a dylunio'r model tâl wedi'i gwblhau. Y canlyniadau wedi'u cyflwyno i'r staff a chefnogwyd apeliadau. Bydd Cam 2 yn dechrau ar ôl cwblhau'r broses apelio.
Cynllun Bioamrywiaeth a Lleihau Carbon Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Ceisio cynnal a gwella bioamrywiaeth a lleihau'r ôl troed carbon wrth arfer swyddogaethau'r gwasanaeth mewn modd priodol, a hyrwyddo gwydnwch ecosystemau wrth wneud hyn.	Datblygu a gweithredu'r cynllun tair blynedd cyntaf i leihau effaith y gwasanaeth ar yr amgylchedd a chefnogi amcanion amgylcheddol Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.	Mawrth 2023	Rhaglenni seilwaith gwefru trydan a cherbydau wedi hen gychwyn. Ardaloedd llesiant yn cael eu datblygu mewn gorsafoedd. Cynllun wedi'i gyhoeddi a diweddariad wedi'i adrodd i'r Awdurdod.
Ymateb i Covid-19 ac adfer ar ei ôl Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Tân	Parhau i adolygu a myfyrio ar yr hyn a ddysgwyd o ymateb y gwasanaeth i bandemig Covid-19 a'r adferiad ohono.	Cynlluniau parhad busnes cadarn i ymateb i achosion yn y dyfodol ac adfer ar eu hôl.	Wedi'i ymestyn i fis Rhagfyr 2021 o'r dyddiad gwreiddiol ym mis Mawrth 2021.	Mae'r Tîm Digwyddiad Critigol wedi gweithredu drwy gydol y pandemig i lywio ymateb y gwasanaeth gyngor a rheoliadau sy'n dod i'r amlwg ac sy'n newid gan y llywodraeth.

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2021/2022				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Dyddiad cwblhau	Cynnydd
Ymateb i Covid-19 ac adfer ar ei ôl (parhad) Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Tân	Cynnal gweithle sy'n ddiogel o ran Covid-19.	Gwasanaeth cadarn sy'n gallu darparu gwasanaethau o fewn amgylchedd gwaith Covid-19.		Mae'r gwasanaeth wedi rhoi arferion gwaith newydd ar waith, systemau gwaith diogel a mesurau atal a rheoli heintiau i sicrhau gweithle diogel o ran Covid-19 i'r holl staff bob amser ac wedi rhoi mesurau ar waith i ddarparu gweithle diogel o ran Covid-19 i'w holl staff.
	Cyflawni gwerth am arian a llywodraethu effeithiol mewn amgylchedd Covid-19.	Mae'r gwasanaeth yn parhau i gynnal y safonau uchaf posibl o ymddygiad o ran gweinyddiaeth ariannol a llywodraethu corfforaethol.	Wedi'i ymestyn i fis Rhagfyr 2021 o'r dyddiad gwreiddiol ym mis Mawrth 2021.	Mae'r gwasanaeth wedi buddsoddi mewn offer TGCh ychwanegol i wella gweithio o bell gyda'r gallu i ymgysylltu â phartneriaid a chynnal busnes dros y platfformau digidol niferus sy'n cael eu defnyddio.

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2021/2022				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Dyddiad cwblhau	Cynnydd
	Nodi ffyrdd newydd ac arloesol o gyflenwi gwasanaethau ac ymgysylltu â'r cyhoedd mewn amgylchedd Covid-19.	Ffyrdd newydd o weithio i ddarparu gwasanaethau'n ddiogel ac ymgysylltu â'n cymunedau yn bersonol, o bell ac yn rhithwir, i sicrhau bod y gwasanaeth yn parhau i leihau risg ar draws y cymunedau y mae'n eu gwasanaethu.		Mae'r ymateb gweithredol wedi'i gynnal ac mae ffyrdd arloesol newydd o ddarparu gwasanaethau addysg, ymgysylltu a lleihau risg wedi'u datblygu. Mae'r seilwaith digidol yn cael ei ddefnyddio fel gweithgareddau gwasanaeth arferol megis hyfforddiant ac ymgysylltu â'r gweithlu.

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2021/2022				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Dyddiad cwblhau	Cynnydd
Y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol Swyddog Arweiniol: Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Gweithredu egwyddorion y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol yn ein systemau cynllunio ac adrodd. Galluogi'r gwasanaeth, wrth wneud unrhyw benderfyniadau strategol, i roi sylw dyledus i'r angen i leihau'r anghydraddoldebau sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol.	Sicrhau bod penderfyniadau strategol a wneir gan y gwasanaeth: - yn ystyried tystiolaeth ac effaith bosibl drwy ymgynghori ac ymgysylltu - yn deall barn ac anghenion y rhai yr effeithir arnynt gan y penderfyniad, yn enwedig y rhai sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol - yn croesawu her a chraffu - yn ysgogi newid yn y ffordd y gwneir penderfyniadau	Templed Adroddiad Awdurdod Tân 14 Mehefin 2021 Cynllun Strategol Hydref 2021	Templed adroddiad yr Awdurdod wedi'i ddiweddarau ac yn cael ei ddefnyddio. Proses asesu integredig i sicrhau bod ffactorau economaidd-gymdeithasol yn cael eu hystyried ar bob cam o wneud penderfyniadau, o gynllunio, asesu risg, gweithredu a gwerthuso.
Cod Rheolaeth Ariannol 2019 y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth Swyddog Arweiniol: Trysorydd	Cynnal asesiad llawn o gydymffurfedd y gwasanaeth ag egwyddorion Cod Rheolaeth Ariannol y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth.	Gwella gwytnwch ariannol y gwasanaeth trwy wreiddio safonau uwch o reolaeth ariannol. Nodi a mynd i'r afael ag unrhyw fylchau neu gyfyngiadau o ran cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol.	Rhagfyr 2021	Hunanasesiad wedi'i gwblhau a'i adrodd i'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad a'i fabwysiadu erbyn mis Mawrth 2022.

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2022/2023				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog arweiniol	Dyddiad cwblhau
Dogfennau cyfansoddiadol	Adolygu a diweddarau dogfennau cyfansoddiadol y gwasanaeth.	Caiff y dogfennau cyfansoddiadol eu diweddarau i adlewyrchu canlyniadau: Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) – cymryd y camau gweithredu dilynol angenrheidiol.	Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Cyfansoddiad Enghreifftiol yn dal i gael ei ddatblygu gan weithio gyda'r Grŵp Swyddogion Monitro. Medi 2022
Hyfforddiant sefydlu a gloywi aelodau	Yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol, bydd yr Awdurdod Tân newydd yn dilyn cyfnod sefydlu ar fecanweithiau llywodraethu Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.	Aelodau hyfforddedig yn gallu cefnogi'r gwaith o gyflawni dyletswyddau statudol yr Awdurdod Tân a'r gwasanaeth.	Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Medi 2022
Heriau cadwyn gyflenwi	Darparu cyflenwadau digonol i gefnogi'r holl weithgareddau gweithredol ac atal.	Bydd y gwasanaeth yn parhau i dderbyn eitemau cadwyn gyflenwi gyda chyn lleied o aflonyddwch â phosibl.	Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Mawrth 2023
Apeliadau pensiynau diffoddwyr tân	Gweithredu penderfyniad y Tribiwnlys Cyflogaeth mewn perthynas â McCloud / Sargeant.	Pensiynau diffoddwyr tân wedi'u cywiro a'u cyfrifo'n briodol wrth symud ymlaen.	Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Pobl	Yn unol â'r fframwaith deddfwriaethol newydd.

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2022/2023				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog arweiniol	Dyddiad cwblhau
Gwerthuso swyddi	Cam 2 y rhaglen i sefydlu dull mwy cydlynol o enwi confensiynau ar draws y gwasanaeth ar gyfer rolau corfforaethol. Bydd adolygiad hefyd o'r lwfansau a ddefnyddir ar gyfer rolau corfforaethol penodol. Nodi arferion gwaith y gwasanaeth yn y dyfodol er mwyn galluogi gweithgarwch gwerthuso swyddi cyson.	Adolygu teitlau swyddi a lwfansau. Proses sefydledig ar gyfer gweithgaredd gwerthuso swyddi yn y dyfodol.	Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Pobl	Ch4 2022/23
Cynllun Bioamrywiaeth a Lleihau Carbon	Ceisio cynnal a gwella bioamrywiaeth a lleihau'r ôl troed carbon wrth arfer swyddogaethau'r gwasanaeth mewn modd priodol, a hyrwyddo gwydnwch ecosystemau wrth wneud hynny.	Datblygu a gweithredu'r cynllun tair blynedd cyntaf i leihau effaith y gwasanaeth ar yr amgylchedd a chefnogi amcanion amgylcheddol Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.	Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	Ch4 2022/23
Deddf Diogelwch Tân 2021	Nodi gofynion o Ddeddf Diogelwch Tân 2021 ac ymgorffori'r camau gweithredu sydd eu hangen i alluogi'r gwasanaeth i gefnogi'r Ddeddf yn llawn.	Gwasanaeth yn gallu cyflawni ei ddyletswydd statudol.	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Cyflenwi Gwasanaethau	Ch3 2022/23
Achrediad Living Wage Foundation	Cyflawni achrediad cyflog byw.	Dod yn gyflogwr cyflog byw achrededig.	Prif Swyddog Cynorthwyol – Cyfarwyddwr Gwasanaethau Pobl	Ch2 2022/23

Cynllun Gweithredu Llywodraethu 2022/2023				
Pwnc	Cam gweithredu	Canlyniad	Swyddog arweiniol	Dyddiad cwblhau
Byw gyda Covid-19 – trawsnewid o bandemig i glefyd sy'n endemig	Parhau i adolygu a myfyrio ar yr hyn a ddysgwyd o ymateb y gwasanaeth i bandemig Covid-19 a'r adferiad ohono.	Cynlluniau parhad busnes cadarn i ymateb i achosion yn y dyfodol ac adfer ar eu holau.	Prif Swyddog Tân	Ch4 2022/23
Byw gyda Covid-19 – trawsnewid o bandemig i glefyd sy'n endemig (parhad)	Cynnal gweithle priodol sy'n ddiogel o ran Covid-19. Parhau i gyflawni gwerth am arian a llywodraethu effeithiol mewn amgylchedd Covid-19. Nodi ffyrdd newydd ac arloesol o gyflenwi gwasanaethau ac ymgysylltu â'r cyhoedd mewn amgylchedd Covid-19.	Gwasanaeth cadarn sy'n gallu darparu gwasanaethau o fewn amgylchedd gwaith COVID-19. Mae'r gwasanaeth yn parhau i gynnal y safonau uchaf posibl o ymddygiad o ran gweinyddiaeth ariannol a llywodraethu corfforaethol. Ffyrdd newydd o weithio i ddarparu gwasanaethau'n ddiogel ac ymgysylltu â'n cymunedau yn bersonol, o bell ac yn rhithwir, i sicrhau bod y gwasanaeth yn parhau i leihau risg ar draws y cymunedau y mae'n eu gwasanaethu.		
Cod Rheolaeth Ariannol 2019 y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth	Ymgorffori camau gweithredu ac argymhellion o'r hunanasesiad o gydymffurfedd y gwasanaeth ag egwyddorion Cod Rheolaeth Ariannol y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth.	Gwella gwytnwch ariannol y gwasanaeth trwy wreiddio safonau uwch o reolaeth ariannol. Nodi a mynd i'r afael ag unrhyw fylchau neu gyfyngiadau o ran cydymffurfio â'r Cod Rheolaeth Ariannol.	Trysorydd	Ch4 2022/23

Gellir gweld y dogfennau mewnol sy'n cael eu crybwyll yn y datganiad hwn ar ein gwefan yn <https://www.decymru-tan.gov.uk/>

8. Casgliad Cryno

Mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn cydnabod ei gyfrifoldeb fel sefydliad gwasanaeth cyhoeddus i ddarparu gweledigaeth ar gyfer y gymuned y mae'n ei gwasanaethu ac i arwain drwy esiampl wrth wneud penderfyniadau ac yn ei grosesau a chymau gweithredu eraill, gydag aelodau a swyddogion yn gweithredu yn unol â safonau ymddygiad uchel. Mae'r sefydliad yn gweithredu mewn modd darbodus, effeithiol, effeithlon a moesegol.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod llywodraethu da yn darparu'r sylfaen ar gyfer darparu gwasanaethau o ansawdd da sy'n diwallu anghenion rhanddeiliaid ac yn sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n dda. Mae'r Awdurdod o'r farn bod ei drefniadau llywodraethu ar gyfer 2021/2022 yn parhau i fod yn addas i'r diben.

Credir bod y prosesau craffu, archwilio mewnol ac allanol, yn ogystal â rheoli risg, wedi dangos bod llywodraethu corfforaethol y sefydliad hwn yn effeithiol, bod y trefniadau presennol yn addas i'r diben, a bod yr Awdurdod mewn sefyllfa dda i gyflawni ei nodau a'i amcanion, er mwyn cyflawni'r canlyniadau a fwriedir ar gyfer y gymuned a defnyddwyr gwasanaeth.

Mae'r Awdurdod yn fodlon bod trefniadau llywodraethu priodol ar waith ac yn parhau i fod yn ymrwymedig i wella'r rhain drwy roi'r cynllun gweithredu ar gyfer 2022/2023 ar waith.

9. Datganiad ar y Cyd gan Gadeirydd a Phrif Swyddog Tân yr Awdurdod Tân ac Achub

Rydym yn cynnig ein bod yn cymryd camau i fynd i'r ateb â'r holl faterion uchod er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach yn ystod y flwyddyn sydd i ddod, fel yr amlinellir yn y cynllun uchod. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen am welliannau a gafodd ei nodi yn ein hadolygiad o effeithiolrwydd a byddwn yn monitro'u gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf. Fodd bynnag, oherwydd dylanwadau allanol sydd y tu hwnt i'n rheolaeth, efallai na fydd yn bosibl cyflawni popeth a nodwyd.

Bydd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2022/2023 yn cynnwys y sefyllfa ddiweddaraf yn erbyn y materion llywodraethu a nodwyd yn Natganiad 2021/2022.

Llofnodwyd:	Llofnodwyd:
Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub	Prif Swyddog Tân
Dyddiad: ____/____/2022	Dyddiad: ____/____/2022

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD

Adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub De Cymru.

Barn ar y datganiadau ariannol

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Awdurdod Tân ac Achub De Cymru
- Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2022 yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn cynnwys y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu arwyddocaol.

Mae cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Datganiad Cyfrif y Gronfa ac Asedau Net a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yn gyfraith berthnasol ac mae'r DU wedi mabwysiadu safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021-22.

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi argraff wir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru fel y maent ar 31 Mawrth 2022, ac o'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben ar yr adeg honno; ac
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol mabwysiedig y DU fel y'u dehonglir ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021-22.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU a Nodyn Ymarfer 10, 'Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol Endidau'r Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio o fewn adran datganiadau ariannol fy adroddiad. Rwy'n annibynnol ar Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i fy archwiliad o ddatganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn addas i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, deuthum i'r casgliad ei bod yn briodol defnyddio sail cyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru i barhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys gwybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ar wahân i'r datganiadau ariannol a fy adroddiad archwilydd ar hynny. Mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd yn yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ar wahân i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arni.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu a yw'n ymddangos fel arall ei bod wedi'i cham-ddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath, neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os dof i'r casgliad, ar sail y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, fod yna gamddatganiad sylweddol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Adrodd ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, ar sail y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- Mae'r wybodaeth a gynhwysir o fewn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021-22.
- Mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â chanllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt yn ôl eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth ynglŷn ag Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w gyflwyno am y materion canlynol yr wyf yn adrodd i chi os, yn fy marn i:

- na chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol, neu na dderbyniwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau nad ymwelodd fy nhîm â hwy;
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion a datganiadau cyfrifyddu; neu
- nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol ar gyfer y datganiadau ariannol

Fel yr eglurwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, sy'n rhoi barn wir a theg, ac ar gyfer y fath reolaeth fewnol ag y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn credu ei bod yn angenrheidiol er mwyn galluogi'r gwaith o baratoi datganiadau o gyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiadau o gyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel sy'n berthnasol faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio'r sail cyfrifyddu ar gyfer busnes gweithredol, oni bai yr ystyrir yn amhriodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw sicrhau sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn gyffredinol yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, ac i gyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn sicrwydd lefel uchel, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o ganlyniad i dwyll neu wallau ac fe'u hystyrir yn berthnasol pe gellid disgwyl yn rhesymol, yn unigol neu yn eu cyfanrwydd, iddynt gael dylanwad ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a gymerir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rwyf yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellwyd uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- holi'r rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru sy'n ymwneud â'r canlynol:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a ph'un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i risgiau twyll a ph'un a ydynt yn gwybod am unrhyw dwyll gwirioneddol, twyll yr amheuir neu dwyll honedig;
 - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n ymwneud â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais y posibilrwydd o dwyll yn y meysydd canlynol: cydnabyddiaeth referiwr, postio cyfnodolion anarferol;
- cael dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru ac Awdurdod Tân ac Achub De Cymru, yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau'r datganiadau ariannol a phrofi dogfennau ategol i asesu cydymffurfedd â'r deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi'r rheolwyr a'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad ynghylch ymglybiau a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a'r Awdurdod Tân ac Achub;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll wrth i reolwyr ddiystyru rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a gwerthuso sail resymegol busnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol y busnes.

Cyfathrebais hefyd ddeddfau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau twyll posibl i bob aelod o'r tîm archwilio a daliais yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r anhawster cynhenid i ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru ac Awdurdod Tân ac Achub De Cymru, a natur, amseriad a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd yn effeithio ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau yn caniatáu i mi ganfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Cewch hyd i ddisgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol

www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Rwy'n tystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Ann-Marie Harkin
Ar gyfer ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
26 Gorffennaf 2022

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

2020/21				2021/22		
Gwariant gros £000	Incwm gros £000	Gwariant net £000		Gwariant gros £000	Incwm gros £000	Gwariant net £000
82,809	-7,466	75,343	Costau diffodd tân	87,670	-7,642	80,028
82,809	-7,466	75,343	Cost gwasanaethau	87,670	-7,642	80,028
0	-55	-55	Incwm a gwariant gweithredol eraill (nodyn 6)	0	-58	-58
22,080	-2	22,078	Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi (nodyn 7)	22,057	-10	22,047
0	-75,995	-75,995	Trethiant ac incwm grant amhenodol (nodyn 8)	0	-78,926	-78,926
		21,371	Diffyg wrth ddarparu gwasanaethau			23,091
85	0	85	Gwarged neu ddiffyg ar ailbrisio eiddo, peiriannau a chyfarpar	420	-5,319	-4,899
		88,470	Ailfesuriad o'r budd (ased) / rhwymedigaeth net ddiffiniedig (nodiadau 21 a 34)			-60,670
		88,555	(Incwm) a gwariant cynhwysfawr eraill (Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd)			-65,569
		109,926	Cyfanswm (incwm) a gwariant cynhwysfawr eraill			-42,478

DATGANIAD SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD

	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Cronfa Gyffredinol a glustnodwyd £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfanswm cronfeydd y gellir eu defnyddio £000	Cronfeydd na ellir eu defnyddio £000	Cyfanswm cronfeydd yr Awdurdod £000
Balans ar 31 Mawrth 2021 a ddygwyd ymlaen	-3,000	-10,526	-129	-13,655	982,028	968,373
Cyfanswm gwariant ac incwm cynhwysfawr	23,091	0	0	23,091	-65,569	-42,478
Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau (nodyn 3)	-26,918	179	129	-26,610	26,610	0
(Cynnydd)/gostyngiad net cyn trosglwyddiadau i gronfeydd a glustnodwyd	-3,827	179	129	-3,519	-38,959	-42,478
Trosglwyddiadau i / (oddi wrth) gronfeydd a glustnodwyd	3,827	-3,827	0	0	0	0
(Cynnydd)/gostyngiad yn 2021/22	0	-3,648	129	-3,519	-38,959	-42,478
Balans ar 31 Mawrth 2022 a ddygwyd ymlaen	-3,000	-14,174	0	-17,174	943,069	925,895

	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Cronfa Gyffredinol a glustnodwyd £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfanswm cronfeydd y gellir eu defnyddio £000	Cronfeydd na ellir eu defnyddio £000	Cyfanswm cronfeydd yr Awdurdod £000
Balans ar 31 Mawrth 2020 a ddygwyd ymlaen	-3,000	-9,345	-74	-12,419	870,86 6	858,447
Cyfanswm gwariant ac incwm cynhwysfawr	21,371	0	0	21,371	88,555	109,926
Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau (nodyn 3)	-22,685	133	-55	-22,607	22,607	0
(Cynnydd)/gostyngiad net cyn trosglwyddiadau i gronfeydd a glustnodwyd	-1,314	133	-55	-1,236	111,16 2	109,926
Trosglwyddiadau i / (oddi wrth) gronfeydd a glustnodwyd	1,314	-1,314	0	0	0	0
(Cynnydd)/gostyngiad yn 2020/21	0	-1,181	-55	-1,236	111,16 2	109,926
Balans ar 31 Mawrth 2021 a ddygwyd ymlaen	-3,000	-10,526	-129	-13,655	982,02 8	968,373

MANTOLEN

31 Mawrth 2021		31 Mawrth 2022	
£000		£000	Nodiadau
82,243	Eiddo, peiriannau a chyfarpar	85,235	9
137	Asedau anniriaethol	111	
300	Dyledwyr hirdymor	200	13
82,680	Asedau hirdymor	85,546	
1,046	Stocrestrau	962	
7,016	Dyledwyr byrdymor	4,738	13
3,198	Arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod	7,158	14
11,260	Asedau cyfredol	12,858	
-365	Rhwymedigaethau byrdymor	-419	33
-1,082	Benthyca byrdymor	-1,572	10
-7,013	Credydwyr byrdymor	-4,783	15
-118	Darpariaethau	-38	16
-8,578	Rhwymedigaethau cyfredol	-6,812	
-28,146	Benthyca hirdymor	-26,737	10
-4,096	Rhwymedigaethau hirdymor eraill – Mentrau Cyllid Preifat	-3,677	33
-1,021,493	Rhwymedigaethau sy'n gysylltiedig â chynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio	-987,073	34
-1,053,735	Rhwymedigaethau hirdymor	-1,017,487	
-968,373	Asedau net	-925,895	
-13,655	Cronfeydd y gellir eu defnyddio	-17,174	17
982,028	Cronfeydd na ellir eu defnyddio	943,069	18
968,373	Cyfanswm y cronfeydd	925,895	

DATGANIAD LLIF ARIAN PAROD

2020/21		2021/22
£000		£000
21,371	Diffyg net ar ddarparu gwasanaethau (Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a nodyn 23)	23,091
-24,025	Addasiadau i warged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau heb fod yn arian parod (nodyn 23)	-30,567
-1,499	Addasiadau ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi ac ariannu (nodyn 23)	-1,185
-4,153	(Mewnlif)/all-lif arian parod net o weithgareddau gweithredol	-8,661
3,659	Gweithgareddau buddsoddi (nodyn 24)	1,837
-804	Gweithgareddau ariannu (nodyn 24)	2,864
-1,298	(Cynnydd) neu ostyngiad net mewn arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod	-3,960
1,900	Arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod ar gychwyn y cyfnod adrodd	3,198
3,198	Arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd (nodyn 14)	7,158

Noder

Darperir dadansoddiad manwl o'r uchod yn nodyn 23 a 24.

POLISIÂU CYFRIFYDDU

CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn ariannol 2021/22 ynghyd â'i sefyllfa ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2022. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad o Gyfrifon blyneddol o dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021/22 ('y Cod'), a ategwyd gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol a chyfarwyddyd statudol a gyhoeddwyd o dan adran 12 o Ddeddf 2003.

Yn bennaf, yr arfer cyfrifyddu a fabwysiedir yn y Datganiad o Gyfrifon yw cost hanesyddol, a addaswyd gan ailbrisiad o rai categorïau o asedau nad ydynt yn gyfredol ac offerynnau ariannol.

INCWM A GWARIANT CRONIADAU

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant, net TAW adferadwy, yn y flwyddyn y maent yn deillio ohoni, nid wrth wneud neu dderbyn taliadau arian parod yn unig. Yn benodol:

- Cyfrifir am ffioedd, taliadau a rhenti sy'n ddyledus fel incwm ar y dyddiad y mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu wasanaethau perthnasol.
- Caiff cyflenwadau eu cofnodi fel gwariant pan fyddant yn cael eu defnyddio. Lle mae bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir y cyflenwadau a'r dyddiad maent yn cael eu defnyddio, cânt eu nodi fel stocrestrau ar y fantolen.
- Cyfrifir llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llifioedd arian parod a benodwyd neu a bennwyd gan y contract.
- Lle mae incwm a gwariant wedi cael eu cydnabod ond ni dderbyniwyd na thalwyd yr arian, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn y Fantolen. Os oes amheuaeth y telir y dyledion, nodir balans y dyledwyr a chodir tâl ar refeniw am yr incwm na fydd o bosibl yn cael ei gasglu.

ARIAN PAROD A SYMIAU SY'N CYFATEB I ARIAN PAROD

Cynrychiolir arian parod drwy arian mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy yn ddi-gosb ar rybudd heb fod yn fwy na 24 awr. Mae symiau sy'n cyfateb i arian parod yn fuddsoddiadau hynod hylifol y mae modd eu troi'n symiau arian parod mewn llai na thri mis gyda risg ddibwys o newid mewn gwerth.

COSTAU I REFENIW AM ASEDau NAD YDYNT YN GYFREDOL

Debydir gwasanaethau â'r symiau canlynol i gofnodi'r gost o ddal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn:

- Dibrisiant y gellir ei briodoli i'r asedau a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth

- Colledion ailbrisio ac amhariad ar asedau a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronnus o fewn y Gronfa Ailbrisio y gellir dileu'r colledion yn eu herbyn
- Amorteiddio asedau anniriaethol y gellir eu priodoli i'r gwasanaeth

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi cyfraniadau i ariannu colledion dibrisiant, ailbrisio ac amhariad neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r referniw tuag at ostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Felly, disodlir colledion dibrisiant, ailbrisio ac amhariad ac amorteiddio â chyfraniadau a wnaed o falensau'r Gronfa Gyffredinol, h.y. isafswm y ddarpariaeth referniw a'r cyfrif gwariant cyfalaf i referniw, drwy gyfrwng trosglwyddiad addasu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd.

BUDDIANNAU GWEITHWYR

Buddiannau sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Cydnabyddir cyflogau a thaliadau sy'n gysylltiedig â chyflogaeth yn y cyfnod lle derbynnir y gwasanaeth gan weithwyr. Cydnabyddir cost hawliadau gwyliau blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd gan weithwyr ar ddiwedd y cyfnod ('absenoldebau cronol') yn y datganiadau ariannol i'r graddau y caniateir i weithwyr gario gwyliau ymlaen i'r cyfnod canlynol.

Buddiannau terfynu

Symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn dyddiad arferol ymddeol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad/ymddeoliad gwirfoddol yw buddiannau terfynu. Caiff y costau hyn eu codi ar sail croniadau lle y gellir dangos bod yr Awdurdod yn ymrwymedig i derfynu cyflogaeth swyddog neu grŵp o swyddogion neu'n gwneud cynnig i annog diswyddo gwirfoddol.

Lle mae buddiannau terfynu yn cynnwys gwelliannau i bensiynau, mae darpariaethau statudol yn gofyn y priodolir y swm sy'n daladwy i'r gronfa bensiwn neu bensiwnwr o fewn y flwyddyn gan yr Awdurdod i falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifwyd yn ôl y safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd, mae angen dyraniadau i'r Gronfa Bensiwn ac oddi wrthi er mwyn dileu'r credydau a debydau tybiannol i fuddiannau terfynu pensiynau uwch a'u cyfnewid â debydau am yr arian a delir i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

BUDDIANNAU ÔL-GYFLOGAETH

Pensiynau

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn cynlluniau pensiwn penodol ar gyfer diffoddwyr tân ac aelodau staff corfforaethol. Mae'r cynlluniau fel a ganlyn:

1. Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Cynlluniau buddion diffiniedig heb eu hariannu yw cynlluniau pensiwn y diffoddwyr tân, sy'n golygu nad oes unrhyw asedau buddsoddi wedi'u crynhoi i dalu rhwymedigaethau'r pensiynau a bod yn rhaid cynhyrchu arian i fodloni'r gwir daliadau pensiwn wrth iddynt ddod yn daladwy. Mae cyfraniadau'r gweithiwr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganran o dâl pensiynadwy a osodwyd yn genedlaethol

gan Lywodraeth Cymru ac mae hyn yn destun ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

Caiff y gronfa bensiwn ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân o fewn y Datganiad o Gyfrifon ac fe'i diogelir i sicrhau eglurdeb cyfrifeg – gweler nodiadau 21 a 34 a 'Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân' am fwy o fanylion. Drwy'r Gronfa Bensiwn y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei gyfrifoldeb dros dalu pensiynau swyddogion sydd wedi ymddeol, eu goroeswyr, ac eraill sy'n gymwys ar gyfer buddiannau o dan y cynllun.

Datgelir amcangyfrif o rwymedigaethau hirdymor yr Awdurdod i dalu am y costau hyn mewn nodyn i'r cyfrifon, fel sy'n ofynnol gan Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19.

2. Staff Corfforaethol ac Ystafell Reoli

Mae hwn yn gynllun sydd wedi'i ariannu gyda phensiynau a dalwyd gan gronfeydd buddsoddi sylfaenol a reolir gan Gronfa Bensiwn Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf ('y gronfa'), sy'n rhan o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae actwariaid yn pennu cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr. Telir costau pellach, sy'n codi o ran rhai pensiynau a delir i weithwyr sydd wedi ymddeol, ar sail heb ei hariannu. Gweler nodyn 34 am fwy o wybodaeth.

DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yn ddigwyddiadau, bod yn ffafriol neu'n anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad yr awdurdodir y datganiadau ariannol er mwyn eu cyhoeddi. Gellir adnabod dau fath o ddigwyddiad:

- a) Y rheini sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd (digwyddiadau addasu), a'r
- b) Rheini sy'n nodweddiadol o'r amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd (nad ydynt yn addasu).

ADDASIADAU CYFNODAU BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISI'AU CYFRIFYDDU, AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid ym mholisiau cyfrifyddu neu i gywiro gwall perthnasol. Cyfrifir am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu yn rhagolygol, h.y. yn y blynyddoedd cyfredol a'r blynyddoedd i ddod sy'n cael eu heffeithio gan y newid a lle nad ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Gwneir newidiadau mewn polisiau cyfrifyddu ond pan ofynnir amdanynt gan arferion cyfrifyddu priodol neu pan fydd y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion a digwyddiadau ac amodau eraill ar sefyllfa ariannol yr Awdurdod neu ei berfformiad ariannol. Lle gwneir newid, caiff ei gymhwyso yn ôl-weithredol (oni bai y nodir fel arall) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol, fel petai'r polisi newydd wedi'i gymhwyso o'r cychwyn.

Cywirir gwallau perthnasol a ganfuwyd o fewn ffigyrau'r cyfnod blaenorol yn ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod.

OFFERYNNAU ARIANNOL

Rhwymedigaethau ariannol

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y fantolen pan fydd yr Awdurdod yn dod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol ac maent yn cael eu mesur i ddechrau yn ôl gwerth teg a'u cario ar eu cost a amorteiddiwyd. Mae taliadau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario ymlaen y rhwymedigaeth, wedi'i luosi â chyfradd llog wirioneddol yr offeryn. Y gyfradd llog wirioneddol yw'r gyfradd sy'n didynnu'n union daliadau arian amcangyfrifedig yn y dyfodol yn ystod oes yr offeryn hyd at y swm a gydnabuwyd fel ei werth yn wreiddiol.

Mae hyn yn golygu, ar gyfer y rhan fwyaf o fenthyciadau'r awdurdod, mai'r swm ar y fantolen yw'r prifswm sy'n weddill sy'n ad-daladwy (yn ogystal â llog cronedig os yw'n briodol), a llog a briodolwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn ôl y cytundeb benthyciad.

Asedau ariannol

Dosberthir asedau ariannol yn seiliedig ar ddull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae yna dri phrif ddosbarth o asedau ariannol wedi'u mesur ar y canlynol:

- cost amorteiddio
- gwerth teg drwy enillion neu golledion
- gwerth teg drwy incwm cynhwysfawr arall

Model busnes yr Awdurdod yw dal buddsoddiadau er mwyn casglu llif arian parod contractiol. Felly, caiff asedau ariannol eu dosbarthu fel cost wedi'i hamorteiddio.

Asedau ariannol wedi eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i hamorteiddio eu cydnabod ar y fantolen pan fydd yr awdurdod yn dod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol a chânt eu mesur ar werth teg i ddechrau. Yna caiff eu mesur ar eu cost a amorteiddiwyd. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n dderbyniadwy yn seiliedig ar swm cario ymlaen yr ased wedi'i luosi â chyfradd llog wirioneddol yr offeryn. Ar gyfer yr asedau ariannol a ddelir gan yr awdurdod, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig) a llog a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n dderbyniadwy am y flwyddyn yn y cytundeb benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi o ganlyniad i ddileu cydnabyddiaeth ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Model colli credyd disgwylidig

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu dull syml ar gyfer amhariadau ac yn mesur colli dyledwyr manwerthu a benthyciadau i drydydd partion ar swm sydd gyfwerth â cholli oes gyfan disgwylidig gan ddefnyddio darpariaeth sy'n seiliedig yn bennaf ar oedran y ddyled. Mae'r dull hwn yn sicrhau cydnabyddiaeth gynnar o amhariad asedau ariannol.

GRANTIAU A CHYFRANIADAU'R LLYWODRAETH

Cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti fel incwm ar y dyddiad pan fydd yr Awdurdod yn bodloni amodau'r hawl i dderbyn y grant/cyfraniad, bod sicrwydd rhesymol y derbynnir yr arian, a bod y gwariant y rhoddir y grant ar ei gyfer naill ai wedi'i gyflawni neu fod disgwyliad rhesymol y bydd yn cael ei gyflawni. Cyfatebir grantiau refeniw yng nghyfrifon refeniw'r gwasanaeth â'r gwariant gwasanaeth y maent yn gysylltiedig ag ef. Caiff grantiau i dalu am wariant cyffredinol eu credydu i waelod y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ôl gwariant gweithredu net.

STOCRESTRAU A CHONTRACTAU HIRDY MOR

Cynhwysir stocrestrau yn y fantolen ar y gost neu werth realeiddiadwy net, pa un bynnag sydd isaf. Mae cost stocrestrau yn cael ei phennu trwy ddefnyddio dull y gost gyfartalog.

PRYDLESI

Prydlesi cyllid

Lle'r ysgwyddir holl risgiau a gwobrwyon perchnogaeth ased ar brydles gan yr Awdurdod i bob pwrpas, cofnodir yr ased fel eiddo, peiriannau a chyfarpar a chofnodir rhwymedigaeth gyfatebol. Y gwerth y cydnabyddir y ddau yw'r isaf o werth teg yr ased neu werth presennol y taliadau prydles lleiaf, a ostyngir trwy ddefnyddio'r gyfradd llog sydd ymhlyg yn y brydles. Y gyfradd llog sydd ymhlyg yn y brydles yw'r hon sy'n creu cyfradd llog gyfnodol gyson ar y rhwymedigaethau sydd heb eu talu. Cydnabyddir yr ased a'r rhwymedigaethau ar gychwyn y brydles, ac maent yn peidio â chael eu cydnabod pan fydd y rhwymedigaeth yn cael ei rhyddhau neu ei diddymu neu pan fydd yn dod i ben. Rhennir y rhent blyneddol rhwng ad-daliad y rhwymedigaeth a chost gyllid. Cyfrifir y gost gyllid flynyddol trwy gymhwyso'r gyfradd llog ymhlyg i'r rhwymedigaeth sydd heb ei thalu ac fe'i nodir o dan gostau 'Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi' yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Prydlesi gweithredol

Lle bo asedau ar gael i'w defnyddio fel rhan o drefniadau prydlesu, priodolir y rhenti sy'n daladwy i gost y gwasanaeth ar sail linol waeth beth yw'r trefniadau talu. Gan nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid yw'r gost yn ymddangos yn y fantolen.

EIDDO, PEIRIANNAU A CHYFARPAR

Cydnabyddiaeth

Cyfalafrir ar y gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau a chyfarpar ar sail gronnus, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd buddion economaidd y dyfodol neu botensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Nodir gwariant sy'n cynnal potensial ased ond sydd heb ychwanegu ato i gyflawni buddiannau economaidd yn y dyfodol neu botensial gwasanaeth (h.y. atgyweiriadau a gwaith cynnal a chadw) fel treuliau pan fydd yn digwydd.

Cyfafeir eiddo, peiriannau a chyfarpar lle:

- maent yn cael eu cadw at ddefnydd cyflenwi gwasanaethau;

- mae'n debygol y bydd buddiannau economaidd y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod, neu bydd gwasanaeth o bosib yn cael ei ddarparu iddo;
- disgwylir eu defnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol;
- y gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy;
- mae cost yr ased unigol gwerth £10,000 o leiaf;
- mae'r eitemau yn ffurfio grŵp o asedau sydd â chost unigol gwerth £250 o leiaf, cost gyfansymiol gwerth £10,000 o leiaf, lle mae'r asedau yn weithredol gyddibynnol, mae ganddynt ddyddiadau pryniant cydamserol bras, rhagdybir iddynt gael dyddiadau gwaredu cydamserol, ac maent o dan reolaeth sengl; ac
- mae'r eitemau'n ffurfio rhan o'r gost cyfarparu a sefydlu cychwynnol ar gyfer adeilad newydd neu adnewyddiad gorsaf neu swyddfeydd, heb ystyried eu cost unigol neu gyfunol. Lle mae ased mawr fel adeilad yn cynnwys nifer o gydrannau ag oesoedd ased sy'n sylweddol wahanol, e.e. peiriannau a chyfarpar, yna mae'r cydrannau hyn yn cael eu trin fel asedau ar wahân ac fe'u dibrisir dros gyfnod eu bywydau economaidd defnyddiol eu hunain.

Mesuriad (sail prisiad)

Mae'r holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar yn cael eu mesur yn wreiddiol ar gost, gan gynrychioli'r costau sy'n uniongyrchol briodoladwy i gaffael neu adeiladu'r ased a'i gludo i'r lleoliad a'r cyflwr sy'n angenrheidiol iddo allu gweithredu yn y modd y bwriadwyd gan reolwyr.

Prisir eiddo ar ôl hyn ar gyfer y datganiadau ariannol ar sail 'gwerth teg' a, lle bo'r eiddo o natur arbenigol, h.y. yn weithredol ac nad oes marchnad weithredol, mae cost adnewyddu dibrisiedig wedi'i chymhwyso.

Prisir asedau tir ac adeiladau bob pum mlynedd gan brisiwr cymwys proffesiynol yn unol â Llawlyfr Arfarnu a Phrisio Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS). Cynhelir adolygiadau diffygiant blynyddol yn ystod blynyddoedd eraill yn fewnol. Cynhelir yr adolygiadau blynyddol gan ddefnyddio'r wybodaeth fwyaf priodol sydd ar gael ar ddyddiad yr adolygiad. Cynhaliwyd ailbrisiad llawn ddiwethaf ar 31 Mawrth 2020 a chynhaliwyd prisiad bwrdd gwaith ar 31 Mawrth 2022 i adlewyrchu cynnydd yng ngwerth eiddo ar gyfer adeiladau a ddelir ar Gost Adnewyddu Ddibrisiedig.

Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca sy'n codi wrth i asedau gael eu hadeiladu. Tybir mai cost asedau a gaffaelwyd heblaw am drwy bryniant yw eu gwerth teg, oni bai nad oes gan y caffaeliad sylwedd masnachol (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiad yn llifoedd arian parod yr Awdurdod). Yn yr achos olaf, lle caffaelir ased drwy gyfnewidiad, cost y caffaeliad yw swm cario'r ased a roddwyd gan yr Awdurdod.

I ddechrau, mesurir pob ased a roddir ar ei werth teg. Credydir y gwahaniaeth rhwng gwerth teg ac unrhyw gydnabyddiaeth a dalwyd i linell Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, oni bai y gwnaed y rhodd yn amodol. Nes y bodlonir yr amodau, delir yr enillion o fewn y Cyfrif Asedau a Roddwyd. Lle credydir enillion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, maent yn cael eu hailsymud o Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn y Datganiad Symud Cronfeydd. Caiff yr asedau eu cario yn y fantolen wedyn gan ddefnyddio'r sylfeini mesur canlynol:

- Asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol

- Asedau dros ben – gwerth teg
- Pob ased arall – gwerth cyfredol, a bennir fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased fel y mae'n cael ei ddefnyddio ar hyn o bryd

Lle nad oes tystiolaeth ar sail y farchnad o'r gwerth cyfredol o ganlyniad i natur arbenigol ased, defnyddir cost cyfnewid wedi'i dibrisio fel amcan bris o'r gwerth cyfredol. Lle bydd gan asedau nad ydynt yn eiddo oesoedd defnyddiol byr a/neu werthoedd isel, defnyddir sail cost hanesyddol wedi'i dibrisio fel dirprwy ar gyfer gwerth cyfredol. Ailbrisir asedau a gynhwyswyd yn y fantolen ar werth cyfredol yn ddigon rheolaidd i sicrhau nad yw eu gwerth cario'n sylweddol wahanol i'w gwerth cyfredol ar ddiwedd y flwyddyn, ond fel lleiafswm bob pum mlynedd.

Mae'r Gronfa Ailbrizio yn cynnwys enillion ailbrizio a gydnabuwyd ers 31 Mawrth 2010 yn unig, sef ei dyddiad gweithredu ffurfiol. Mae enillion sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cydgrynhai i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Gwariant dilynol

Lle bydd gwariant dilynol yn gwella ased y tu hwnt i'w fanyleb wreiddiol, ychwanegir y gost briodoladwy uniongyrchol at werth cario'r ased. Lle bydd gwariant dilynol yn adfer yr ased i'r fanyleb a dybiwyd gan ei oes ddefnyddiol economaidd yn unig, priodolir y gwariant i gostau gweithredu.

Ailbrisiad ac amhariad

Cydnabyddir cynnydd mewn gwerthoedd asedau sy'n deillio o ailbrisiadau yn y gronfa ailbrizio, ac eithrio lle maent yn gwrthdroi amhariad mewn costau gweithredu a gydnabuwyd yn flaenorol, ac i'r graddau y maent yn gwneud hyn, ac, yn yr achos hwn, maent yn cael eu cydnabod o fewn incwm gweithredu.

Priodolir gostyngiadau mewn gwerthoedd asedau ac amhariadau i'r gronfa ailbrizio i'r graddau y bydd balans ar gael i'r ased dan sylw, ac wedi hynny fe'u priodolir i gostau gweithredu.

Mae enillion a cholledion a gydnabyddir yn y gronfa ailbrizio wrth gefn yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac 'incwm a gwariant cynhwysfawr arall'.

Dibrisiant

Cyfrifir dibrisiant bob eiddo, peiriant a chyfarpar trwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy dros eu hoes ddefnyddiol mewn modd systematig. Asedau heb oes ddefnyddiol bendant y gellir ei phennu yw'r eithriad (h.y. tir rhydd-ddaliadol ac asedau cymunedol penodol) ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (h.y. asedau sydd ar waith). Cyfrifir dibrisiant fel a ganlyn:

- Adeiladau – dyraniad llinell syth dros yr oes sy'n weddill gan yr eiddo, yn unol â'r hyn a amcangyfrifir gan y prisiwr
- Cerbydau, peiriannau a chyfarpar – dyraniad llinell syth dros yr oes ddefnyddiol sy'n weddill (os prynwyd nhw cyn 31 Rhagfyr ym mlwyddyn y cyfrifon)
- Tir – ni chaiff dibrisiant ei gyfrifo ar dir
- Caiff meddalwedd ei dibrisio ar sail llinell syth dros gyfnodau o hyd at bum mlynedd
- Nid ystyrir unrhyw werth gweddilliol

Caiff enillion ailbrisio hefyd eu dibrisio, gyda swm sy'n gyfartal â'r gwahaniaeth rhwng gwerthoedd dibrisiant cyfredol a godwyd ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi'i godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbrisio i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Gwarediadau

Pan gaiff ased ei waredu neu ei ddatgomisiynu, caiff y swm a godir ar yr ased yn y fantolen (boed yr ased yn eiddo, yn beiriant a chyfarpar neu'n ased a gedwir i'w werthu) ei ddileu a'i symud i'r llinell Incwm a Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu golledion pan gaiff ei waredu. Caiff derbyniadau gwarediadau (os yw'r rhain ar gael) hefyd eu gosod ar yr un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu golledion gwaredu (h.y. gwerth net y gwerth a osodwyd ar yr ased ar adeg ei waredu). Caiff unrhyw enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio wrth gefn eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbynnir ar gyfer gwaredu asedau eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf a'u rhoi yn y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf wrth gefn i'w defnyddio ar gyfer buddsoddiadau cyfalaf newydd yn unig neu eu rhoi i un ochr i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycu. Dyrennir derbyniadau o falans y Gronfa Gyffredinol i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd. Ni chyfrifir gwerth y derbyniadau a ddilëwyd yn erbyn cyfraniadau, oherwydd darperir yn llawn ar gyfer cost asedau anghyfredol o dan drefniadau ar wahân ar gyfer cyllido cyfalaf. Dyrennir symiau o falans y Gronfa Gyffredinol i'r Gronfa Addasiadau Cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd.

Menter Cyllid Preifat

Mae'r Awdurdod wedi llunio cytundeb contractiol hirdymor o dan Fenter Cyllid Preifat i ddarparu canolfan hyfforddi ym Mhorth Caerdydd. O dan y cynllun, mae Llywodraeth Cymru yn darparu ychydig o gymorth refeniw i'r prosiect ar ffurf grant blynyddol (credydau Menter Cyllid Preifat) ac mae'r Awdurdod yn ariannu'r hyn sy'n weddill trwy wneud cyfraniadau o'r gyllideb refeniw flynyddol.

Er mwyn gwasgaru'r cyfraniadau'n gyfartal dros oes y contract, mae cronfa gydraddoli ar waith, lle caiff credydau a chyfraniadau dros ben eu buddsoddi a'u defnyddio i leihau'r cyfraniadau mewn blynyddoedd i ddod. Bydd y gronfa yn cael ei hadolygu bob blwyddyn a'r cyfraniadau eu haddasu gyda'r nod o gael balans o sero ar y gronfa erbyn diwedd y contract.

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fydd rhywbeth wedi digwydd sy'n gosod rhwymedigaeth ar yr Awdurdod a fydd siŵr o fod yn gofyn iddo setlo drwy drosglwyddo buddion economaidd, ond lle y mae amseru'r trosglwyddiad yn ansicr.

Cyflwynir y darpariaethau i'r cyfrif refeniw priodol pan ddaw'r Awdurdod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, ar sail yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan gaiff taliadau eu gwneud yn y pen draw, cânt eu cyflwyno i'r ddarpariaeth a osodwyd yn y fantolen. Adolygir setliadau amcangyfrifol ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – pan ddaw hi'n fwy tebygol na pheidio na fydd angen trosglwyddo buddion economaidd, caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i dychwelyd i'r cyfrif refeniw perthnasol.

Rhwymedigaethau digwyddiadol

Mae Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 37 yn diffinio rhwymedigaethau digwyddiadol fel un o'r canlynol:

- rhwymedigaeth bosibl sy'n codi o ddigwyddiadau blaenorol, a lle bydd ei bodolaeth dim ond yn cael ei chadarnhau pan fydd un digwyddiad ansicr neu ragor yn digwydd yn y dyfodol nad yw'n gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod
- neu rhwymedigaeth bresennol sy'n codi o ddigwyddiadau blaenorol ond na chaiff ei chydabod oherwydd:
 - a) nid yw'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd er mwyn setlo'r rhwymedigaeth, neu
 - b) ni ellir mesur maint y rhwymedigaeth gyda digon o ddibynadwyedd

Pan fydd rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn bodoli, ni fydd yn cael ei nodi fel eitem o wariant yn y cyfrifon. Yn hytrach, bydd yn cael ei datgelu mewn nodyn ar y fantolen, a fydd yn disgrifio natur y rhwymedigaeth ddigwyddiadol a, lle y bo'n ymarferol, amcangyfrif o'i heffaith ariannol a syniad o'r ansicrwydd sy'n berthnasol â swm unrhyw all-lif.

Cronfeydd

Mae'r Awdurdod yn cadw cronfeydd er mwyn talu am wariant yn y dyfodol. Datgelir y rhain yn y fantolen a chaiff eu dibenion eu hegluro yn y nodiadau ar y fantolen.

Treth ar werth (TAW)

Mae'r Awdurdod yn cael ei ad-dalu am TAW a godir, felly mae'r cyfrifon refeniw wedi'u paratoi heb gynnwys y dreth hon.

SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI EU CYFLWYNO OND HEB EU MABWYSIADU ETO

Safonau newydd a diwygiadau i safonau presennol sydd wedi'u cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu gan y cod tan 2022/23 yw:

- Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol 1 (Mabwysiadu am y tro cyntaf) – mae'r diwygiad yn ymwneud â gweithrediadau tramor is-gwmnïau caffaeledig sy'n trosglwyddo i Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol
- Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 37 (Contractau beichus) – yn egluro bwriad y safon
- Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol 16 (Prydlesi) – mae'r diwygiad yn dileu enghraifft gamarweiniol na chyfeirir ati yn neunydd y cod
- Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 41 (Amaethyddiaeth) – un o nifer fach o Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol y disgwylir iddynt fod yn berthnasol i awdurdodau lleol o dan amgylchiadau cyfyngedig yn unig
- Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar: Elw cyn y Defnydd Arfaethedig (Diwygiadau i Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 16)

Ni ragwelir y bydd y diwygiadau uchod yn cael effaith sylweddol ar yr wybodaeth a ddarperir yn natganiadau ariannol yr Awdurdod.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Nodyn 1 – DYFARNIADAU CRITIGOL WRTH GYMHWYSO POLISIÂU CYFRIFYDDU

Wrth gymhwyso'r polisiâu cyfrifyddu, mae'r Awdurdod wedi gorfod gwneud dyfarniadau penodol ynghylch trafodion cymhleth neu'r rhai hynny sy'n ymwneud ag ansicrwydd ynghylch digwyddiadau i ddod. Mae'r dyfarniadau critigol yn y datganiad o gyfrifon yn cynnwys y canlynol:

- Mae ansicrwydd mawr ynghylch y lefelau ariannu ar gyfer llywodraeth leol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi pennu nad oes digon o ansicrwydd eto i ddangos y gallai asedau'r Awdurdod gael eu hamharu o ganlyniad i'r angen i leihau lefel y gwasanaeth a ddarperir.

Nodyn 2 – RHAGDYBIAETHAU SYDD WEDI EU GWNEUD AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU AMCANGYFRIF MAWR ERAILL

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigurau bras sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod am y dyfodol neu ffigurau sydd fel arall yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon trwy ystyried profiad blaenorol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, am na ellir pennu balansau â sicrwydd, gall y canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r eitemau ym mantolen yr Awdurdod, fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2022, lle mae risg sylweddol o addasiadau mawr yn y flwyddyn ariannol i ddod fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith os bydd y canlyniadau gwirioneddol yn wahanol i'r rhagdybiaethau
Rhwymedigaethau pensiwn (nodyn 34)	Mae rhagdybiaethau wedi'u gwneud yn y cyfrifon o ran gwerth costau ac incwm pensiynau yn y dyfodol, h.y. rhwymedigaethau ac asedau. Diben hyn yw rhoi dealltwriaeth o'r rhwymedigaethau posibl a wynebwr gan yr Awdurdod.	Bydd newidiadau i ragdybiaethau pensiwn yn effeithio ar werth asedau a rhwymedigaethau ac yn effeithio ar y prif ddatganiadau ariannol, h.y. y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y fantolen, a'r llif arian.
Eiddo, peiriannau a chyfarpar (nodyn 10)	Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob pum mlynedd. Cynhaliwyd yr ailbrisiad diwethaf yn 2019/20. Mae prisiadau'n seiliedig ar ragdybiaethau am gyflwr asedau, oes ddefnyddiol, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Ers y dyddiad prisio, bu cynnydd sylweddol yn nata adeiladu'r Gwasanaeth Gwybodaeth Costau Adeiladu (BCIS), felly, ar 31 Mawrth 2022, cwblhawyd ymarfer ailbrisio bwrdd gwaith o eiddo gweithredol a	Byddai amrywiad yng ngwerth eiddo yn effeithio ar y gwerthoedd a ddelir yn y fantolen ac ar y tâl dibrisiant cyfatebol.

	fesurwyd ar gostau adnewyddu dibrisiedig gan briswyr yr Awdurdod.	
--	--	--

Nodyn 3 – ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFYDDU A SAIL ARIANNU O DAN Y RHEOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r addasiadau sy'n cael eu gwneud i gyfanswm yr incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol, i'r adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod er mwyn talu am wariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan y rheoliadau

2020/21					2021/22			
Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd cyffredinol sydd wedi'u clustnodi £000	Cronfa derbyniadau cyfalaf £000	Symudiadau mewn cronfeydd na ellir eu defnyddio £000		Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd cyffredinol sydd wedi'u clustnodi £000	Cronfa derbyniadau cyfalaf £000	Symudiadau mewn cronfeydd na ellir eu defnyddio £000
-4,182	0	0	4,182	Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:	-4,375	0	0	4,375
				Eitemau sydd wedi'u gwrthdroi a'u tynnu neu eu gosod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
				Ffioedd ar gyfer dibrisiant a diffygiant asedau anghyfredol				
				Colledion ailbriso ar eiddo, peiriannau a chyfarpar				
				Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd				
				Trafodion Menter Cyllid Preifat i gronfeydd a glustnodwyd				
				Symiau asedau anghyfredol a ddilëwyd wrth eu gwaredu neu eu gwerthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
69	0	0	-69		392	0	0	-392
-116	116	0	0		-179	179	0	0
0	0	0	0		0	0	0	0
-4,229	116	0	4,113		-4,162	179	0	3,983
3,133	0	0	-3,133	Eitemau sydd wedi'u nodi ond nad ydynt wedi'u tynnu na'u gosod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	3,066	0	0	-3,066
				Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf				
				Gwariant cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol				
				Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r gronfa derbyniadau cyfalaf:				
				Elw ar werthiannau arian parod a drosglwyddwyd, a gyfrifwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu				
				Cyfraniad o'r gronfa derbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd				
					0	0	189	-189
203	17	0	-220		200	0	0	-200
55	0	-55	0		58	0	-60	2
0	0	0	0		0	0	189	-189
3,391	17	-55	-3,353		3,324	0	129	-3,453
-32,739	0	0	32,739	Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r gronfa bensiynau:	-37,525	0	0	37,525
				Eitemau sy'n ymwneud â buddion ymddeol a wrth-drowyd ac sydd wedi'u tynnu neu eu gosod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
				Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn				
					11,275	0	0	-11,275
11,340	0	0	-11,340		-26,250	0	0	26,250
-21,399	0	0	21,399					
-448	0	0	448	Addasiadau sy'n ymwneud yn bennaf â'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:	170	0	0	-170
				Y swm sy'n wahanol rhwng yr hyn a delir mewn cydnabyddiaeth ariannol i swyddogion ac a nodir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail gronnu a'r gydnabyddiaeth ariannol a delir yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol (nodyn 22)				
-22,685	133	-55	22,607	Cyfanswm yr addasiadau:	-26,918	179	129	26,610

Nodyn 4 – DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Gwariant net sy'n daladwy i'r Gronfa Gyffredinol £000	Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu £000	2020/21		2021/22
		Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £000		Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £000
73,566	1,705	75,271	Gwasanaethau diffodd tân	73,703
73,566	1,705	75,271	Cost net gwasanaethau	73,703
-74,880	20,980	-53,900	Incwm a gwariant arall	-77,530
-1,314	22,685	21,371	(Gwarged) / Diffyg (Nodyn 4 a Nodyn 5)	-3,827
-3,000			Balans agoriadol y Gronfa Gyffredinol	-3,000
-1,314			+/- (Gwarged) / Diffyg ar y Gronfa Gyffredinol	-3,827
1,314			Trosglwyddiadau i / (o) gronfeydd sydd wedi'u clustnodi	3,827
-3,000			Balans terfynol y Gronfa Gyffredinol ar 31 Mawrth	-3,000

2021/22				
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i ddod at symiau'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Addasiadau at ddibenion cyfalaf £000	Newid net ar gyfer addasiadau i bensiynau £000	Gwahaniaethau eraill £000	Cyfanswm £000
Gwasanaethau diffodd tân	1,474	5,780	-1,321	5,933
Cost net gwasanaethau	1,474	5,780	-1,321	5,933
Incwm a gwariant arall o'r dadansoddiad o wariant a chyllid	-58	20,470	573	20,985
Gwahaniaeth rhwng gwarged/diffyg y Gronfa Gyffredinol a gwarged/diffyg y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar y gwasanaethau a ddarperir	1,416	26,250	-748	26,918

2020/21				
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i ddod at symiau'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Addasiadau at ddibenion cyfalaf £000	Newid net ar gyfer addasiadau i bensiynau £000	Gwahaniaethau eraill £000	Cyfanswm £000
Gwasanaethau diffodd tân	1,076	889	-260	1,705
Cost net gwasanaethau	1,076	889	-260	1,705
Incwm a gwariant arall o'r dadansoddiad o wariant a chyllid	-55	20,510	525	20,980

Gwahaniaeth rhwng
gwarged/diffyg y
Gronfa Gyffredinol a
gwarged/diffyg y
Datganiad Incwm a
Gwariant
Cynhwysfawr ar y
gwasanaethau a
ddarperir

1,021

21,399

265

22,685

Nodyn 5 – DADANSODDIAD O WARIANT AC INCWM YN ÔL EU NATUR

Caiff incwm a gwariant yr Awdurdod eu dadansoddi fel a ganlyn:

	2020/21 £000	2021/22 £000
Gwariant		
Cyflogau, yswiriant gwladol a blwydd-daliadau	61,138	61,251
Pensiynau (anhwylder)	1,082	975
Costau teithio a chynhaliaeth	288	242
Cyfanswm costau cyflogeion	62,508	62,468
Treuliau sy'n ymwneud ag eiddo	5,441	5,324
Treuliau hyfforddi	1,325	1,549
Cyflenwadau a gwasanaethau	5,152	5,522
Treuliau sy'n ymwneud â chludiant	1,337	1,433
Gwasanaethau dan gontract	939	958
Costau cyfalaf / prydles	4,335	4,101
Gwariant gros	81,037	81,355
Incwm	-7,471	-7,652
(Gwarged)/diffyg ar gyfer y flwyddyn	73,566	73,703

Cysoni incwm a gwariant â'r gwasanaethau a ddarperir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Symiau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nad adroddwyd yn yr incwm a gwariant

Absenoldebau cronrus	448	-170
Addasiadau Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 19	21,399	26,250
Costau gweithredu Menter Cyllid Preifat	1,454	1,331
Addasiad cyllido parthed Menter Cyllid Preifat / prydles	451	491
Dibrisiant (gan gynnwys amhariadau)	4,182	4,375
Grant cyfalaf	-69	-392
Asedau anghyfredol a waredwyd	-55	-60
Cyfraniadau gan awdurdodau cyfansoddol	-74,880	-77,530
Grant Menter Cyllid Preifat	-1,043	-1,004

Symiau sydd wedi'u cynnwys yn yr incwm a gwariant nad ydynt yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Gwariant cyfalaf o'r cyfrif refeniw	-203	-200
Darpariaeth isafswm refeniw (heb gynnwys Menter Cyllid Preifat a phrydlesi)	-2,904	-2,699
Cyfraniad at Fenter Cyllid Preifat	-975	-1,004
(Gwarged)/diffyg ar y gwasanaethau a ddarperir	21,371	23,091

Nodyn 6 – GWARIANT AC INCWM GWEITHREDU ARALL

2020/21		2021/22
£000		£000
-55	(Enillion)/Colledion net ar waredu asedau anghyfredol	-58
-55	Cyfanswm	-58

Nodyn 7 – INCWM A GWARIANT CYLLIDO A BUDDSODDI

2020/21		2021/22
£000		£000
1,570	Llog sy'n daladwy a ffioedd tebyg	1,587
20,510	Cost llog pensiynau a'r enillion a ddisgwyllir ar asedau pensiynau	20,470
-2	Llog derbyniadwy ac incwm tebyg	-10
22,078	Cyfanswm	22,047

Nodyn 8 – TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

2020/21		2021/22
£000		£000
74,880	Cyfraniadau awdurdodau lleol (nodyn 29)	77,530
72	Grantiau gyfalaf a chyfraniadau	392

1,043 Grantiau llywodraeth – Menter Cyllid Preifat
(nodyn 33)

1,004

75,995 Cyfanswm

78,926

Nodyn 9 – PEIRIANNAU, EIDDO, CYFARPAR

Asedau sefydlog 2021/22

	Tir ac adeiladau	Cerbydau a chyfarpar	Canolfa n hyffordd i / Menter Cyllid Preifat	Cyfansw m peiriann au, eiddo, cyfarpar
<u>Cost/prisiad</u>	<u>£000</u>	<u>£000</u>	<u>£000</u>	<u>£000</u>
Gwerth cyfrifon gros fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2021	63,814	36,932	5,890	106,636
Ychwanegiadau	1,164	1,072	0	2,236
Asedau a waredwyd	0	-529	0	-529
Ailbrisiad	1,412	0	515	1,927
Gwerth cyfrifon gros fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2022	66,390	37,475	6,405	110,270

Dibrisiant ac amhariadau

Dibrisiant cronus fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2021	1,485	22,728	180	24,393
Dibrisiant blynyddol	1,542	2,531	180	4,253
Ailbrisiad	-2,724		-360	-3,084
Asedau a waredwyd	0	-527	0	-527
Dibrisiant cronus fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2022	303	24,732	0	25,035
Gwerth cyfrifon net fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2021	62,329	14,204	5,710	82,243
Gwerth cyfrifon net fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2022	66,087	12,743	6,405	85,235

Noder: mae'r holl eiddo'n rhydd-ddaliadol heblaw am y Fenter Cyllid Preifat.

Asedau sefydlog 2020/21

	Tir ac adeiladau	Cerbydau a chyfarpar	Canolfa n hyffordd i / Menter Cyllid Preifat	Cyfansw m peiriann au, eiddo, cyfarpar
<u>Cost/prisiad</u>	£000	£000	£000	£000
Gwerth cyfrifon gros fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2020	62,889	35,080	5,890	103,859
Ychwanegiadau	1,057	2,478	0	3,535
Asedau a waredwyd	0	-570	0	-570
Amhariadau	-132	-56	0	-188
Gwerth cyfrifon gros fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2021	63,814	36,932	5,890	106,636
<u>Dibrisiant a diffygiant</u>				
Dibrisiant cronnus fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2020	0	20,935	0	20,935
Dibrisiant blynyddol	1,485	2,363	180	4,028
Asedau a waredwyd	0	-570	0	-570
Dibrisiant cronnus fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2021	1,485	22,728	180	24,393
Gwerth cyfrifon net fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2020	62,889	14,145	5,890	82,924
Gwerth cyfrifon net fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2021	62,329	14,204	5,710	82,243

Noder: mae'r holl eiddo'n rhydd-ddaliadol heblaw am y Fenter Cyllid Preifat.

Nodyn 10 – OFFERYNNAU ARIANNOL

1. Balansau offerynnau ariannol

Mae'r benthyciadau a'r buddsoddiadau a ddatgelir yn y fantolen wedi'u rhannu yn ôl y categorïau canlynol o offerynnau ariannol.

	Hirdymor		Cyfredol	
	31 Mawrth 2021	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021	31 Mawrth 2022
Benthyca	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau ariannol (prif swm)	28,146	26,737	916	1,409
+ Llog cronrus (tymor byr yw llog cronrus)	0	0	166	163
Cyfanswm y benthyciadau	28,146	26,737	1,082	1,572
Rhwymedigaethau Menter Cyllid Preifat	4,096	3,677	365	419
Credydwy				
Rhwymedigaethau ariannol ar gost wedi'i hamorteiddio	0	0	7,013	4,783
Buddsoddiadau				
Benthyciadau a symiau derbyniadwy (prif swm)	0	0	0	0
+ Llog cronrus	0	0	0	0
Arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod	0	0	0	0
Cyfanswm y buddsoddiadau	0	0	0	0
Cyfanswm dyledwyr	300	200	7,016	4,738

Nodyn 1 – Yn unol â gofynion cyfrifyddu, dangosir gwerth cario ymlaen yr offeryn ariannol ar y fantolen, sy'n cynnwys y prif swm a fenthycwyd neu a fuddsoddwyd. Dangosir llog cronrus ar wahân yn yr asedau/rhwymedigaethau cyfredol lle mae'r taliadau/derbyniadau'n ddyledus o fewn blwyddyn.

2. Enillion/colledion offerynnau ariannol

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr o ran offerynnau ariannol wedi'u rhannu fel a ganlyn:

Enillion a cholledion offerynnau ariannol				
	2020/21		2021/22	
	Rhwymedigaethau ariannol wedi eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio £000oedd	Asedau ariannol, benthyciadau a symiau derbyniadwy £000oedd	Rhwymedigaethau ariannol wedi eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio £000oedd	Asedau ariannol, benthyciadau a symiau derbyniadwy £000oedd
Gwariant llog mewn gwarged neu ddiffyg ar y gwasanaethau a ddarperir Incwm llog mewn gwarged neu ddiffyg ar y gwasanaethau a ddarperir	1,570	0	1,587	0
Enillion/(colled) net ar gyfer y flwyddyn	0	2	0	10
	1,570	2	1,587	10

Mae'r dadansoddiad o aeddfedrwydd rhwymedigaethau ariannol fel a ganlyn, gyda'r cyfyngiadau mwyaf a lleiaf ar gyfer cyfraddau llog sefydlog yn aeddfedu ym mhob cyfnod:

Cyfnod/tymor	Cyfyngiadau cymeradwy lleiaf	Cyfyngiadau cymerdadwy mwyaf	Gwirioneddol 31 Mawrth 21 £000oedd	Gwirioneddol 31 Mawrth 22 £000oedd
Llai nag un flwyddyn	0%	25%	916	1,409
Rhwng un a dwy flynedd	0%	30%	1,409	1,383
Rhwng dwy a phum mlynedd	0%	50%	4,183	4,616
Rhwng pump a deng mlynedd	0%	70%	8,454	8,638
Mwy na deng mlynedd	0%	95%	14,100	12,100
Cyfanswm			29,062	28,146

Mae'r portffolio dyled yn cynnwys cyllid Salix o £83k, a ddaeth yn daladwy dros gyfnod o chwe blynedd yn dechrau 2016/17, a benthyciadau rhandaliadau cyfartal o'r prifswm ac aeddfedrwydd y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, gyda'r gyfradd ddyled gyfartalog yn cyfateb i 3.83%

Mae benthyciadau dyledus ar ddyddiad y fantolen yn cynnwys £28 miliwn gyda'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a £7k gyda Salix.

Nodyn 11 – GWERTH TEG ASEDau A RHWYMEDIGAETHAU A GAIFF EU CARIO YMLAEN AR GOST WEDI'I HAMORTEIDDIO

Caiff rhwymedigaethau ac asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a symiau derbyniadwy eu nodi ar gost wedi'i hamorteiddio ar y fantolen (o ran asedau/rhwymedigaethau hirdymor, gyda llog cronnus mewn asedau/rhwymedigaethau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llofoedd arian sy'n bodoli dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- ✓ Ar gyfer benthyciadau sy'n daladwy o'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, gellir cynnwys y gwerth teg o dan weithdrefnau adbrynu dyledion
- ✓ Ar gyfer benthyciadau sy'n dderbyniadwy (nid oes unrhyw fenthyciad o'r fath), byddai prif gyfraddau meincnod y farchnad yn cael eu defnyddio i ddarparu'r gwerth teg
- ✓ Ni chaiff ad-daliadau cynnar nac amhariadau eu cydnabod
- ✓ Pan fydd gan offeryn aeddfedrwydd o lai na 12 mis neu pan fydd yn fasnach neu'n dderbyniad arall, y gwerth teg fydd y swm a gofnodir neu'r swm ar y bil
- ✓ Gwerth teg masnach a symiau derbyniadwy eraill fydd y swm ar yr anfoneb neu'r swm ar y bil

Pan nodir amhariadau ar asedau oherwydd tebygolrwydd sy'n deillio o ddigwyddiad yn y gorffennol na fydd taliadau o dan y contract yn cael eu talu, nodir yr ased hwn a chodir ffi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff unrhyw enillion a cholledion sy'n codi yn sgil dileu cydnabyddiaeth o'r ased eu rhoi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a/neu eu tynnu oddi arno.

Mae'r gwerthoedd teg sy'n berthnasol i fenthyciadau fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2021		31 Mawrth 2022	
	Swm cario ymlaen	Gwerth teg	Swm cario ymlaen	Gwerth teg
£000oedd				
Dyled y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	29,041	33,895	28,139	30,834
Dyled nad yw'n ymwneud â'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	21	21	7	7
Cyfanswm y ddyled	29,062	33,916	28,146	30,841

Mae'r gwerth teg yn fwy na'r swm cario ymlaen am fod portffolio benthyciadau'r Awdurdod yn cynnwys nifer o fenthyciadau ar gyfradd sefydlog lle mae cyfradd y llog sy'n daladwy yn is na'r cyfraddau sydd ar gael yn y farchnad ar ddyddiad y fantolen.

Nodyn 12 – BUDDSODDIADAU TYMOR BYR

Yn unol â strategaeth rheoli'r trysorlys, nid oes unrhyw fuddsoddiadau tymor byr heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Nodyn 13 – DYLEDWYR

31 Mawrth 2021 £000		31 Mawrth 2022 £000
4,826	Cyrff llywodraeth ganolog	2,638
1,949	Awdurdodau lleol eraill*	1,058
0	Cyrff y GIG	20
23	Corfforaethau cyhoeddus	0
518	Cyrff ac unigolion eraill	1,222
7,316	Cyfanswm	4,938

* Yn cynnwys dyledwyr tymor hir o £300k ar gyfer 20/21 a £200k ar gyfer 21/22.

Nodyn 14 – ARIAN PAROD A SYMIAU SY’N CYFATEB I ARIAN PAROD

31 Mawrth 2021 £000		31 Mawrth 2022 £000
3,198	Cyfrifon cyfredol mewn banciau	7,158
3,198	Cyfanswm	7,158

Nodyn 15 – CREDYDWYR

31 Mawrth 2021 £000		31 Mawrth 2022 £000
1,163	Cyrff llywodraeth ganolog	1,463
507	Awdurdodau lleol eraill	595
13	Cyrff y GIG	15
716	Corfforaethau cyhoeddus a chronfeydd masnachu	34
1,747	Cyrff ac unigolion eraill	1,302
1,582	Derbyniadau o flaen llaw	259
1,285	Absenoldebau cronrus (nodyn 22)	1,115
7,013	Cyfanswm	4,783

Nodyn 16 – DARPARIAETHAU

31 Mawrth 2021 £000		31 Mawrth 2022 £000
38	Rheoliadau gweithwyr rhan-amser	38
80	Oedran pensiwn a warchodir	0
118	Cyfanswm	38

Nodyn 17 – CRONFEYDD Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Balans ar 1 Ebrill 2020 £000	Trosglwyddiadau allan 2021/22 £000	Trosglwyddiadau i mewn 2021/22 £000	Balans fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2021 £000		Trosglwyddiadau allan 2021/22 £000	Trosglwyddiadau i mewn 2021/22 £000	Balans fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2022 £000
4,869	0	1,531	6,400	Cronfa Rheoli Newid	-72	3,927	10,255
500	-100	0	400	Cronfa Prydlesi dan Reolaeth ar y Cyd	-100	0	300
3,799	-116	0	3,683	Cronfa Cydraddoli Menter Cyllid Preifat	-179	0	3,504
49	-6	0	43	Cronfa Tanwariant a Reolir	0	72	115
128	-128	0	0	Cronfa Hyfforddiant Ymddygiad Tân Adrannol	0	0	0
74	0	55	129	Derbyniadau Cyfalaf	-189	60	0
3,000	-1,314	1,314	3,000	Y Gronfa Gyffredinol	-3,827	3,827	3,000
12,419	-1,664	2,900	13,655	Cyfanswm y cronfeydd y gellir eu defnyddio	-4,367	7,886	17,174

Mae symudiadau wedi bod ar droed mewn cronfeydd wedi eu clustnodi yn ystod y flwyddyn, fel a ganlyn:

- Mae'r tanwariant refeniw a'r costau prydlesu blynyddol ar gyfer y Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus wedi'u trosglwyddo i'r gronfa reoli newid ac mae unrhyw brosiectau y rhagwelir y byddant yn cael eu cwblhau yn ystod 2022/23 wedi'u trosglwyddo i'r gronfa tanwariant a reolir.
- Dangosir y balans sy'n weddill ar brydles flynyddol y Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus, sy'n daladwy dros gyfnod o wyth mlynedd, gan ddechrau o 2017/18, fel cronfa ar wahân.
- Mae'r gronfa cydraddoli Menter Cyllid Preifat yn bodoli er mwyn sicrhau bod yr arian angenrheidiol ar gael i wneud y taliadau i'r darparwr Menter Cyllid Preifat yn y dyfodol.
- Mae £72k wedi'i drosglwyddo o'r gronfa rheoli newid i'r gronfa tanwariant a reolir fel y manylir uchod.
- Mae derbyniadau cyfalaf wedi'u neilltuo er mwyn ariannu buddsoddiadau cyfalaf. Derbyniwyd £60k pellach yn ystod y flwyddyn gydag £189k yn cael ei ddefnyddio ar wariant cyfalaf.

Y Gronfa Gyffredinol

Yn ogystal â'r cronfeydd uchod a glustnodwyd, cedwir balans y Gronfa Gyffredinol ar y lefel leiaf yr ystyrir ei bod yn ddigonol i ddarparu lefel o wydnwch gweithredol o ran digwyddiadau/trychinebau mawr.

Nodyn 18 – CRONFEYDD NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31 Mawrth 2021		31 Mawrth 2022
£000		£000
-13,770	Cronfa Ailbrisio (nodyn 19)	-18,492
-26,980	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf (nodyn 20)	-26,627
1,021,493	Cronfa Bensiynau (nodyn 21)	987,073
1,285	Cronfa Absenoldebau Cronnus (nodyn 22)	1,115
982,028	Cyfanswm y cronfeydd na ellir eu defnyddio	943,069

Nodyn 19 – CRONFA AILBRISIO

Mae'r Gronfa Ailbrisio yn cynnwys yr enillion a gafodd yr Awdurdod yn sgil cynnydd yng ngwerth ei eiddo, ei beiriannau a'i gyfarpar. Mae'r balans yn lleihau pan fydd asedau ag enillion cronnus yn:

- cael eu hailbrisio ar i lawr neu'n cael eu hamharu, gan golli'r enillion
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau ac mae'r enillion yn cael eu llyncu trwy ddibrisiant
- cael eu gwaredu ac mae'r enillion yn cael eu realeiddio

2020/21		2021/22
£000		£000
-14,017	Balans ar 1 Ebrill	-13,770
0	Addasiad ailbrisió	-5,319
85	Addasiad oherwydd amhariadau	420
162	Gwahaniaeth mewn gwerth teg a dibrisiant o ran y gost hanesyddol	177
-13,770	Balans fel ag yr oedd ar 31 Mawrth	-18,492

Nodyn 20 – CYFRIF ADDASIADAU CYFALAF

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn amsugno'r amseru gwahanol sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrifyddu ar gyfer y defnydd o asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu'r gwaith o gaffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny o dan ddarpariaethau statudol. Caiff y gost o gaffael, adeiladu neu wella ei thynnu o'r cyfrif a chaiff dibrisiant, colledion amharu ac amorteiddio eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda throsglwyddiadau cysoni o'r gronfa ailbrisió er mwyn trosi ffigurau gwerth teg yn gostau hanesyddol). Caiff y cyfrif ei gredydu â'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i ariannu'r gost o gaffael, adeiladu a gwella.

Mae'r cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisió sydd wedi cronni ar eiddo, peiriannau a chyfarpar cyn 1 Ebrill 2010, sef y dyddiad y crëwyd y gronfa ailbrisió i gadw enillion o'r fath.

2020/21	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	2021/22
£000		£000
-27,578	Balans ar 1 Ebrill	-26,980
-3,133	Darpariaeth isafswm refeniw (nodyn 30)	-3,066
3,916	Dibrisiant (ailbrisiad net)	4,123
0	Ailbrisiad	-627
104	Amhariadau	702
-203	Gwariant cyfalaf a ariannwyd o adnoddau refeniw (gwariant cyfalaf o'r cyfrif refeniw) (nodyn 30)	-200
-69	Grantiau cyfalaf (nodyn 30)	-392
-17	Asedau a ariannwyd o'r Gronfa Gyffredinol (nodyn 30)	0
0	Gwerth net gwaredu asedau anghyfredol	2
0	Asedau a ariannwyd o dderbyniadau cyfalaf	-189
-26,980		-26,627

Nodyn 21 – CRONFA BENSIYNAU

Mae'r Gronfa Bensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r trefniadau ar gyfer cyfrifyddu ar gyfer budd-daliadau ôl-gyflogaeth ac ar gyfer ariannu budd-daliadau yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn ystyried budd-daliadau ôl-gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Enillir y budd-daliadau gan gyflogeion am Gronni blynnyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r rhwymedigaethau a gwynabyddir er mwyn dangos chwyddiant, rhagdybiaethau newidiol ac elw buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i dalu'r costau. Fodd bynnag, mae'r trefniadau statudol yn gofyn i unrhyw fudd-daliadau a enillir gael eu cyllido, am fod yr Awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i gronfeydd pensiwn neu'n talu am bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol yn y pen draw. Mae'r balans debyd ar y Gronfa Bensiynau felly yn dangos prinder sylweddol yn y budd-daliadau a enillwyd gan gyflogeion blaenorol a phresennol ac yn yr adnoddau y mae'r Awdurdod wedi'u neilltuo i dalu amdanynt. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau bod arian wedi ei roi o'r neilltu erbyn y bydd angen talu'r budd-daliadau.

2020/21 £000		2021/22 £000
911,624	Balans ar 1 Ebrill	1,021,493
88,470	Ailfesuriadau o'r rhwymedigaeth net o ran budd-daliadau diffiniedig (ased)	-60,670
	Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â budd-daliadau ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r gwarged neu'r diffyg ar y gwasanaethau a ddarperir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	
32,739		37,525
-11,340	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	-11,275
1,021,493	Balans ar 31 Mawrth	987,073

Nodyn 22 – CYFRIF ABSENOLDEBAU CRONNUS

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronnus yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar falans y Gronfa Gyffredinol yn sgil cronni ar gyfer absenoldebau digolledol a enillwyd ond na chafodd eu cymryd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawliau gwyliau blynyddol a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae'r trefniadau statudol yn gofyn i'r effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol gael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn i'r cyfrif neu allan ohono.

2020/21		2021/22
£000		£000
-837	Balans ar 1 Ebrill	-1,285
837	Setliad neu ganslad croniadau a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	1,285
1,285	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol (nodyn 15)	1,115
-448	Y swm sy'n wahanol rhwng y taliadau cydnabyddiaeth i swyddogion a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail gronnus a'r taliadau cydnabyddiaeth y gellir eu codi yn ystod y flwyddyn, yn unol â'r gofynion statudol (nodyn 3)	170
-1,285	Balans ar 31 Mawrth	-1,115

**Nodyn 23 – DATGANIAD LLIF ARIAN PAROD – GWEITHGAREDDAU
GWEITHREDU**

2020/21 £000		2021/22 £000
21,371	Diffyg net ar y gwasanaethau a ddarperir	23,091
	Addasiadau i'r diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol:	
334	Cynnydd/(gostyngiad) mewn stoc	-83
3,680	Cynnydd/(gostyngiad) mewn dyledwyr	-2,379
-2,065	(Cynnydd)/gostyngiad mewn credydwyr	2,292
-4,182	Tâl dibrisiant (gan gynnwys amhariadau)	-4,375
55	Enillion ar waredu asedau	58
-21,399	Addasiadau Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 19	-26,250
-448	Eitemau anariannol eraill a gofnodwyd ar y diffyg net ar gyfer y gwasanaethau a ddarperir	170
-24,025	Heb y cyfanswm	-30,567
	Addasiadau ar gyfer eitemau a gynhwyswyd yn y diffyg net ar gyfer y gwasanaethau a ddarperir sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido:	
-1,570	Llog sy'n daladwy	-1,587
2	Llog sy'n dderbyniadwy	10
69	Grantiau cyfalaf	392
-1,499	Heb y cyfanswm	-1,185
-4,153	Llif arian net o weithgareddau gweithredu	-8,661

Nodyn 24 – LLIF ARIAN PAROD – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI A CHYLLIDO

2020/21		2021/22
£000		£000
3,783	Eiddo, peiriannau a chyfarpar a brynwyd, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	2,289
-55	Elw o werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	-60
-69	Grantiau cyfalaf a dderbyniwyd	-392
3,659	Llif arian net (i mewn i) / allan o weithgareddau buddsoddi	1,837
-5,000	Derbyniadau arian parod o fenthyciadau tymor byr a hirdymor	0
-9	Derbyniadau eraill o weithgareddau cyllido	-8
229	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r rhwymedigaethau sydd heb eu talu mewn perthynas â lesi cyllid a chontractau Menter Cyllid Preifat ar y fantolen	365
2,416	Ad-dalu benthyciadau tymor byr a hirdymor	916
1,560	Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau cyllido	1,591
-804	Llif arian net (i mewn i) / allan o weithgareddau cyllido	2,864

Nodyn 25 – LWFANSAU AELODAU

Yn ystod 2021/22, o dan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Awdurdodau Tân) (Cymru) 2004, roedd y cyfraddau blynyddol canlynol yn daladwy:

2020/21		2021/22
£000		£000
71	Cyfanswm lwfansau aelodau	69
71	Cyfanswm	69

Mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn cynnwys 24 o gynghorwyr o'r deg awdurdod lleol a ddaeth ynghyd i'w ffurfio. Talwyd holl dreuliau'r aelodau fel ad-daliad o gostau wrth gyflawni eu dyletswyddau.

Nodyn 26 – TALIADAU CYDNABYDDIAETH SWYDDOGION

Mae'r taliadau cydnabyddiaeth a dalwyd i uwch-gyflogeion yr awdurdod fel a ganlyn:

Teitl	Blwyddyn	Cyflog £000	Treuliau £000	*Buddiannau mewn nwyddau £000	Cyfanswm heb gynnwys pensiwn £000	Pensiwn cyflogwr £000	Tâl cydnabyddiaeth gros £000
Prif Swyddog Tân	2021/22	140	0	0	140	38	178
	2020/21	138	0	0	138	38	176
Dirprwy Brif Swyddog*	2021/22	106	0	0	106	16	122
	2020/21	105	0	0	105	16	121
Dirprwy Brif Swyddog Tân – Darparu Gwasanaethau (A)	2021/22	105	0	0	105	31	136
	2020/21	104	0	0	104	30	134
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol – Darparu Gwasanaethau (B)*	2021/22	0	0	0	0	0	0
	2020/21	17	0	0	17	5	22
Prif Swyddog Cynorthwyol – Gwasanaethau Corfforaethol*	2021/22	71	0	2	73	11	84
	2020/21	0	0	0	0	0	0
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol – Gwasanaethau Technegol / Dirprwy Brif Swyddog Ariannol*	2021/22	109	0	0	109	29	138
	2020/21	104	0	0	104	28	132
Prif Swyddog Cynorthwyol – Gwasanaethau Pobl	2021/22	87	0	5	92	13	105
	2020/21	86	0	4	90	13	103
Trysorydd	2021/22	28	0	0	28	4	32
	2020/21	28	0	0	28	4	32

* Mae buddion mewn nwyddau'n ymwneud â lwfans ar gyfer cerbyd ar gynllun hurio car y gwasanaeth.

* Cafodd Darparu Gwasanaethau B ei ddyrchafu dros dro rhwng 27/1/2020 a 31/5/2020 er mwyn darparu cymorth cyflenwi ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch Darparu Gwasanaethau A. Nid yw wedi derbyn unrhyw dâl yn 2021/22.

* Dechreuodd y Dirprwy Brif Swyddog Ariannol absenoldeb oherwydd salwch ar 07/6/2021 – cyflawnodd y Prif Swyddog Cynorthwyol – Gwasanaethau Corfforaethol ddyletswyddau'n rhannol o 07/6/2021 hyd heddiw a chyflawnodd y Prif Swyddog Cynorthwyol – Gwasanaethau Technegol ddyletswyddau'r Dirprwy Brif Swyddog Ariannol o 06/9/2021 hyd heddiw.

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion yr Awdurdod sy'n derbyn taliad cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 y flwyddyn:

Dosbarth cyflog	Nifer 2020/21	Nifer 2021/22
£60,000 i £64,999	15	12
£65,000 i £69,999	8	11
£70,000 i £74,999	0	1
£75,000 i £79,999	3	1
£80,000 i £84,999	0	2
£85,000 i £89,999	3	3
£90,000 i £94,999	0	0
£95,000 i £99,999	0	0
£100,000 i £104,999	0	0
£105,000 i £109,999	3	3
£110,000 i £114,999	0	0
£115,000 i £119,999	0	0
£120,000 i £124,999	0	0
£125,000 i £129,999	0	0
£130,000 i £134,999	0	0
£135,000 i £139,999	0	0
£140,000 i £144,999	1	1

Mae taliadau cydnabyddiaeth yn cynnwys pob swm a dalwyd / a dderbyniwyd gan gyflogai, taliadau treuliau sy'n drethadwy, a gwerth ariannol buddion. Nid yw'r data uchod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr neu ôl-ddyledion cyflog. Mae'r unigolion yr adroddwyd amdanynt yn y dosbarthiadau cyflog uchod hefyd yn cael eu cynnwys yn y tabl taliadau cydnabyddiaeth uwch-swyddogion uchod.

Y taliad cydnabyddiaeth canolrifol ar draws y gwasanaeth ar gyfer 2021/22 yw £30,000 a cyhmhareb taliad cydnabyddiaeth y Prif Swyddog Tân i'r taliad cydnabyddiaeth canolrifol yw 4.65:1.

Ar gyfer 2020/21, roedd y taliad cydnabyddiaeth canolrifol ar draws y gwasanaeth yn £30,000 a chymhareb taliad cydnabyddiaeth y Prif Swyddog Tân i'r taliad cydnabyddiaeth canolrifol yw 4.66:1.

Mae'r taliad cydnabyddiaeth yn seiliedig ar y cyflog sy'n gyfwerth ag amser llawn ac nid yw'n cynnwys lwfansau treuliau trethadwy. Mae hyn yn caniatáu i'r cyfrifiad gysylltu yn ôl â gradd cyflog benodol.

Nodyn 27 – COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

2020/2021 £000		2021/2022 £000
4	Ffioedd/ad-daliadau ar gyfer blynyddoedd blaenorol	0
72	Ffioedd blwyddyn gyfredol a dalwyd / yn ddyledus i Archwilydd Cyffredinol Cymru	75
76	Cyfanswm	75

Nodyn 28 – GRANTIAU

Mae enillion yn gysylltiedig â grantiau ac asedau a roddwyd yn cael eu cydnabod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae incwm yn cael ei gredydu ar y pwynt pan fo'r Awdurdod wedi bodloni pob amodiad, amod a chyfyngiad a gytunwyd gyda'r endid sy'n darparu'r enillion. (Mae grantiau oddi wrth Lywodraeth Cymru wedi'u nodi gyda LIC.)

2020/21 £000	Refeniw	2021/22 £000
549	Lleihau Risqiau Cymunedol (LIC)	618
1,263	Dimensiynau Newydd a Chyllid Chwilio ac Achub Trefol (LIC)	1,637
140	MTFA (LIC)	110
345	Arall*	374
632	Firelink (LIC)	632
28	Ymddygiad qwrthqymdeithasol	28
19	Cyfoeth Naturiol Cymru	0
6	Economi Gylchol (LIC)	4
2,852	SCAPE (LIC)	2,950
75	Gwirfoddolwyr Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru	42
557	COVID-19 (LIC)	207
68	Prentisiaid FF	232
3	Hyfforddiant Seiber (LIC)	0
2	Prosiect AFAN	14
0	NFCC	12
0	D20, C-19 a Phwysau'r Gaeaf	17
0	Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	5
0	Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	6
6,539		6,888
	Cyfalaf	
33	NR – Adeiladu Eiddo Chwilio ac Achub Trefol (LIC)	308
23	Cerbyd Chwilio ac Achub Trefol (LIC)	0
13	COVID-19 – TGCh Amlgyfrwnq (LIC)	0
0	NR – Cerbyd (LIC)	21

* Mae grantiau eraill (cyllid allanol) yn cynnwys cyllid ar gyfer prosiectau bach anghylchol.

Nodyn 29 – PARTÏON PERTHYNOL

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion materol â phartïon (cyrff) neu unigolion perthynol sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn caniatáu i ddarllenwyr asesu'r graddau y gallai'r Awdurdod fod wedi'i gyfyngu o ran ei allu i fargeinio'n agored.

TRAFODION PARTÏON PERTHYNOL

Mae gan Awdurdod Tân ac Achub De Cymru nifer o gysylltiadau ag awdurdodau cyfansoddol ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn yr incwm a fanylir isod, sy'n cynrychioli'r 'lwfans tân' sy'n daladwy i'r gwasanaeth er mwyn cyllido costau cynnal bob blwyddyn.

Mae pob aelod o'r Awdurdod Tân ac Achub hefyd yn aelod o un o'r awdurdodau llywodraethu cyfansoddol lleol.

Yn ystod y flwyddyn, cododd trafodion gyda phartïon perthynol, fel y dangosir isod.

	Trafodion yn ystod y flwyddyn		Balansau sydd heb eu talu ar 31 Mawrth 2022	
	Incwm	Gwariant	Yn ddyledus i'r Awdurdod (dyledwr)	Yn ddyledus gan yr Awdurdod (credydwr)
	£000	£000	£000	£000
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent	3,482	2	0	0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	7,364	0	0	0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	9,099	7	0	0
Cyngor Dinas a Sir Caerdydd	18,374	36	0	0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful	3,040	3	0	0
Cyngor Sir Fynwy	4,760	9	0	0
Cyngor Dinas Casnewydd	7,855	8	0	0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf	12,117	159	0	4
Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen	4,696	5	0	0
Cyngor Bro Morgannwg	6,743	11	0	0
	77,530	240	0	4

Mae'r taliadau yn cynnwys y costau ar gyfer cyflenwadau a gwasanaethau. Hefyd yn gynnwysedig mae costau cysylltiedig pensiynau heb eu hariannu, diwygiadau pensiwn

y gwasanaeth tân a thaliadau'r gyflogres. Mae ardrethi annomestig cenedlaethol a didyniadau cyflog wedi cael eu heithrio o'r uchod.

Gofynnwyd i aelodau ac uwch-swyddogion yr Awdurdod ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Gwnaeth y datganiadau ddatgelu amrywiaeth o bartion perthynol posibl, gyda'r tabl canlynol yn cynnwys dim ond y perthnasau lle y cafodd taliadau eu gwneud.

			Trafodion yn ystod y flwyddyn		Balansau sydd heb eu talu ar 31 Mawrth 2022	
Sefydliad y parti perthynol	Natur y berthynas	Nifer y trafodion	Incwm £	Gwariant £	Yn ddyledus i'r Awdurdod (dyledwr) £	Yn ddyledus gan yr Awdurdod (credydwr) £
Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan	Aelod o'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad – Enwebai	14	5,067	57,822	5,067	9,628
Heddlu Gwent	Dirprwy Prif Swyddog – Priod	9	12,000	65,948	0	32,974
Purple Shoots	Dirprwy Prif Swyddog – Cyfaill	29	0	2,621	0	218
Smart Signz	Deiliad Cyllideb – Cydweithiwr	3	0	4,460	0	0
Sant Ioan	Dirprwy Prif Swyddog – Priod	3	0	1,040	0	0
Y Lleng Brydeinig Frenhinol	Aelod o'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad – Aelodaeth	1	0	960	0	0

Caiff Llywodraeth Cymru ei hystyried fel parti perthynol yn sgil ei rheolaeth o ddeddfwriaeth a chyllid perthnasol. Mae trafodion pellach gyda Llywodraeth Cymru yn ymwneud â grant atodol ar gyfer cyllid i bensiynau diffoddwyr tân (gweler Nodyn 34, Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân) a grantiau (gweler Nodyn 28).

Cafodd y nodyn hwn ei lunio yn unol â'r dehongliad a dealltwriaeth gyfredol o Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 24 fel y bo'n berthnasol i'r sector cyhoeddus.

Gweithrediadau ar y cyd

Ym mis Ebrill 2014, cytunodd Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru ar Femorandwm Cydddealltwriaeth gyda Heddlu De Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru er mwyn gweithio gyda'i gilydd i sefydlu Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus. Ym mis Hydref 2017, aeth y Gyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus yn "fyw". Mae gan Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru gydreolaeth o'r gweithrediad ac mae'r dull cytunedig wedi'i nodi mewn cytundeb lefel gwasanaeth. Mae'r cytundeb lefel gwasanaeth yn amlinellu set o egwyddorion lefel uchel cytunedig mewn perthynas â rheoli'r tîm o ddydd i ddydd. Mae'r ddau Brif Swyddog Tân yn disgwyl y bydd y Gwasanaethau Tân ac Achub yn cydweithio er mwyn cyflawni'r nodau a'r amcanion a nodir yn y cytundeb lefel gwasanaeth.

Darparodd y cytundeb lefel gwasanaeth, o'r adeg pan ddaeth y tîm yn weithredol (Hydref 2017), y byddai'r gyllideb staff (costau uniongyrchol ac anuniongyrchol) ar gyfer y Gyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus yn cael ei rhannu ar sail 50%. Ar gyfer 2018/19 ac ymlaen, cafodd y cytundeb lefel gwasanaeth ei ail-drafod, gan arwain at sail ddiwygiedig - costau staff uniongyrchol o 60% ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru a 40% ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, a 50% yr un ar gyfer costau staff anuniongyrchol.

Dangosir cyfran yr Awdurdod o Gyfrif a Mantolen Incwm a Gwariant y Trefniant ar y Cyd yn y tabl isod.

Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus o fis Hydref 2017	2020/21		2021/22	
	Cyfanswm Gweithrediad ar y Cyd	Cyfran Tân ac Achub De Cymru	Cyfanswm Gweithrediad ar y Cyd	Cyfran Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru
Refeniw				
Gwariant staff	2,686	1,611	2,531	1,519
Gwariant nad yw'n wariant staff	168	84	110	55
Cyfanswm gwariant	2,854	1,695	2,641	1,574
Ased anniriaethol – System Gorchymyn a Rheoli				
Gwerth cyfrifon gros	308	154	308	154
Amorteiddio cronedig	(192)	(96)	(258)	(129)
Gwerth cyfrifon net	116	58	50	25

Mae gan yr awdurdod hefyd ddyledwr hirdymor o £200,000 a dyledwr tymor byr o £100,000 gyda Heddlu De Cymru mewn perthynas â'r Gyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus.

Nodyn 30 – GWARIANT CYFALAF A CHYLLID CYFALAF

2020/21		2021/22
£000		£000
41,465	<i>Gofyniad cyllido cyfalaf agoriadol</i>	41,630
3,587	Buddsoddiad mewn eiddo, peiriannau a chyfarpar	2,443
3,587	<i>Cyfanswm yr ychwanegiadau</i>	2,443
	<i>Ffynonellau cyllid</i>	
-69	Grantiau a chyfraniadau eraill gan y llywodraeth (nodyn 28)	-392
-17	Symiau a osodwyd i'r naill ochr o'r refeniw (nodyn 20)	0
-203	Cyfraniadau refeniw uniongyrchol (nodyn 20)	-200
0	Derbyniadau cyfalaf	-189
-3,133	Darpariaeth isafswm refeniw / prif gronfa fenthyciadau (nodyn 20)	-3,066
41,630	<i>Gofyniad cyllido cyfalaf terfynol</i>	40,226
	<i>Cynnydd o ran yr angen sylfaenol i fenthycg</i>	
165	<i>Cynnydd/(gostyngiad) yn y gofyniad cyllido cyfalaf</i>	-1,404

Ceir gwariant cyfalaf ar gynlluniau sydd ag oes yn fwy na blwyddyn, ac mae'n cael ei ariannu'n bennaf drwy gymysgedd o fenthyciadau a chyfraniadau refeniw, er y gall derbyniadau cyfalaf gael eu defnyddio a byddant yn cael eu defnyddio.

Nodyn 31 – CYLLIDO GWARIANT CYFALAF

Ariannwyd gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

2020/21		2021/22
£000		£000
203	Cyfraniad refeniw (nodyn 30)	200
17	Cronfeydd wrth gefn (nodyn 20)	0
69	Cyllid grant (nodyn 28)	392
3,298	Benthycia mewnol	1,662
0	Derbyniadau cyfalaf	189
3,587	Cyfanswm	2,443

Nodyn 32 – YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gcontractau a ymrwymwyd iddynt ar ddyddiad y fantolen. Mae gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2022 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £5.668 miliwn (2020/21: £2.609 miliwn). Mae'r ymrwymadau yn gysylltiedig ag adnewyddu eiddo, a'r rhaglenni cerbydau, TGCh a chyfarpar.

Nodyn 33 – MENTER CYLLID PREIFAT (PFI)

Yn ystod blwyddyn ariannol 2005/06, gwnaeth yr Awdurdod ymrwymo i drefniant Menter Cyllid Preifat (PFI) ar gyfer darparu canolfan hyfforddi ym Mhorth Caerdydd. Bydd y trefniant hwn yn parhau tan fis Medi 2030. Mae ymrwymiad o £15.8 miliwn (gwerth net cyfredol) dros gyfnod y contract, a fydd yn cael ei ariannu drwy gyfuniad o gredydau PFI, a gytunwyd gan Lywodraeth Cymru, ac adnoddau'r Awdurdod Tân ac Achub.

Mae'r Awdurdod yn talu costau'r tâl unedol o'i adnoddau ei hun ac mae'n derbyn grant blynyddol oddi wrth Lywodraeth Cymru. Mae proffil y cyllid oddi wrth y Cynulliad yn lleihau'n flynyddol tan fod tymor y contract yn dod i ben, tra bo'r tâl unedol sy'n daladwy gan yr Awdurdod yn cynyddu'n flynyddol dros yr un cyfnod. Mae hyn yn arwain at "warged" o adnoddau ar gyfer PFI pan gaiff ei gymharu â thaliadau ar gyfer cyfnod cychwynnol y contract. Mae'r symiau gwaged hyn wedi'u neilltuo mewn cronfa a glustnodwyd i ariannu rhan ddiweddarach cyfnod y contract pan fo'r taliadau blynyddol yn fwy na'r adnoddau blynyddol.

Ar 31 Mawrth 2022, roedd y balans ar y gronfa gydraddoli PFI a glustnodwyd yn £3.504 miliwn. Mae cyfanswm y taliad unedol wedi'i rannu'n elfen tâl gwasanaeth, elfen ad-dalu'r rhwymedigaeth a'r elfen llog, a bydd y taliadau hyn yn cael eu gwneud dros oes y contract PFI. Mae cyllid blynyddol oddi wrth Lywodraeth Cymru wedi cael ei dderbyn a bydd yn cael ei dderbyn ar gyfer oes y contract. Bydd gwerth rhwymedigaeth y les cyllid PFI yn cael ei ostwng dros oes y contract PFI.

Mae'r tabl isod yn manylu ar y symudiad a enwyd uchod:

PFI Element		2020/21 £'000	2021/22 £'000	2022/23	Payable 2 - 5 years £'000	Payable 6 - 10 years £'000
Unitary Charge						
	Service Charge	1,454	1,331	1,334	6,676	5,047
	Interest	451	491	482	1,415	1,273
	Finance Lease	229	365	419	1,385	2,292
		2,134	2,187	2,235	9,476	8,612
Grant Funding		-1,043	-1,004	-965	-3,468	-2,524
Fire Authority Contribution		-975	-1,004	-1,035	-4,462	-4,365
Net contribution to equalisation		116	179	235	1,546	1,723
Equalisation Account						
	O/balance	-3,799	-3,683	-3,504	-3,269	-1,723
		116	179	235	1,546	1,723
	C/balance	-3,683	-3,504	-3,269	-1,723	0
Liability @ 31 March						
	Short Term	365	419	437	586	0
	Long Term	4,096	3,677	3,240	1,706	0
		4,461	4,096	3,677	2,292	0

Nodyn 34 – PENSIYNAU (SAFON CYFRIFYDDU RYNGWLADOL 19)

(i) Gwasanaethau llywodraeth leol a staff rheoli

Yn 2021/22, gwnaeth yr Awdurdod dalu cyfraniadau pensiwn o £1.39 miliwn i'r 'gronfa', sy'n darparu buddion diffiniedig i aelodau sy'n gysylltiedig â thâl a gwasanaeth. O dan reoliadau pensiwn cyfredol, mae cyfraddau cyfrannu wedi'u gosod i ddiwallu 100% o rwymedigaethau cyffredinol 'y gronfa'.

Mae'r cyfraniadau pensiwn i'w talu i'r cynllun ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 wedi'u hamcangyfrif i fod yn £1.378 miliwn ar gyfer y cyflogwr.

Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun buddion diffiniedig a ariannwyd (ond mae hefyd yn cynnwys pensiynau penodol heb eu hariannu) gyda buddion a enillwyd hyd at 31 Mawrth 2014 yn cael eu cysylltu â chyflog terfynol. Mae buddion ar ôl 31 Mawrth 2014 yn seiliedig ar gynllun cyfartaledd cyflog gyrfa sydd wedi'i adbrizio (CARE).

Mae'r trefniadau pensiwn heb eu hariannu (blynyddoedd digolledol ychwanegol) yn gysylltiedig â buddion terfynu a wneir yn ôl disgrisiwn wrth ymddeol yn gynnar.

Gellir dod o hyd i wybodaeth bellach am Gronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf yn Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y Gronfa Bensiwn, sydd ar gael ar gais gan yr Adran Pensiynau, Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, Tŷ Bronwydd, Porth, Rhondda, CF39 9DL, neu ar y wefan www.rctpensions.org.uk/Cy/Home.aspx.

(ii) Diffoddwyr tân

Mae cynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn gynllun heb ei ariannu gyda buddion diffiniedig. Yn 2021/22, gwnaeth yr Awdurdod dalu cyfraniadau pensiwn cyflogwr o £8.880 miliwn. Roedd pensiynau a dalwyd o arian refeniw yn cyfateb i £975,000. Ar gyfer 2022/23, amcangyfrifir bod cyfraniad y cyflogwr i'r cynllun yn £8.878 miliwn ac mae'r amcangyfrif cyfredol ar gyfer pensiynau a dalwyd o arian refeniw yn £850,000. Telir mwyafrif o'r taliadau pensiwn i ddiffoddwyr tân sydd wedi ymddeol o gyfrif cronfa bensiwn ar wahân a weinyddir gan yr Awdurdod. Darperir manylion y gronfa a sut y mae'n gweithredu gan Gyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân a datgeliadau cysylltiedig.

Ar 1 Ebrill 2015, cafodd cynllun pensiwn 2015 ei gyflwyno, yn ychwanegol at y Cynllun Pensiwn Tân gwreiddiol yn 1992 a'r Cynllun Pensiwn Tân Cenedlaethol (newydd) yn 2006. Gwnaeth cynllun 2015 gyflwyno cyfraddau cyfrannu newydd ar gyfer cyflogwyr a chyflogaeion, a'r buddion yn sgil hyn ar gyfer pensiynwyr, mewn ymgais i wella fforddiadwyedd. Gwnaeth aelodau o gynlluniau 1992 a 2006 na wnaethant ddiwallu'r meini prawf rhagnodedig drosglwyddo i gynllun 2015 o dan drefniant meinhaus. Mae'r tri chynllun wedi'u cyfuno yn y tablau canlynol.

Ar 1 Ebrill 2016, cyflwynwyd y Cynllun Pensiwn Addasedig Wrth Gefn. Roedd y cynllun yn caniatáu i unigolion a gyflogwyd fel aelodau o staff wrth gefn rhwng 2000 a 2006 gael y cyfle i brynu gwasanaeth yn ôl. Pe bai'r unigolion yn dal i fod yn

gyflogeion, yna gallent ymuno â'r Cynllun Pensiwn Addasedig Wrth Gefn, sy'n elwa ar yr un cyfraddau cyfrannu â chynllun 1992.

Trafodion yn gysylltiedig â buddion ar ôl cyflogaeth

Yn unol â gofynion Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 19 – Buddion Ymddeol, mae'n rhaid i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth benodol yn ymwneud ag asedau, rhwymedigaethau, incwm a gwariant sy'n gysylltiedig â chynlluniau pensiwn ar gyfer ei gyflogeion. Fel yr eglurwyd yn y 'Polisiau Cyfrifyddu', mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ar gyfer diffoddwyr tân amser llawn, sydd heb ei ariannu, a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf) ar gyfer cyflogeion eraill, sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf. Yn ogystal, mae'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i gyflogeion penodol sydd wedi ymddeol y tu allan i ddarpariaethau'r cynlluniau.

Er mwyn cydymffurfio â Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 19, mae'r Awdurdod yn penodi actiwariaid yn flynyddol i asesu asedau a rhwymedigaethau'r ddau gynllun. Penodwyd Aon Hewitt i asesu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac Adran Actiwari'r Llywodraeth i asesu cynllun y diffoddwyr tân o ran sut maent yn gysylltiedig â chyflogeion Awdurdod Tân De Cymru y gorffennol a'r presennol. Ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, daeth asesiad yr actiwari i'r casgliad fod rhwymedigaeth net yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2022 yn £24 miliwn (*31 Mawrth 2021, £31 miliwn*) a'i bod yn £963 miliwn ar gyfer cynlluniau'r diffoddwyr tân ar 31 Mawrth 2022 (*31 Mawrth 2021, £990 miliwn*). Gellir dod o hyd i ddadansoddiad o asedau a rhwymedigaethau'r ddau gynllun a'r rhagdybiaethau a ddefnyddiwyd yng nghyfrifiadau'r actiwari ar y dudalen drosodd.

Yn ddiweddar, mae'r llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad a chydraddoliad pellach ar gyfer yr Isafswm Pensiynau Gwarantedig, gyda'r cynnig i ymestyn yr 'ateb interim' i'r aelodau hynny sy'n cyrraedd Oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2021. Cynhwyswyd cost gwasanaeth yn y gorffennol ar gyfer 2020/21 ar gyfer ymestyn y broses gydraddoli i bawb sy'n ymddeol yn y dyfodol.

Roedd dyfarniad llys arall hefyd ar 20 Tachwedd ynghylch cydraddoli'r Isafswm Pensiynau Gwarantedig. Dyfarnodd y llys ei bod yn ofynnol i ymddiriedolwyr cynllun ailedrych ar Werthoedd Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETVs) y gorffennol er mwyn sicrhau cydraddoli'r Isafswm Pensiynau Gwarantedig. Gall hyn arwain at ychwanegiadau ychwanegol lle mae cydraddoli'r Isafswm Pensiynau Gwarantedig yn golygu na chafodd aelodau eu hawl lawn. Ar gyfer cynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus, disgwylir y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei ddwyn ymlaen ar sail traws-gynllun a bydd angen mewnbwn cyfreithiol. Gall hyn olygu bod angen ailedrych ar achosion CETV y gorffennol ar gyfer aelodau o oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i'r CETVs gael eu cydraddoli. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'u pennu eto ond disgwylir iddo fod yn gynnydd cymharol fach ar gyfer is-set gymharol fach o aelodau.

Yn dilyn y Llys Apêl, daeth dyfarniad McCloud, a roddwyd ym mis Rhagfyr 2018, i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn wahaniaethol ar sail oedran. Wedi hynny, cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynlluniau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU, gan gynnwys

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân. Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth y DU yn bwrw ymlaen â chynlluniau manwl i roi'r rhwymedi ar waith yn dilyn yr ymgynghoriad a gynhaliwyd yn ystod 2020. Rhoddwyd deddfwriaeth unioni arfaethedig ar waith ym mis Ebrill 2022 a ddeddfodd y dylid cau'r holl gynlluniau etifeddol ar gyfer pob croniad yn y dyfodol, a throsglwyddo aelodau gweithredol a warchodwyd yn flaenorol i Gynllun Diwygiedig 2015. Mae deddfwriaeth unioni ôl-weithredol yn cael ei llunio ar hyn o bryd a bydd angen iddi gael ei deddfu erbyn 1 Hydref 2023, fan bellaf. Ym mis Gorffennaf 2021, cymeradwyodd yr Awdurdod Tân y taliad o fuddion niwed di-oed, ar gyfer y rhai a ystyrir yn achosion Categori 1, felly'r rhai sy'n aelodau gweithredol cyfredol ac sydd wedi rhoi eu hysbysiad ymddeol i'r gwasanaeth yn ffurfiol. Bydd y dull hwn yn parhau tan fis Hydref 2023 ar gyfer y rhai sy'n bodloni'r meini prawf.

Mae'r rhwymedigaeth pensiwn net a adroddir yn y cyfrifon yn cynnwys rhwymedigaeth bosibl sy'n gysylltiedig â dyfarniad McCloud. Mae actiwarïaid y gronfa pensiwn wedi seilio'r amcangyfrif ar brif ddarpariaethau'r rhwymedi.

2020/21 £000	Symudiadau ar y Gronfa Bensiwn	2021/22 £000
	Cyfrif Incwm a Gwariant	
	Cost net y gwasanaeth	
-22,950	Cost gyfredol y gwasanaeth	-25,870
-3,090	- Diffoddwyr tân	-4,520
	- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
0	Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0
0	- Diffoddwyr tân	0
13,811	- * Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	13,335
	Grant atodol	
	Gwariant gweithredu net	
-19,930	Cost llog	-19,830
-2,080	- Diffoddwyr tân	-2,450
	- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
0	Enillion disgwylidig ar asedau pensiwn	0
1,500	- Diffoddwyr tân	1,810
	- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
	Cyfanswm buddion ôl-gyflogaeth a godir ar y gwarged	
-32,739	neu ddifffyg ar y gwasanaethau a ddarparir	-37,525
-85,530	Ailfesuriadau o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig net (ased)	50,110
-2,940	- Diffoddwyr tân	10,560
	- * Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
-121,209	Cyfanswm buddion ôl- gyflogaeth (a godwyd ar) / a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	23,145
	Symudiad ar y Datganiad Cronfa	
911,624	Balans Agoriadol 1 Ebrill	1,021,493
121,209	Gwyrddroi taliadau net ar gyfer Safon Cyfrifyddu Ryngwladol 19	-23,145
	Y swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	
	Balans ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn	
	Cyfraniadau cyflogwr	
-9,295	Diffoddwyr tân	-9,224
-1,390	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	-1,420
-655	Buddion ymddeol a dalwyd i ddiffoddwyr tân	-631
0	Trosglwyddiadau i mewn	0
109,869	Symudiad ar y Gronfa Bensiwn	-34,420
1,021,493	Balans terfynol	987,073

*Mae symudiadau ar gronfa pensiwn y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys trefniadau buddion pensiwn heb eu hariannu.

2021/22 – cost llog o £10,000, enillion actwaraidd o £30,000, a buddion net a dalwyd allan o £30,000.

Cynlluniau pensiwn – asedau/rhwymedigaethau

Roedd cyfran amcangyfrifedig yr Awdurdod o asedau a rhwymedigaethau o 31 Mawrth 2017 hyd at 31 Mawrth 2022 fel a ganlyn:

	31 Mawrth				
	2018	2019	2020	2021	2022
Cyfran amcangyfrifedig o rhwymedigaethau yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	-897,550	-947,849	-885,690	-990,340	-962,740
Cyfran amcangyfrifedig o rhwymedigaethau yng Nghronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf	-85,480	-91,335	-91,164	-117,564	-113,865
Cyfanswm rhwymedigaethau	-983,030	-1,039,184	-976,854	-1,107,904	-1,076,605
Cyfran o'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf	61,120	67,310	65,230	86,411	89,532
Diffyg pensiwn net	-921,910	-971,874	-911,624	-1,021,493	-987,073

Mae rhwymedigaethau wedi cael eu priso ar sail actwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanedig, sy'n asesu rhwymedigaethau'r gronfa yn y dyfodol wedi'u disgowntio i'w gwerth cyfredol. Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi'i brisio gan Adran Actiwari'r Llywodraeth ac mae rhwymedigaethau Cronfa'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi'u priso gan Aon Hewitt, cwmni actwaraidd annibynnol. Mae'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau fel a ganlyn:

Y sail ar gyfer amcangyfrif asedau a rhwymedigaethau

	Cynllun y Diffoddwyr Tân		Cronfa'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
	2021 %	2022 %	2021 %	2022 %
Cyfradd chwyddiant				
Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI)	2.4	3	2.7	3
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4.15	4.75	3.95	4.25
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau	2.4	3	2.7	3
Cyfradd y cynllun disgowntio Rhwymedigaethau	2	2.65	2.1	2.7
Disgwyliad oes yn y dyfodol yn 65 oed Dynion				
Pensiynwyr cyfredol	21.4	21.5	21.8	21.6
Pensiynwyr y dyfodol	23.1	23.2	22.8	22.6
Menywod				
Pensiynwyr cyfredol	21.4	21.5	24.1	23.9
Pensiynwyr y dyfodol	23.1	23.2	25.6	25.4

Dadansoddiad sensitifrwydd

Mae actiwari'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi rhoi brasamcan o effaith newid y rhagdybiaethau allweddol ar werth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig a ariannwyd. Ymhob achos, dim ond y rhagdybiaeth a grybwyllwyd sy'n cael ei haddasu, ac mae'r holl ragdybiaethau eraill uchod yn parhau'r un peth.

Rhagdybiaeth y gyfradd ddisgowntio

Addasiad i'r gyfradd ddisgowntio	+0.1% y flwyddyn	-0.1% y flwyddyn
Gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth (£ miliwn)	110.82	115.80
% newid mewn gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth	-2.2%	2.2%
Cost ragamcanol y gwasanaeth (£ miliwn)	4.04	4.34
Brasamcan o % newid mewn cost ragamcanol y gwasanaeth	-3.5%	3.6%

Cyfradd y cynnydd cyffredinol mewn cyflogau

Addasiad i gyfradd y cynnydd mewn cyflogau	+0.1% y flwyddyn	-0.1% y flwyddyn
Gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth (£ miliwn)	113.76	112.86
% newid mewn gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth	0.4%	-0.4%
Cost ragamcanol y gwasanaeth (£ miliwn)	4.19	4.19
Brasamcan o % newid mewn cost ragamcanol y gwasanaeth	0.0%	0.0%

Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau yn y rhagdybiaeth ar gyfer taliadau a phensiynau gohiriedig, a chyfradd ailbrisiu'r rhagdybiaeth ar gyfer cyfrifon pensiwn

Addasiad i'r gyfradd ddisgowntio	+0.1% y flwyddyn	-0.1% y flwyddyn
Gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth (£ miliwn)	115.35	111.27
% newid mewn gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth	1.8%	-1.8%
Cost ragamcanol y gwasanaeth (£ miliwn)	4.34	4.04
Brasamcan o % newid mewn cost ragamcanol y gwasanaeth	3.6%	-3.5%

Rhagdybiaeth marwolaethau ar ôl ymddeol

Addasiad i'r gyfradd ddisgowntio	-1 flwyddyn	+1 flwyddyn
Gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth (£ miliwn)	117.28	109.46
% newid mewn gwerth presennol cyfanswm y rhwymedigaeth	3.5%	-3.4%
Cost ragamcanol y gwasanaeth (£ miliwn)	4.36	4.03
Brasamcan o % newid mewn cost ragamcanol y gwasanaeth	4.0%	-3.9%

Mae actiwari Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân wedi rhoi brasamcan o effaith newid y rhagdybiaethau allweddol ar werth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig.

Effaith ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig		
	%	£ miliwn
Cyfradd rhwymedigaethau'r cynllun disgowntio +0.5% y flwyddyn	-9.0%	-89
Cyfradd y cynnydd hirdymor mewn cyflogau +0.5% y flwyddyn	1.5%	15
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau / ailbrisiad gohiriedig +0.5% y flwyddyn	7.5%	74
Disgwyliad oes: pob pensiynwr yn destun hirhoedledd unigolyn un flwyddyn yn iau na'r hyn a ragdybiwyd	3.5%	34

Asedau

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun pensiwn heb ei ariannu ac felly nid oes ganddo unrhyw asedau i gynhyrchu incwm i ddiwallu rhwymedigaethau'r cynllun. Mae cyllid ar gyfer y taliadau a wneir o'r cynllun yn cael ei ddarparu trwy gyfraniadau gan gyflogwyr a chyflogaion yn ystod y flwyddyn a grant blynyddol oddi wrth Llywodraeth Cymru.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun a ariannwyd ac felly mae wedi sefydlu asedau dros y blynyddoedd i greu incwm i ddiwallu rhwymedigaethau yn y dyfodol. Mae asedau yng Nghronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf wedi'u prasio ar werth teg, gwerth cais buddsoddiadau yn bennaf, ac yn cynnwys:

Rhaniad asedau'r cynllun	%
2022	
Buddsoddiadau ecwiti	67.4
Bondiau	24.9
Eiddo	7.3
Arian parod	0.4
Cyfanswm	100.0
2021	
Buddsoddiadau ecwiti	70.7
Bondiau	22.1
Eiddo	6.4
Arian parod	0.8
Cyfanswm	100.0

Roedd yr enillion cyffredinol ar asedau pensiwn yn 3.9% ar gyfer 21/22 (2020/21: 31.9%).

Gellir dadansoddi'r symudiad yn y diffyg pensiwn ar gyfer y flwyddyn fel a ganlyn yn seiliedig ar werth presennol rhwymedigaethau'r cynllun.

2020/21 £000 Diffoddwyr tân	2020/21 £000 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Rhwymedigaethau	2021/22 £000 Diffoddwyr tân	2021/22 £000 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol
-885,690	-91,164	Balans ar 1 Ebrill	-990,340	-117,564
-22,950	-3,090	Cost gyfredol y gwasanaeth	-25,870	-4,520
-19,930	-2,080	Llog	-19,830	-2,450
-4,300	-590	Cyfraniadau gan aelodau'r cynllun	-4,290	-610
-85,530	-22,330	Enillion a cholledion actwaraidd	50,110	8,989
28,470	1,690	Buddion a dalwyd	28,480	2,290
0	0	Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0	0
-410	0	Trosglwyddiadau i mewn	-1,000	0
-990,340	-117,564	Rhwymedigaethau pensiwn ar ddiwedd y flwyddyn	-962,740	-113,865

Newidiadau i werth teg yr asedau yn ystod y cyfnod cyfrifyddu

2020/21 £000 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Asedau	2021/22 £000 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol
65,230	Balans ar 1 Ebrill	86,411
1,500	Enillion ar asedau pensiwn	1,810
19,390	Enillion/colledion actwaraidd ar asedau	1,571
1,390	Cyfraniadau gan gyflogwr	1,420
590	Cyfraniadau gan aelodau'r cynllun	610
-1,689	Buddion net a dalwyd allan*	-2,290
86,411	Asedau pensiwn ar ddiwedd y flwyddyn	89,532

* Yn cynnwys buddion llif arian net allan o'r gronfa o ran y cyflogwr, gan gynnwys lwfans bras ar gyfer cost ddisgwyliedig cyfandaliadau marw yn y swydd a chostau gweinyddu'r gronfa. Gan eithrio £30,000 o daliadau pensiwn heb eu hariannu.

Enillion gwirioneddol ar asedau

	31 Mawrth 2021 £ miliwn	31 Mawrth 2022 £ miliwn
Incwm llog ar asedau	1.50	1.81
Enillion/(colledion) ail-fesur ar asedau	19.39	1.57
Enillion gwirioneddol ar asedau	20.89	3.38

Nodyn 35 – RHWYMEDIGAETHAU DIGWYDDIADOL

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r gwasanaeth wedi wynebu her o ran achosion yn ymwneud â 'Rheol B5C' y Cynllun Pensiwn Tân a lwfansau Chwilio ac Achub Trefol (USAR). Yn fwy diweddar, rydym wedi cael cadarnhad bod pum unigolyn wedi mynd â'u hachosion i'r Ombwdsmon Pensiynau ar newidiadau Rheol B5C a hefyd rydym ar hyn o bryd yn cymryd cyngor cyfreithiol ynghylch a ddylid ystyried contractau eilaidd yn bensiynadwy ai peidio ac felly eu cynnwys fel rhan o restr cyfraniadau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Ni wyddys ar hyn o bryd a fydd unrhyw oblygiadau ariannol i'r naill na'r llall o'r datblygiadau diweddar hyn ond mae'n debygol y bydd hyn yn hysbys yn ystod 2022/23.

Ceir hefyd nifer o faterion cenedlaethol parhaus o ran y cynlluniau pensiwn ac nid yw gwerth unrhyw rwymedigaethau posibl wedi'i benderfynu eto. Un achos o'r fath yw achos O'Brien, sef bod y llysoedd wedi dyfarnu bod penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod y gallai gweithwyr rhan-amser brynu gwasanaeth pensiynadwy yn y gorffennol yn ôl-weithredol yn anghywir ac na ddylid gosod terfyn o'r fath. Mae Llywodraeth y DU wedi cydnabod yr hawl i ddiffoddwyr tân rhan-amser a gyflogwyd cyn 1 Gorffennaf 2000 ddewis dod yn aelod arbennig o ddechrau eu cyflogaeth. Bydd hyn yn golygu bod angen ail ymarfer opsiynau, y mae trafodaethau cyfreithiol wedi cychwyn ar ei gyfer, a bydd ymgynghoriad cyhoeddus yn cael ei lansio yn ystod 2023. Bydd ymarfer i gywiro hyn yn cychwyn ar ddiwedd yr ymgynghoriad. Bydd canlyniad ariannol i'r Awdurdod i'r rhai sy'n dymuno prynu gwasanaeth hanesyddol; fodd bynnag, ni ellir rhagweld y costau hyn ar hyn o bryd.

Yn dilyn y Llys Apêl ym mis Rhagfyr 2018, daeth dyfarniad McCloud i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn wahaniaethol ar sail oedran.

Ym mis Gorffennaf 2021, cyflwynodd Trysorlys EM y Bil Pensiynau Gwasanaethau Cyhoeddus a Swyddfa Farnwrol i Dŷ'r Arglwyddi, gan nodi sut mae Llywodraeth y DU yn bwriadu mynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU, gan gynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân. Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth y DU yn bwrw ymlaen â chynlluniau manwl i roi'r rhwymedi ar waith yn dilyn yr ymgynghoriad a gynhaliwyd yn ystod 2020. Rhoddwyd deddfwriaeth unioni arfaethedig ar waith ym mis Ebrill 2022, a ddeddfodd y dylid cau'r holl gynlluniau etifeddol ar gyfer pob cronïad yn y dyfodol, a throsglwyddo aelodau gweithredol a warchodwyd yn flaenorol i Gynllun Diwygiedig 2015. Mae deddfwriaeth unioni ôl-weithredol yn cael ei llunio ar hyn o bryd a bydd angen iddi gael ei deddfu erbyn 1 Hydref 2023, fan bellaf.

Ym mis Gorffennaf 2021, cymeradwyodd yr Awdurdod Tân y taliad o fuddion niwed di-oed, ar gyfer y rhai a ystyrir yn achosion Categori 1, felly'r rhai sy'n aelodau gweithredol cyfredol ac sydd wedi rhoi eu hysbysiad ymddeol i'r gwasanaeth yn

ffurfiol. Bydd y dull hwn yn parhau hyd nes y caiff deddfwriaeth ei chyhoeddi ym mis Hydref 2023. Yn dilyn eglurhad yn y ddeddfwriaeth hon, bydd y ffigurau'n cael eu hailystyried, a allai fod â goblygiadau ariannol i'r Awdurdod Tân.

Mae'r rhwymedigaeth pensiwn net a adroddir yn y cyfrifon yn cynnwys rhwymedigaeth bosibl sy'n gysylltiedig â dyfarniad McCloud. Mae actiwariaid y gronfa bensiwn wedi seilio'r amcangyfrif ar brif ddarpariaethau'r rhwymedi.

Nodyn 36 – NATUR A GRADDAU'R RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae gweithgareddau'r Awdurdod yn ei wneud yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risg credyd – y posibilrwydd efallai y gallai partïon eraill fethu â thalu'r symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
- Risg hylifedd – y posibilrwydd efallai na fydd gan yr Awdurdod y cyllid ar gael i fodloni ei ymrwymïadau i wneud taliadau
- Risg y farchnad – y posibilrwydd efallai y bydd colledion ariannol yn codi i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc

Mae'r Awdurdod wedi mabwysïadau Cod Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) ar Reoli Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau ar waith i reoli'r risgiau uchod. Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, cyflwynir adroddiad i'r aelodau yn amlinellu'r Strategaeth Rheoli Trysorlys i'w dilyn ar gyfer y flwyddyn ac yn amlinellu'r dangosyddion darbodus ar gyfer y flwyddyn. Hanner ffordd drwy'r flwyddyn, ceir adroddiad yn manylu ar y cynnydd yn ôl y strategaeth ac yn adolygu'r dangosyddion darbodus os oes angen. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae'r adroddiad terfynol yn amlinellu sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Nodir sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n codi o offerynnau ariannol yn yr adroddiadau trysorlys a gyflwynir i aelodau, y gellir dod o hyd iddynt yma: www.decymru-tan.gov.uk.

Mae'r risg credyd uchaf ar gyfer y buddsoddiadau ac mae'r rhain yn cael eu rheoli drwy'r Strategaeth Rheoli Trysorlys fel y nodir uchod. Mae'r strategaeth bresennol yn nodi y bydd yr Awdurdod ond yn buddsoddi yn y tymor byr, hyd at uchafswm o 12 mis, gyda sefydliadau sydd ar restr parti i gontract yr Awdurdod. O ddydd i ddydd, caiff yr Awdurdod ei ddiweddarau gydag unrhyw newidiadau i statws credyd sefydliadau ar y rhestr parti i gontract ac, os bydd unrhyw sefydliadau yn cael eu hisraddio ac yn methu â bodloni'r meini prawf a amlinellir yn y Strategaeth Rheoli Trysorlys, yna byddant yn cael eu tynnu o'r rhestr. Pe bai sefydliad yn methu ag ad-dalu buddsoddiad yna gallai'r golled ariannol i'r Awdurdod fod yn fwy nag £1 miliwn. Fodd bynnag, yn sgil rheolaeth ofalus o'r portffolio, nid oes unrhyw sefydliadau wedi methu ag ad-dalu'r arian sy'n ddyledus.

Mae gan yr Awdurdod fynediad parod i fenthyciadau oddi wrth y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ac nid oes unrhyw risg sylweddol y bydd yn methu â chodi arian i ddiwallu ei ymrwymïadau o dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr

Awdurdod yn cael ei ymrwymo i ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Mae'r dadansoddiad aeddfedrwydd o rwymedigaethau ariannol wedi'i ddarparu yn nodyn 10 (2), Offerynnau Ariannol.

Risg cyfradd llog – Mae'r Awdurdod yn agored i symudiadau cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a buddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, gan ddibynnu ar sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws cyfnodau offerynnau ariannol gwahanol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynyddu
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y benthyciad yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw)
- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynyddu
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw)

Ni nodir gwerth teg benthyciadau ar y fantolen, felly ni fydd enillion a cholledion enwol ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar y gwarged neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau neu wariant ac incwm cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau mewn llog taladwy a derbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd amrywiol yn cael eu postio i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau ac yn effeithio ar falans y gronfa gyffredinol, yn amodol ar ddylanwadau gan grantiau'r llywodraeth. Adlewyrchir symudiadau yng ngwerth teg buddsoddiadau graddfa sefydlog sydd â phris marchnad a ddyfynnwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall.

Mae gan yr Awdurdod nifer o strategaethau i reoli risg cyfraddau llog. Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys Flynyddol yn casglu ynghyd ddangosyddion darbodus a thrysorlys yr Awdurdod a'i weithgareddau trysorlys rhagdybiedig, gan gynnwys disgwyliad symudiadau o ran cyfraddau llog. O'r strategaeth hon, gosodir dangosydd trysorlys sy'n darparu terfynau mwyafrsymlol ar gyfer amlygiad i gyfraddau llog sefydlog ac amrywiol. Bydd tîm canolog y trysorlys yn monitro cyfraddau llog rhagolygol a'r farchnad o fewn y flwyddyn i addasu amlygiadau'n briodol. Er enghraifft, yn ystod cyfnodau pan fydd cyfraddau llog yn disgyn, a lle bydd amgylchiadau economaidd yn ei gwneud yn ffafriol, gellir cymryd buddsoddiadau cyfraddau sefydlog am gyfnodau hirach i sicrhau enillion hirdymor gwell – yn yr un modd, byddai benthycia ar gyfraddau sefydlog am gyfnodau hirach yn cael ei ohirio.

Perygl pris – Yn gyffredinol, nid yw'r Awdurdod, ac eithrio'r gronfa bensiwn, yn buddsoddi mewn cyfrannau ecwiti neu fondiau gwerthadwy.

Risg cyfraddau cyfnewid tramor – Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau neu rwymedigaethau ariannol mewn arian tramor. Felly, nid oes ganddo amlygiad i golled sy'n deillio o symudiadau mewn cyfraddau cyfnewid.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

2020/2021		2021/2022
£000	Incwm i'r gronfa	£000
	Cyfraniadau derbyniadwy:	
	gan y cyflogwr	
-8,868	cyfraniadau arferol	-8,880
-427	cyfraniadau eraill	-344
-4,199	gan yr aelodau	-4,200
-105	Cyfraniadau gwasanaeth blaenorol (cynllun addasedig wrth gefn)	-93
-13,599		-13,517
-430	Trosglwyddiadau i mewn oddi wrth gronfeydd pensiwn eraill	-1,065
-14,029	Cyfanswm incwm i'r gronfa	-14,582
	Gwariant gan y gronfa	
	Buddion sy'n daladwy:	
21,441	Taliadau pensiwn	22,140
5,790	Cyfnewidiadau pensiwn a chyfandaliadau buddion ymddeol	5,511
307	Taliadau eraill	198
27,538		27,849
	Taliadau i ac ar gyfrif pobl sy'n gadael:	
230	Trosglwyddiadau allan i awdurdodau eraill	0
27,768	Cyfanswm gwariant gan y gronfa	27,849
13,739	Swm net sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn	13,267
-13,739	Grant atodol blynyddol sy'n dderbyniadwy oddi wrth Lywodraeth Cymru	-13,267
0	Swm net sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn	0

NODIADAU I GYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Sefydlwyd y gronfa ar 1 Ebrill 2007 ac mae'n cwmpasu Cynlluniau Pensiwn Addasedig Diffoddwyr Tân Wrth Gefn 1992, 2006, 2015 a 2016 a chaiff ei gweinyddu gan yr Awdurdod. Cyflwynodd cynllun 2015 gyfraddau cyfrannu newydd i gyflogwyr a gweithwyr ill dau a buddion gostyngol i bensiynwyr. Ar 1 Ebrill 2016, cyflwynwyd y Cynllun Pensiwn Addasedig Wrth Gefn yn ychwanegol i gynlluniau gwreiddiol 1992, 2006 a 2015. Roedd y cynllun yn caniatáu i unigolion a gyflogwyd fel aelodau o staff wrth gefn rhwng 2000 a 2006 gael y cyfle i brynu gwasanaeth yn ôl. Pe bai'r unigolion yn dal i fod yn gyflogeion, yna gallent ymuno â'r Cynllun Pensiwn Addasedig Wrth Gefn, sy'n elwa ar yr un cyfraddau cyfrannu â chynllun 1992.

Mae cyfraniadau cyflogeion a chyflogwr (yr Awdurdod) yn cael eu talu i mewn i'r gronfa o'r gyllideb refeniw a gwneir taliadau i bensiynwyr o'r fan hon. Mae lefelau cyfrannu gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o dâl pensiynadwy a osodwyd yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru ac maent yn destun i ailwerthusiad teirblwydd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Cynllun heb ei ariannu heb unrhyw asedau

buddsoddi yw'r cynllun a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng buddion sy'n daladwy a chyfraniadau a dderbynnir yn cael ei dalu gan y grant atodol oddi wrth Lywodraeth Cymru.

Mae trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun yn drosglwyddiad buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall i weithwyr newydd neu weithwyr cyfredol ac mae trosglwyddiadau allan yn fuddion trosglwyddo ar gyfer cyflogaion sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

2020/2021 £000	Datganiad Asedau Net	2021/2022 £000
	Asedau cyfredol:	
3,224	Grant atodol sy'n ddyledus oddi wrth Lywodraeth Cymru	1,142
0	Taliadau ymlaen llaw i bensiynwyr	0
0	Swm sy'n ddyledus gan y gronfa gyffredinol	0
3,224		1,142
	Rhwymedigaethau cyfredol:	
0	Grant atodol sy'n dderbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	0
0	Cyfnewidiadau sy'n ddyledus i bensiynwyr	-14
-3,224	Swm sy'n ddyledus i'r gronfa gyffredinol	-1,128
0		0

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o faint y grant atodol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru a thelir 80% o'r amcangyfrif yn ogystal â'r gwarged/diffyg (ased/rhwymedigaeth) sy'n daladwy/derbyniadwy o'r flwyddyn flaenorol. Fel y cyfryw, mae unrhyw ased/rhwymedigaeth ar y Gronfa Bensiwn yn cael ei pharu gan werth cyfatebol ar fantolen yr Awdurdod. Mae amcangyfrif 2021/22 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sy'n ymddeol o fewn y flwyddyn ac, o ganlyniad, cyfrifir amcangyfrif o daliadau pensiwn. Yn 2021/22, ymddeolodd cyfanswm o 50 o ddiffoddwyr tân (gan gynnwys pump aelod gohiriedig) o'i gymharu â'r amcangyfrif o 40. Ar ddiwedd y flwyddyn, daeth Llywodraeth Cymru'n ddyledwr i'r Gronfa Bensiwn â gwerth o £1.142 miliwn.

Nid yw Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystyried rhwymedigaethau am bensiynau a buddion eraill wedi'r cyfnod. Gellir dod o hyd i fanylion rhwymedigaethau pensiwn hirdymor yn nodyn 21 a 34 i'r datganiadau ariannol craidd.

Mae'r polisiau cyfrifyddu a fabwysiadwyd ar gyfer cynhyrchu Cyfrif y Gronfa Bensiwn yn unol â'r arfer a argymhellir ac maen nhw'n dilyn y rheiny sy'n berthnasol i brif ddatganiadau'r Awdurdod.

Cyfraddau cyfrannu

O dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, roedd cyfraddau cyfrannu'r cyflogwr ar gyfer cynlluniau 1992, 2006 a 2015 a'r Cynllun Addasedig Wrth Gefn yn 29.3%, 26.6%, 27.3% a 29.3% yn y drefn honno. Pennir cyfraddau cyflogaion ar system haenog yn ôl band cyflog, gyda'r rhai sy'n ennill fwyaf yn cyfrannu cyfradd uwch yn berthnasol i'w cyflog, h.y. cyfraddau sy'n cychwyn ar 8.5% ac yn gorffen ar 17% am y cyfnod cyfredol.